

Monitor
Programma Ruimte voor de Vecht

Vastgesteld in het BBO 28 juni 2017

Colofon

Uitgave

provincie Overijssel

EDO-registratiekenmerk

2017/0330359

Datum

31 juli 2017

Auteur

Herman Hazelhorst

Dataverzameling en bewerking

team Beleidsinformatie

Tekst & Vormgeving

team Beleidsinformatie

Project/kenmerk**Inlichtingen bij**

Herman Hazelhorst

Eenheid Publieke Dienstverlening, team Beleidsinformatie

038 499 8546

H.Hazelhorst@overijssel.nl

Adresgegevens

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2

Postbus 10078

8000 GB Zwolle

Telefoon 038 499 88 99

Fax 038 425 48 88

www.overijssel.nl

postbus@overijssel.nl

Inhoudsopgave

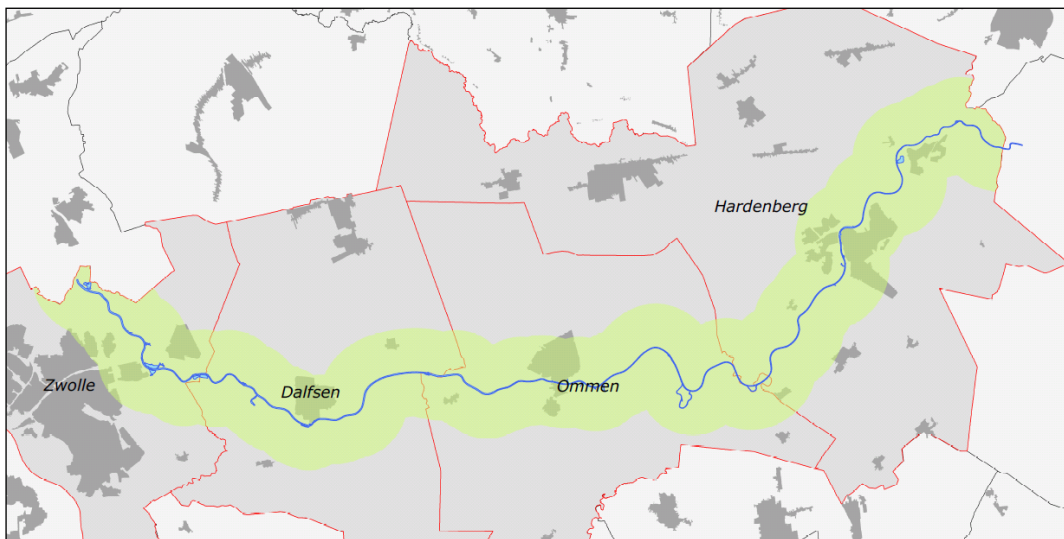
1	Inleiding	4
1.1	Inleiding	4
1.2	Aanleiding	5
1.3	Probleemstelling	6
1.4	Doelstelling	6
2	Monitor	7
2.1	Inleiding	7
2.2	De monitor en indicatoren	7
2.3	Begrenzing gegevens per indicator	8
3	Resultaten	10
3.1	Totaalbeeld speerpunten en indicatoren	10
3.2	Resultaten Economische impuls (E)	15
3.3	Resultaten Waterveiligheid (W)	39
3.4	Resultaten Natuur (N)	46
3.5	Resultaten identiteit (I)	56
4	Literatuur	61
Bijlage 1	Overzicht indicatoren Monitor RvdV: frequentie metingen, volgende meting, bronnen en leveranciers	62
Bijlage 2	Toelichting indicatoren	63

1 Inleiding

1.1 Inleiding

De Overijsselse Vecht is de grootste van de kleine en de kleinste van de grote rivieren van Nederland. De bron van de Vecht ligt in de buurt van Darfeld, het Duitse Münsterland. De rivier is 167 kilometer lang. Ten noordwesten van Zwolle vloeit de Vecht samen met het Zwartewater.

Kaart 1: De Overijsselse Vecht, 2016

Bron: provincie Overijssel

Het Programma Ruimte voor de Vecht (RvdV) kent een lange geschiedenis, waarbij in 1996 in het toen gepubliceerde Gebiedsperspectief al gesproken wordt over de omvorming van de Vecht tot een "levende rivier". Een jaar later heeft Rijkswaterstaat de zogenaamde Vechtvisie opgesteld. Beide documenten samen boden goede aanknopingspunten voor het starten van een brede gebiedsontwikkeling in het Vechtdal. De eerste stappen hiertoe zijn in de jaren daarna gezet en hebben geleid tot de uitvoering van een aantal pilot-projecten. In 2005 heeft de provincie Overijssel aan Atelier Overijssel gevraagd een studie te doen naar de mogelijkheden van een gebiedsontwikkeling. Dit heeft geleid tot de publicatie *De levende Vecht* (2007). In datzelfde jaar startte een grensoverschrijdende samenwerking met overheden uit Duitsland, onder leiding van waterschap Velt en Vecht, om de Vechtvisie uit 1997 (van Rijkswaterstaat) te actualiseren.

In 2007 heeft provincie Overijssel het initiatief genomen tot het Programma RvdV, waarin overheden en particuliere organisaties samenwerken aan de brede gebiedsontwikkeling van het Vechtdal.

Met de gemeenten Hardenberg, Ommen, Dalfsen en Zwolle, de waterschappen Drents Overijsselse Delta (voorheen Groot Salland) en Vechtstromen, Staatsbosbeheer, het Overijssels Particulier Grondbezit, Marketing Oost, LTO-Noord, Natuur en Milieu Overijssel, VNO NCW en tal van andere betrokkenen in het gebied streeft de provincie Overijssel ernaar de Vecht te ontwikkelen tot een halfnatuurlijke laaglandrivier. Het Programma RvdV is daarbij het uitgangspunt. Meer ruimte voor het water wordt hierin gecombineerd met een veilige afvoer van hoogwater en de ontwikkeling en ontsluiting van de natuurlijke schatten van de Vecht. Daarmee ontstaan nieuwe kansen voor de economie en voor de sociale structuur in het Vechtdal.

De doelstellingen van het Programma RvdV zijn in het startdocument als volgt geformuleerd:

- verbeteren van de waterveiligheid; het te allen tijde garanderen van de waterveiligheid voor mens en dier in het Vechtdal
- versterken van sociaal-economische structuren (wonen, werken, leven); versterken van de economische dragers landbouw en toerisme en het verbinden van bewoners met de Vecht en het Vechtdal (Vechtdal-identiteit als richtlijn)
- integraal realiseren van de natuuropgaven (zowel water- als landnatuur) die liggen in het gebied. In eerste instantie binnen de uitvoeringsprojecten van het programma maar ook in het kader van Natura 2000-doelen.

In het *Startdocument Masterplan* (2008) worden voorts vijf statements genoemd die de inhoudelijke basis voor het *Masterplan* vormen. Dit zijn:

- ga voor de volle winst van de levende rivier
- maak en behoud het winterbed als grote groene open ruimte voor landbouw, natuur, recreatie en landschap
- maak van de rivier de voorkant van het Vechtdal
- organiseer de bezoekersstromen
- maak de Vecht manifest

De visie die het Breed Bestuurlijk Overleg (BBO) hieruit gedestilleerd heeft, en in het Masterplan verder is uitgewerkt, luidt: "Vanuit de [bovengenoemde] doelstellingen bestaat de centrale ambitie om de duurzaamheid, robuustheid, ruimtelijke kwaliteit en samenhang in het gebied te versterken door de rivier de Vecht verder om te vormen tot een veilige herstelde en beleefbare halfnatuurlijke laaglandrivier". De visie is verbeeld in een *Beeldmanifest* van de halfnatuurlijke Vecht in een bijzonder Vechtdal in het jaar 2050. Er is eveneens een *Uitvoeringsprogramma* opgesteld.

Het uitvoeringsprogramma van het Masterplan was een aanzet tot het formuleren van projecten. In 2010 is er een gezamenlijke selectie gemaakt van projecten die in de periode tot 2020 uitgevoerd gaan worden. De projectvoorstellen zijn verder uitgewerkt en verwoord in de *Regionale Voorkeursvariant*. De in het masterplan genoemde ontwerpprincipes zijn leidend geweest in die selectie. Deze ontwerpprincipes, die ook voor het Uitvoeringsprogramma 2016-2018 van belang zijn, zijn:

- geen restauratie, maar herstel
- geen losse projecten, maar robuuste eenheden
- versterking door samenhang
- maatwerk in ontwerp en proces
- uitvoeringszekerheid door realiteitszin

Een belangrijk deel van het Masterplan wordt met de Regionale Voorkeursvariant al gerealiseerd.

In het *Programmaplan 2012-2015* is het eerste deel van de Regionale Voorkeursvariant geprogrammeerd. Dit programmaplan is jaarlijks geactualiseerd. Een groot deel van dit programma is inmiddels uitgevoerd. Voor de periode 2016-2018 is een volgend uitvoeringsprogramma vastgesteld dat vooral is gericht op het benutten en beleven van de Vecht en het Vechtdal. De eerste projecten zijn in uitvoering.

1.2 Aanleiding

Het Programma RvdV heeft tot doel om het Vechtdal voor verschillende thema's een impuls te geven. Door het opstellen van de beide uitvoeringsprogramma's en het uitvoeren van projecten worden verschillende ambities in het Vechtdal verwezenlijkt. Voor het programma zijn vier speerpunten vastgesteld:

- verbeteren van de waterveiligheid
- stimuleren van de regionale economie
- realiseren van hoge natuurwaarden
- het versterken van de identiteit van het Vechtdal

Het programma RvdV is gestart in 2007 en met het Masterplan RvdV (2009) is er concrete invulling gegeven aan de realisatie van de doelstellingen. Met de provincie als trekker van het programma worden projecten gerealiseerd met 12 samenwerkingspartners. Achtergrondinformatie betreffende de thema's, locaties en uitvoerders van de projecten kan gevonden worden op www.ruimtevoordevecht.nl.

In het BBO is vastgesteld dat in de periode 2015–2018 een project 'Monitoring' zal worden opgezet om de voortgang van de programmadoelen te monitoren. Er vond namelijk geen monitoring op het behalen van programmadoelen plaats, maar wel op projectniveau. In het BBO van 19 januari 2016 is de eerste editie van de voorliggende integrale Monitor RvdV besproken. Deze tweede editie geeft een verder beeld van de diverse ontwikkelingen in het Vechtdal.

1.3 Probleemstelling

De provincie Overijssel heeft, als initiator en trekker van het Programma RvdV, de opgave om de projecten te coördineren en te verbinden. Daarom is het van belang inzicht te verkrijgen hoe het Vechtdalgebied zich ontwikkelt. Aan de hand daarvan kan nagegaan worden waar eventuele knelpunten liggen en besloten worden op welke onderdelen bijsturing nodig is. Het is goed om daarbij in beeld te hebben dat het programma RvdV op een aantal indicatoren slechts een beperkte invloed heeft. Zo heeft bijvoorbeeld het zomerweer een grotere invloed op het aantal toeristen in het Vechtdal van een bepaald jaar, dan de promotieactiviteiten.

Zoals eerder aangegeven is in het BBO gezegd dat er behoefte is aan een project 'monitoring' voor de programmaperiode 2016-2018. Aan die behoefte is voorzien met de eerste editie van de brede integrale monitor. Deze brede integrale monitor verbindt de ontwikkelingen in het Vechtdalgebied aan de programmabrede ambities RvdV. In januari 2016 is aan het BBO voor het eerste een overzicht gepresenteerd van de voortgang van de programmabrede ambities aan de hand van 29 indicatoren.

1.4 Doelstelling

De voorliggende 2^e editie van de integrale Monitor RvdV laat een aantal ontwikkelingen in het Vechtdal zien over de periode 2009-2016. Per speerpunt is een aantal indicatoren opgenomen dat gerelateerd is aan de doelstellingen en ambities van het programma RvdV. Doelstelling van deze Monitor is om belangrijke ontwikkelingen in het Vechtdal vast te leggen en die gesignaleerde ontwikkelingen naast de doelstellingen uit het programma RvdV te leggen. Per speerpunt moet duidelijk worden of het programma op koers zit of dat op punten bijsturing nodig heeft. Aan de hand van geconstateerde ontwikkeling kan het BBO eventueel besluiten om lopende of nog te starten projecten bij te stellen, of om nieuwe projecten te formuleren voor de programmaperiode na 2018.

Deze integrale of brede Monitor heeft niet als doel om de resultaten van de projecten in beeld te brengen en te evalueren. Het volgen van de uitvoering van projecten wordt regelmatig geagendeerd in het BBO.

Kennis over het behalen van de programmadoelen is nodig om als samenwerkende partners gezamenlijk de kwaliteit van het programma te waarborgen en de juiste koers te varen. De monitor kan dienen als handvat om de coördinatie en sturing op het niveau van de ambities en hoofddoelstellingen te verbeteren. De Monitor RvdV biedt daarbij een handvat voor de ambtelijke en bestuurlijke coördinatie van het programma en daarmee de functionaliteit van het programma verbeteren.

De Monitor RvdV zal de samenwerkende partners in staat stellen om:

- de voortgang in het behalen van de programmadoelen beter te bewaken
- knelpunten in het behalen van de doelstellingen tijdig te signaleren, waardoor effectiever bijsturing kan plaatsvinden, bijvoorbeeld door gericht projecten in te zetten

Naast deze brede en integrale Monitor RvdV loopt er ook een monitoring specifiek gericht op de actuele ontwikkelingen voor de thema's Waterveiligheid, Kaderrichtlijn Water (KRW) en Natuur. In 2015 is een tweejaarlijkse peiling van het zomerbed gedaan en in 2016 een zesjaarlijkse ecotopenkartering in het winterbed. Deze informatie is in deze Monitor RvdV opgenomen.

De beide monitoringsprogramma's vinden specifiek op eigen niveau plaats en moeten gezamenlijk leiden tot een effectievere sturing op programmadoelen en de uitvoering van projecten.

2 Monitor

2.1 Inleiding

De Monitor RvdV is gebaseerd op bestaande gegevens die bij de partners, organisaties en onderzoeksinstellingen voorhanden zijn. Het uitgangspunt is om 100% gebruik te maken van gegevens die reeds worden verzameld voor monitoring of andere doeleinden en deze in de Monitor RvdV te implementeren. Per speerpunt is een aantal indicatoren vastgesteld dat gezamenlijk voldoende beeld geeft over de ontwikkeling van het speerpunt. Die ontwikkeling moet vervolgens inzicht verschaffen of ze positief dan wel negatief is in relatie tot de doelstellingen van het programma.

Het Programma RvdV heeft tot doel het Vechtdal te ontwikkelen tot een gebied met een sterke regionale economie, goede waterveiligheid, hoge natuurwaarden en een sterke identiteit.

De Monitor RvdV is erop gericht om voor deze vier speerpunten de ontwikkelingen in het Vechtdal vast te leggen en te presenteren. Hiertoe is per speerpunt een aantal indicatoren opgesteld. Het uitgangspunt van de Monitor RvdV is om aan de hand van die set indicatoren per speerpunt een indicatief beeld te schetsen van de ontwikkeling en deze naast de programmadoelstellingen te leggen. Hieruit volgt of het programma op koers ligt qua doelstellingen of dat er op punten (bij)gestuurd moet worden. Het is de bedoeling de monitor jaarlijks te vullen en in het BBO van januari voor te leggen. De eerste editie van de Monitor RvdV beschrijft de ontwikkelingen over de periode 2009-2015 en is in januari 2016 in het BBO behandeld. De voorliggende Monitor RvdV betreft de tweede editie en behandelt de periode 2009-2016.

2.2 De monitor en indicatoren

In opdracht van de provincie Overijssel is in mei 2015 door Wendel van Battum het rapport *Advies programmamonitor Ruimte voor de Vecht* opgesteld. Naar aanleiding van die adviesrapportage is een projectgroep samengesteld die de monitor verder heeft uitgewerkt.

In 2016 waren de volgende personen vertegenwoordigd in de projectgroep:

- Michiel van Willigen; beleidsadviseur waterschap Drents Overijsselse Delta
- Gertie Schmidt; adviseur watersysteem waterschap Vechtstromen
- Sander van den Belt; adviseur kennis en onderzoek Marketing Oost
- Dick Hoek; beleidsadviseur team Beleidsinformatie, eenheid Publieke Dienstverlening, provincie Overijssel
- Herman Hazelhorst; onderzoeker team Beleidsinformatie, eenheid Publieke Dienstverlening, provincie Overijssel
- Jacqueline Reinders; programmasecretaris Ruimte voor de Vecht, eenheid Project- en ProgrammaManagement, provincie Overijssel

De "eerste" projectgroep heeft in 2015 op basis van de adviesrapportage per speerpunt een aantal indicatoren gekozen en afspraken gemaakt over de invulling en uitwerking daarvan. Er is bewust voor gekozen een overzichtelijke en compacte monitor samen te stellen, mede om een en ander werkbaar te houden. Het aantal indicatoren per speerpunt varieert van 5 tot maximaal 11. In totaal is een lijst van 29 indicatoren opgesteld (tabel 1). Elke indicator is een meetbare eenheid die betrekking heeft op een of soms twee van de vier speerpunten. In bijlage 1 is de lijst met 29 indicatoren opgenomen met daarin een overzicht van de meetfrequentie, wanneer de volgende meting plaatsvindt en wie de bron en leverancier is. In deze tweede editie van de monitor zijn voor 20 indicatoren nieuwe gegevens toegevoegd en behandelt de ontwikkeling over de periode 2009-2016. In bijlage 2 is een uitgebreide toelichting per indicator opgenomen.

De projectgroep heeft in 2016 besloten om aan de indicator E3 Schaalontwikkeling landbouw gegevens toe te voegen over structuurverbetering, verbreding en biologische landbouw. Hierdoor ontstaat een completer beeld over de landbouwsituatie in het Vechtdal.

Opgemerkt moet worden dat in deze Monitor RvdV (2009-2016) voor 8 indicatoren geen nieuwe data zijn toegevoegd. De betreffende indicatoren worden eens per twee jaar gemeten en voor het eerst weer in 2017.

2.3 Begrenzing gegevens per indicator

In paragraaf 2.1. werd al genoemd dat het cijfermateriaal in deze monitor gebaseerd is op bestaande gegevens die bij de partners, organisaties en onderzoeksinstellingen verzameld worden en dus beschikbaar zijn.

De consequentie hiervan is dat per indicator het gebied waarbinnen de gegevens verzameld zijn kan verschillen. Zo maakt Marketing Oost voor de toeristische regio Vechtdal gebruik van onderzoekscijfers uit de gemeenten Hardenberg, Ommen, Dalfsen en Staphorst. Voor het aantal bedrijven en de werkgelegenheidscijfers (E1 en E2) is bijvoorbeeld een zone van 5 km aan weerszijden van de Vecht aangehouden. Hoewel het onderzoeksgebied per indicator verschilt kan er vanuit worden gegaan dat de gepresenteerde beelden en trends in deze monitor representatief zijn voor het Vechtdal en gelinkt kunnen worden aan de doelstellingen van het Programma RvdV.

Met betrekking tot de gegevens van de 29 indicatoren zijn 5 verschillende typen gebieden of begrenzingen aangehouden. Onderaan de figuren, bij de uitwerking van de indicator, is voor de typering van het gebied/de begrenzing een codering aangebracht. Als volgt:

Code	Typering/begrenzing
4gem	Grondgebied vier gemeenten Zwolle, Dalfsen, Ommen en Hardenberg
3gem	Grondgebied drie gemeenten Dalfsen, Ommen en Hardenberg
Toeristische regio Vechtdal	Grondgebied Hardenberg, Ommen, Dalfsen en Staphorst
4gem & strook 2 km	4 Vechtdalgemeenten met 2 km aan weerszijden van de Vecht
4gem & strook 5 km	4 Vechtdalgemeenten met 5 km aan weerszijden van de Vecht
DOD	Werkgebied Vechtdal Drents Overijsselse Delta
Vechtstromen	Werkgebied Vechtdal Vechtstromen
Vecht	Rivier en winterbed

Tabel 1: Overzicht van de gekozen indicatoren en de relatie tot de 4 speerpunten uit het Masterplan Ruimte voor de Vecht.

	Indicatoren	4 speerpunten Ruimte voor de Vecht			
		Stimuleren regionale economie	Verbeteren waterveiligheid	Realiseren natuur-opgaven	Versterken identiteit
E	Economische impuls				
E1	Aantal bedrijven	X			
E2	Werkgelegenheid Vechtdalregio	X			
E3	Ontwikkeling landbouw	X			
E4	Werkgelegenheid sector recreatie en toerisme	X			
E5	Aantal overnachtingen recreatie en toerisme	X			
E6	Inkomsten toeristische overnachtingen	X			
E7	Leefstijlprofielen recreatie	X			
E8	Bevaarbaarheid Vecht	X			
E9	Wandelmogelijkheden	X			
E10	Recreatie inwoners Vechtdal	X			
E11	Publiciteitswaarde	X			
W	Waterveiligheid				
W1	Veiligheid primaire keringen		X		
W2	Veiligheid regionale keringen		X		
W3	Rivierverruiming benedenstrooms		X	X	
W4	Rivierverruiming bovenstrooms		X	X	
W5	Beleving veiligheid bewoners		X		X
W6	Bewustzijn wateroverlast bewoners		X		X
N	Natuurwaarden				
N1	Natuurvriendelijke oevers			X	
N2	Aanwezigheid natuur binnen EHS			X	
N3	Agrarisch natuurbeheer			X	
N4	Aanwezigheid stroomdalgraslanden			X	
N5	Kwaliteit waterlichamen bovenstrooms			X	
N6	Kwaliteit waterlichamen benedenstrooms			X	
N7	Vispasseerbaarheid			X	
I	Identiteit				
I1	Landelijke bekendheid spontaan				X
I2	Beleving aantrekkelijkheid voor recreatie				X
I3	Gevoel Vechtdaller te zijn				X
I4	Zichtbaarheid Vecht woonomgeving				X
I5	Waardering leefomgeving				X

3 Resultaten

3.1 Totaalbeeld speerpunten en indicatoren

Een totaaloverzicht van de scores van de 29 indicatoren is weergegeven in tabel 2.

Tabel 2: Scores van de indicatoren in relatie tot de hoofddoelingen uit het Masterplan RvdV (2008)

- 😊 = de indicator laat een beeld/ontwikkeling zien die voldoende aansluit bij de doelstellingen RvdV
- 😊 = de indicator laat een beeld/ontwikkeling zien die enigszins past bij de doelstellingen RvdV, maar de mate waarin is onvoldoende (bijv. niet halen van normen)
- 😞 = de indicator laat een beeld/ontwikkeling zien die onvoldoende aansluit bij de doelstellingen RvdV; de gesignaleerde ontwikkeling is ongewenst

	Indicatoren	oordeel
E	Economische impuls	
E1	Aantal bedrijven	😊
E2	Werkgelegenheid	😊
E3	Ontwikkeling landbouw	😊
E4	Werkgelegenheid sector recreatie en toerisme	😊
E5	Aantal overnachtingen recreatie en toerisme	😊
E6	Inkomsten toeristische overnachtingen	😊
E7	Leefstijlprofielen recreatie	😊
E8	Bevaarbaarheid Vecht	😊
E9	Wandelmogelijkheden	😊
E10	Recreatie inwoners Vechtdal	😞**
E11	Publiciteitswaarde	😊
W	Waterveiligheid	
W1	Veiligheid primaire keringen	😞
W2	Veiligheid regionale keringen	😊
W3	Rivierverruiming benedenstrooms	😊
W4	Rivierverruiming bovenstrooms	😊
W5	Beleving veiligheid bewoners	😊**
W6	Bewustzijn wateroverlast bewoners	😊**
N	Natuurwaarden	
N1	Natuurvriendelijke oevers	😊
N2	Aanwezigheid natuur binnen EHS	😊
N3	Agrarisch natuurbeheer	😞
N4	Aanwezigheid stroomdalgraslanden	😊
N5	Kwaliteit waterlichamen bovenstrooms	😊**
N6	Kwaliteit waterlichamen benedenstrooms	😊**
N7	Vispasseerbaarheid	😞
I	Identiteit	
I1	Landelijke bekendheid spontaan	😊
I2	Beleving aantrekkelijkheid voor recreatie	😊**
I3	Gevoel Vechtdaller te zijn	😊**
I4	Zichtbaarheid Vecht woonomgeving	nulmeting*
I5	Waardering leefomgeving	😊**

* De indicator I4 is niet beoordeeld, omdat voor deze indicator alleen een nulmeting is uitgevoerd.

** Het oordeel van 8 indicatoren is gebaseerd op de eerste versie van de monitor (2009-2015); voor deze monitor was geen nieuw cijfermateriaal in 2016 beschikbaar, omdat deze 8 voor de tweede keer in 2017 worden gemeten.

Hierna wordt per speerpunt het overall-beeld nader beschreven.

Economische impuls

Het overall-beeld voor het speerpunt Economische impuls is positief. Van de 11 indicatoren laten er 10 een trend zien die aansluit bij de doelstellingen vanuit RvdV (grafiek 1). Het aantal bedrijven (E1), aantal banen (E2), het aantal banen in de sector recreatie en toerisme (E4), de inkomsten uit toeristische overnachtingen (E6), leefstijlprofielen recreatie (E7), bevaarbaarheid (E8), wandelmogelijkheden (E9) en de publiciteitswaarde (E11) laten allemaal een voldoende ontwikkeling zien die vanuit RvdV gewenst is.

De ontwikkeling in de landbouw (E3) volgt de ontwikkeling die ook landelijk gaande is: een afname van het aantal bedrijven (-11%), maar een toename van de rundveestapel met 7%. Sinds 2009 is de structuur van 9700 ha landbouwgrond verbeterd en nam de verbreding toe met 87%. De biologische landbouw nam in het Vechtdal licht af van 1,5% naar 1,3% en neemt een zeer geringe positie in. De landbouw is een van de belangrijke economische dragers in het Vechtdal. De autonome ontwikkeling in de landbouw is een gegeven, maar de agrarische structuurversterking past goed bij de RvdV-doelstelling: behoud van agrarische bedrijvigheid in het gebied.

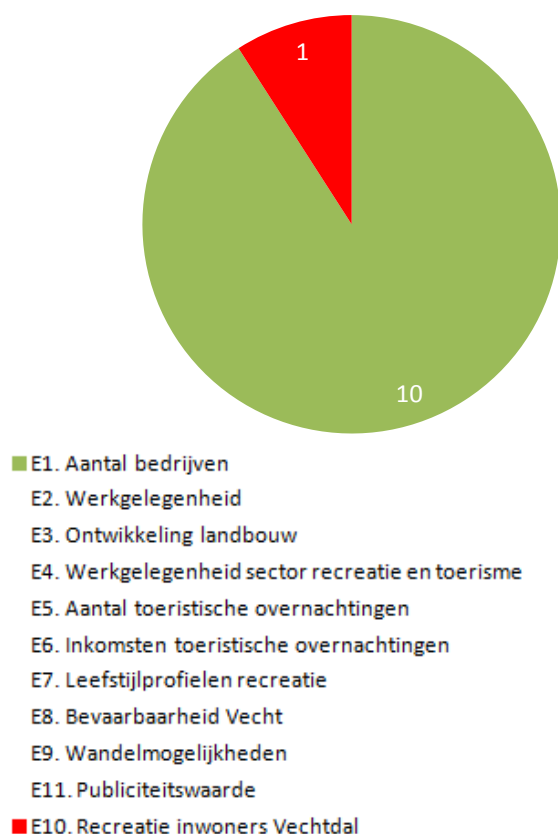
Het aantal toeristische overnachtingen (E5) laat over de periode 2009-2015 een tweeledig beeld zien. De binnenlandse overnachtingen namen af met 15%, maar daarentegen nam het aantal buitenlandse overnachtingen toe met 22%.

In Overijssel en Nederland bedroeg de afname over dezelfde periode voor de binnenlandse overnachtingen provinciaal en landelijk 9% en 2%. In dezelfde periode nam het aantal buitenlandse overnachtingen in Overijssel toe met 25% en dat ligt in de lijn met de ontwikkeling binnen het Vechtdal.

Het tweede onderzoek naar de leefstijlgroepen (E7) laat in 2016 voor de groep Geel een afname zien met 3%. De afname is echter niet gebiedsspecifiek want voor heel Overijssel nam Geel af met 5%. De andere focusgroep, de leefstijlgroep Aqua, nam in 2016 toe van 19% naar 26%. Binnen Overijssel scoort de leefstijlgroep Aqua in 2016 gemiddeld 22%, waaruit blijkt dat het Vechtdal gunstig afsteekt.

De enige indicator die een negatieve trend laat zien is het aantal bewoners in het Vechtdal dat in de vrije tijd wel eens bij de Vecht komt (E10). Over de periode 2011-2015 is een lichte afname vastgesteld en dat is vanuit de doelstelling RvdV ongewenst.

Grafiek 1: Verdeling kleurenscores 11 indicatoren Economische impuls

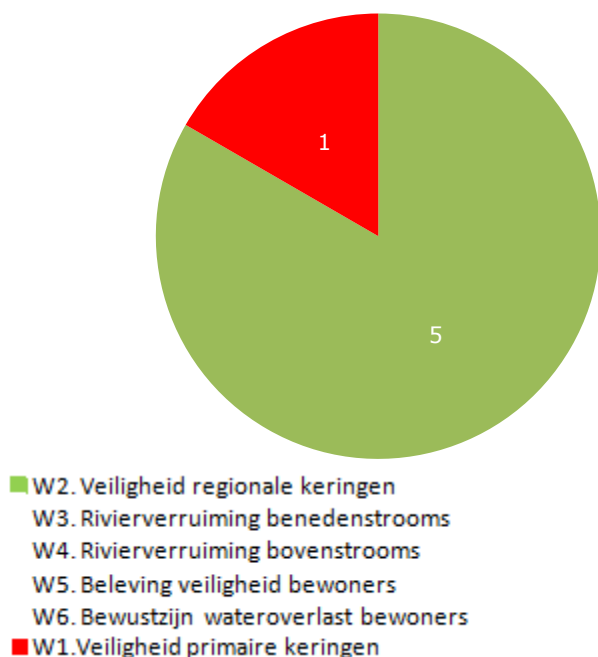

Waterveiligheid

Het overall-beeld voor het speerpunt Waterveiligheid is overwegend positief. Van de zes indicatoren laten vijf indicatoren een ontwikkeling zien die positief is en past bij doelstellingen van RvdV. In de periode 2011-2016 is er flink gewerkt aan het herstel van de regionale keringen en momenteel voldoet 100% aan de veiligheidsnormen. Hetzelfde geldt voor de waterberging in het beneden- en bovenstroomse deel (W3 en W4). In de periode 2009-2016 hebben diverse ontgrondingen plaatsgevonden in het kader van de aanleg van meanders en geulen, inrichting EHS en natuurinrichting. Jaarlijks zijn ontgrondingen uitgevoerd en in 2016 bedroeg de totale ontgroning in het benedenstroomse deel 444.734 m³ en in het bovenstroomse deel 189.000 m³. Door de ontgrondingen krijgt de Vecht meer ruimte en is de waterveiligheid toegenomen. In 2011, 2013 en 2015 zijn bewonersonderzoeken uitgevoerd in het Vechtdal. Deze hebben aangetoond dat een klein deel van de Vechtdalbewoners (6-7%) bang is voor een overstroming en dat het water de woning zal bereiken (W5). Het percentage in het Vechtdal ligt lager dan in Overijssel en beduidend lager dan in West-Overijssel en Nederland. Onderzoek naar het bewustzijn onder Vechtdalbewoners dat wateroverlast kan ontstaan door overstroming van de Vecht (W6) toonde aan dat 9 op de 10 inwoners zich daarvan bewust is. In de periode 2011-2015 nam het bewustzijn toe van 83% naar 89%. De resultaten van de bewonersonderzoeken (naar angst en bewustzijn) sluiten aan bij de doelstellingen van RvdV. Een geringe angst onder de bevolking en een hoog en toenemend bewustzijn zijn twee aspecten die goed aansluiten bij de wensen vanuit het programma.

De veiligheid van de primaire keringen (W1) is de enige indicator die binnen de periode 2009-2016 een onvoldoende ontwikkeling laat zien in relatie tot de doelstelling van RvdV. Van de totaal 61.403 meter aan primaire keringen voldeed in 2016 22.616 meter niet aan de veiligheidsnormen (37%). Zoomen we specifiek in op de twee dijkringen waarover het gaat dan geldt dat van Dijkkring 9 20% niet voldoet aan de eisen en dat van Dijkkring 53 57% niet voldoet. Over de periode 2009-2016 heeft er vrijwel geen verbetering plaatsgevonden: lichte herstelmaatregelen leidden bij Dijkkring 9 tot 1% verbetering, de situatie van Dijkkring 53 bleef over de hele periode onveranderd.

Grafiek 2: Verdeling kleurenscores zes indicatoren Waterveiligheid

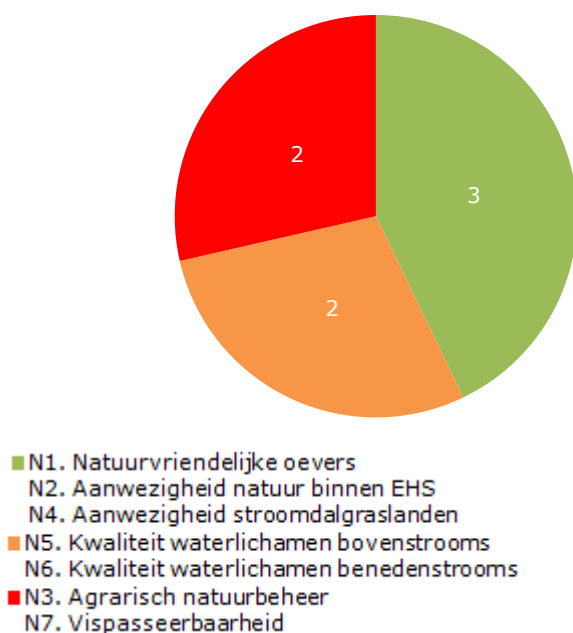

Natuur

Het overall-beeld voor het speerpunt Natuur is wisselend. Van de zeven indicatoren laten er drie een positieve ontwikkeling zien, twee een negatieve of onvoldoende ontwikkeling, en twee een lichte maar onvoldoende verbetering.

Drie indicatoren laten een ontwikkeling zien die positief is en past bij de doelstellingen uit het programma RvdV. Het gaat om natuurvriendelijke oevers (N1), aanwezigheid natuur EHS (N2) en de aanwezigheid van stroomdalgraslanden (N4). Sinds 2009 is de ontstening van de Vechtoevers fors toegenomen. In 2015 was van de totale lengte 40% ontsteend. Ontstening is van groot belang binnen het programma om te komen tot een halfnatuurlijke laaglandrivier. In de periode 2009-2015 is flink gewerkt aan het verwerven van gronden ten behoeve van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en daarnaast ook aan de inrichting daarvan. In die periode werd 474 hectare grond in eigendom verworven en 531 hectare grond ingericht. Deze ontwikkeling zal een bijdrage leveren aan het behalen van de doelstellingen gericht op de realisatie van natuur. De aanwezigheid van stroomdalgraslanden is in 2016 ten opzichte van 2009 met 8% toegenomen mede als gevolg van het uitvoeren van natuurherstelprojecten.

Grafiek 3: Verdeling kleurenscores zeven indicatoren Natuur

Twee indicatoren laten een trend zien die achterblijft bij de doelstellingen vanuit RvdV. Het gaat om agrarisch natuurbeheer (N3) en de indicator vispasseerbaarheid (N7). Het agrarisch natuurbeheer is ten opzichte van 2010 met 22% afgenomen. In deze periode is er een wijziging geweest in de subsidiemogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer, hetgeen van invloed is op bovengenoemde ontwikkeling.

Het implementeren van agrarisch natuurbeheer in de bedrijfsvoering door boeren is een goede mogelijkheid om via een ander spoor dan bijvoorbeeld EHS-inrichting de natuurwaarden in het Vechtdal te vergroten. Van de zes vispassages in de Vecht voldoet er slechts één (na aanpassingswerkzaamheden). De overige vispassages werken onvoldoende (3) of de werking is niet duidelijk (2). Bij een halfnatuurlijke laaglandrivier behoort een gezond rivier-ecosysteem met een goede visstand. Voldoende mogelijkheden voor vismigratie is een essentiële eis waaraan voldaan moet worden om te komen tot een goede visstand.

De twee indicatoren die betrekking hebben op de kwaliteit van de waterlichamen (N5 en N6) zijn op oranje gezet, omdat ze niet voldoen aan de normen van de Kaderrichtlijn Water (KRW), maar voor enkele parameters wel een verbetering laten zien. De ontwikkeling gaat dus de goede kant uit, maar er wordt nog niet voldaan aan de normen. De kwaliteit van de waterlichamen in het bovenstroomse deel voldoet voor de drie parameters macrofauna, macroflora en vis niet aan de normen. Voor vis geldt dat er een lichte verbetering is vastgesteld.

De kwaliteit van de waterlichamen in het benedenstroomse deel laten een iets ander beeld zien. De parameter waterflora liet een verbetering zien en voldoet nu aan de norm. Ook voor de parameter vis werd een verbetering vastgesteld, maar de gemeten toestand voldoet nog niet aan de norm. De parameter macrofauna scoorde minder dan in de periode 2009-2011 waardoor de toestandsbepaling in 2012-2014 onder de normering uitkomt.

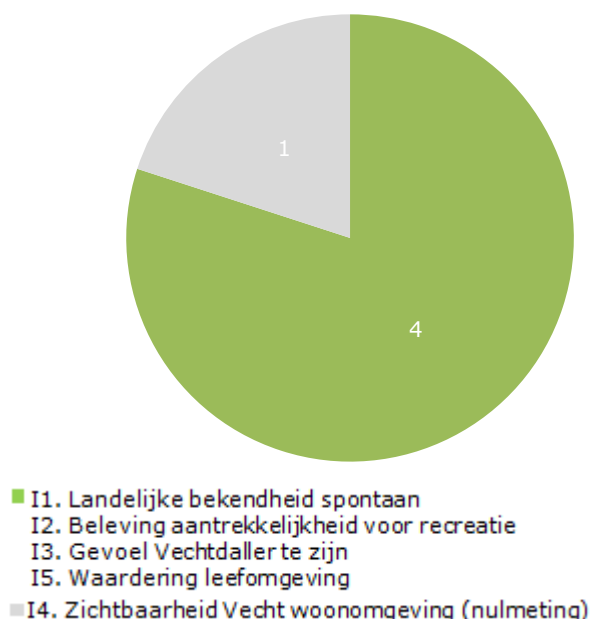
Identiteit

Het overall-beeld voor het speerpunt Identiteit is positief. Van de vijf indicatoren laten er vier een positieve ontwikkeling zien die past bij de doelstellingen RvdV. Het gaat om landelijke bekendheid spontaan (I1), de beleving aantrekkelijkheid voor recreatie (I2) het gevoel Vechtdaller te zijn (I3) en waardering leefomgeving (I5). Over de periode 2011-2016 kan geconcludeerd worden dat de identiteit van het gebied versterkt is en dat daarmee een positieve bijdrage geleverd is aan de doelstelling RvdV.

De indicator zichtbaarheid Vecht woonomgeving (I4) is op grijs gezet omdat die tot nu toe één keer is gemeten (nulmeting 2015, tweede meting in 2017).

De landelijke bekendheid van het Vechtdal is in de periode 2009-2015 gestegen van 1% naar 6%. De toename van de bekendheid is goed voor met name de recreatieve sector en zal leiden tot een positieve impuls. Datzelfde geldt voor het percentage Vechtdalbewoners dat het Vechtdal aantrekkelijk vindt voor recreatie: dit percentage steeg in de periode 2011-2015 van 90 naar 94. Het gevoel Vechtdaller te zijn laat eveneens een positieve trend zien en steeg over de periode 2011-2015 met 12%. Wel met de kanttekening dat sinds 2013 een daling optrad. Vechtdalbewoners gaven in 2015 hun woonomgeving een rapportcijfer 8,1 en daarmee was ten opzichte van 2011 en 2013 sprake van een lichte stijging.

Grafiek 4: Verdeling kleurenscores vijf indicatoren Identiteit

3.2 Resultaten Economische impuls (E)

3.2.1 Samenvattend beeld economische impuls

Van het speerpunt Economische impuls scoren de indicatoren als volgt:

- E1 Het aantal bedrijven in het Vechtdal is sinds 2009 met 12% gestegen.
- E2 Het aantal banen in het Vechtdal is sinds 2009 met 13% toegenomen.
- E3 Het aantal rundveebedrijven in de gemeenten Dalfsen, Ommen en Hardenberg is sinds 2009 met 11% afgenomen, terwijl de rundveestapel met 7% toenam en het gemiddeld aantal dieren op een bedrijf met 20%. In de periode 2009-2016 is er in het Vechtdal 9700 ha aan structuur verbeterd. In de periode 2009-2013 de verbreding in de landbouw met 87% toegenomen. De biologische landbouw neemt een geringe positie in en is in 2011-2014 heel licht afgenomen van 1,5% naar 1,3%.
- E4 Het aantal banen in de sector recreatie en toerisme nam in de periode 2009-2015 toe met 380 banen (+5%).
- E5 Het aantal binnenlandse overnachtingen is in 2012-2015 met 15% afgenomen. In Overijssel en Nederland was de afname over dezelfde periode 9% en 2%. Het aantal buitenlandse overnachtingen daarentegen nam in dezelfde periode juist toe.

- met 22% en is volgende aan de provinciale trend (toename 25%).
- E6 De inkomsten uit binnenlandse overnachtingen namen in 2012-2015 af met € 1,6 miljoen (-3%). Die trend staat niet op zichzelf, maar volgt die in Overijssel. In dezelfde periode zien we bij de inkomsten uit buitenlandse overnachtingen een zeer forse stijging met € 5,6 miljoen (+67%). Deze ontwikkeling sluit goed aan bij die in Overijssel (+69%).
- E7 Het Vechtdal richt zich op de leefstijlgroepen Geel en Aqua. Uit de tweede meting in 2016 blijkt dat bij verblijfsrecreanten de groepen Geel en Aqua gezamenlijk toenamen van 37% naar 41%. In 2016 was zowel het percentage Aqua (26%) als het percentage Geel (15%) in het Vechtdal hoger dan het Overijssels gemiddelde met respectievelijk 22% en 13%. Bij de dagrecreanten daalden Geel en Aqua van 38% naar 24% en dat is vanuit de doelstellingen een ongewenste ontwikkeling. In Overijssel namen beide groepen namen totaal af van 34% naar 28%.
- E8 Bevaarbaarheid: het aantal sluispassages in het benedenstroomse deel van de Vecht laat over de periode 2009–2016 een stijging zien bij Vilsteren van 43% en bij Vechterweerd van 41%.
- E9 Er ligt in het Vechtdal een hoogwaardig netwerk aan wandelroutes; 22% van het Overijssels netwerk ligt in het Vechtdal.
- E10* Ongeveer 9 op de 10 Vechtdalbewoners komt in hun vrije tijd wel eens bij de Vecht. Over de periode 2011-2015 is een licht dalende trend vastgesteld.
- E11 De publiciteitswaarde van het Vechtdal steeg in 2011-2013 met € 126.129,- (22%) en in de periode 2014-2015 met € 3.354.190,- (241%).

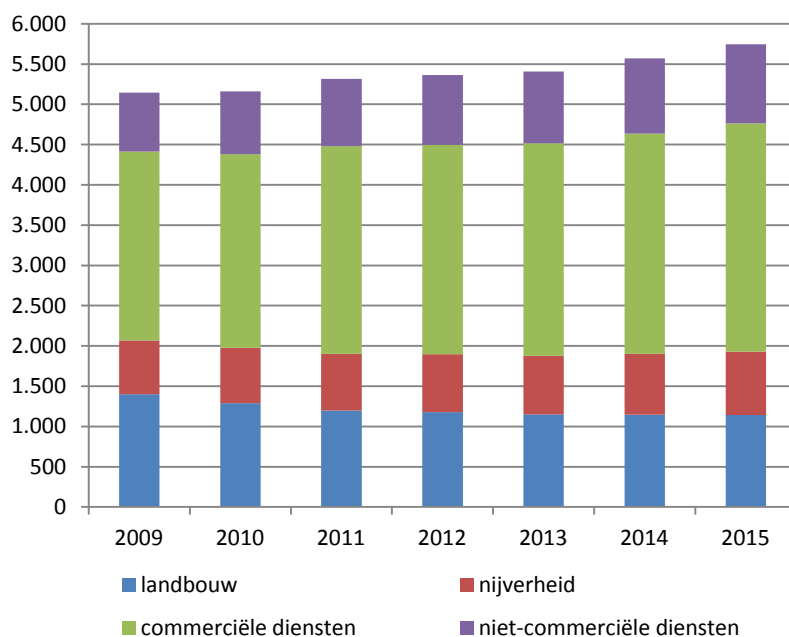
* Voor de indicatoren E10 geldt dat er voor 2016 geen nieuwe gegevens beschikbaar zijn. Gegevens voor deze indicator worden verzameld tijdens de tweejaarlijkse bewonersonderzoeken door I&O Research. In 2017 vindt het eerstvolgende bewonersonderzoek in het Vechtdal weer plaats.

3.2.2 Beeld indicatoren economische impuls

E1. Aantal bedrijven

Grafiek 5: Bedrijven in het Vechtdal, 2009-2015 (aantal)

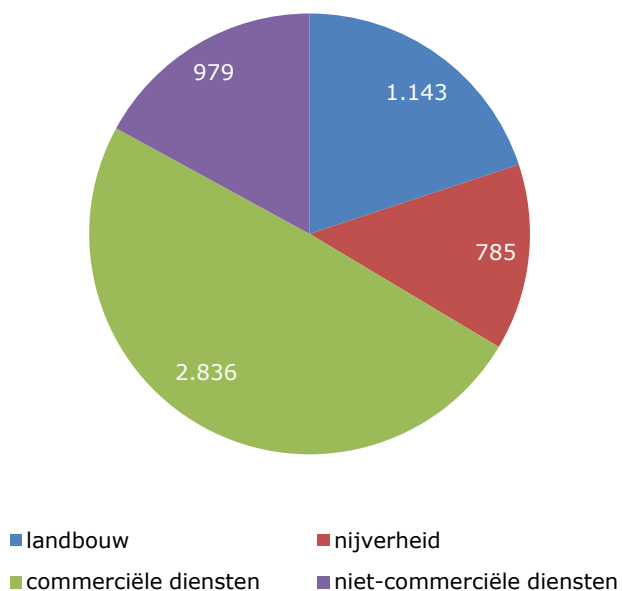
Gebied: 4gem & strook 5 km

Bron: BIRO

Sinds 2009 is het aantal bedrijven in het Vechtdal gestegen van 5.146 naar 5.743 (+12%). Drie sectoren laten een stijging zien: commerciële diensten van 2.346 naar 2.836 (+21%), niet-commerciële diensten van 731 naar 979 (+34%) en nijverheid van 667 naar 785 (+18%). De landbouwsector laat als enige een daling zien van het aantal bedrijven over de periode 2009-2015: van 1.402 naar 1.143 (-18%). Dat betekent dat in de landbouw bijna 1 op de 5 bedrijven is verdwenen.

Vanuit het programma RvdV is de sociaal-economische ontwikkeling van het Vechtdal een van de hoofddoelstellingen. De stijging van het aantal bedrijven met 12% over de periode 2009-2015 is in relatie tot deze doelstelling gewenst en positief te noemen. Een kanttekening daarbij is dat binnen de vier sectoren de ontwikkeling in de landbouw afwijkt. In die sector is bijna 1 op de 5 bedrijven verdwenen.

Grafiek 6: Verdeling bedrijven per sector in het Vechtdal, 2015 (aantal)

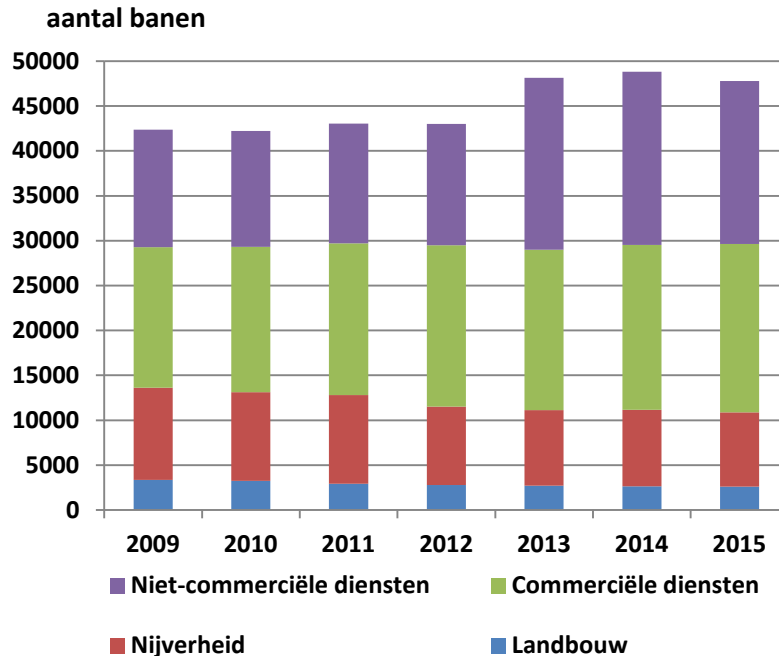

Gebied: 4gem & strook 5 km
Bron: BIRO

E2. Werkgelegenheid

Grafiek 7: Banen in het Vechtdal, 2009-2015 (aantal)

Gebied: 4gem & strook 5 km

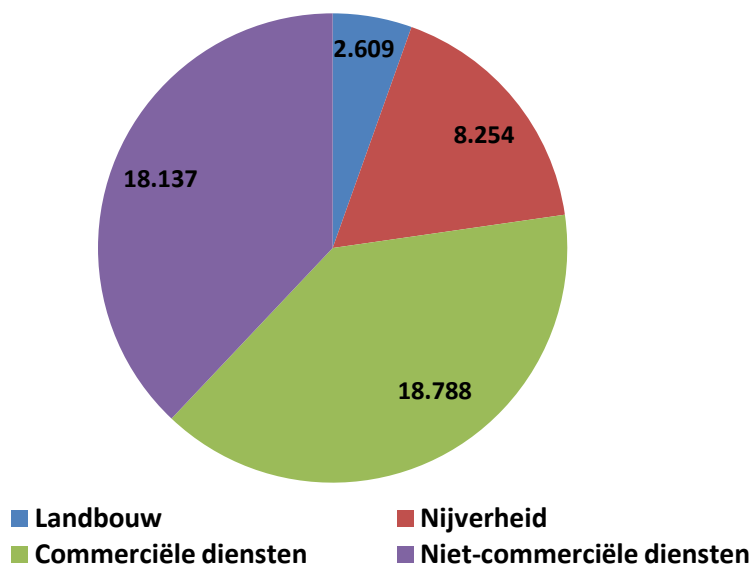
Bron: BIRO

Sinds 2009 is het aantal banen in het Vechtdal gestegen van 42.374 naar 47.788 (+13%).

Het aantal banen in 2015 daalde licht van 48.804 in 2014 naar 47.788 in 2015 (-2%). Daarmee is een eind gekomen aan de jaarlijks stijgende lijn in de periode 2009-2014. De sectoren landbouw en nijverheid laten een daling van het aantal banen zien. In de landbouw daalde het aantal banen jaarlijks van 3.345 naar 2.609 (-22%) en in nijverheid van 10.271 naar 8.254 (-20%). In beide sectoren is dus 1 op de 5 banen verdwenen. In de sector niet-commerciële diensten steeg het aantal banen fors van 13.110 naar 18.137 banen (+38%) en in de sector commerciële diensten van 15.648 naar 18.788 (+17%).

Vanuit het programma RvdV is de sociaal-economische ontwikkeling van het Vechtdal een van de hoofddoelstellingen. De toename van de werkgelegenheid over de periode 2009-2015 met een percentage banen van 13% is in relatie tot deze doelstelling gewenst en positief te noemen. Een kanttekening daarbij is dat binnen de vier sectoren de ontwikkeling verschillend is geweest met dalingen in de landbouw en nijverheid en stijgingen in de sectoren commercieel en niet-commercieel.

Grafiek 8: Verdeling banen per sector in het Vechtdal, 2015 (aantal)

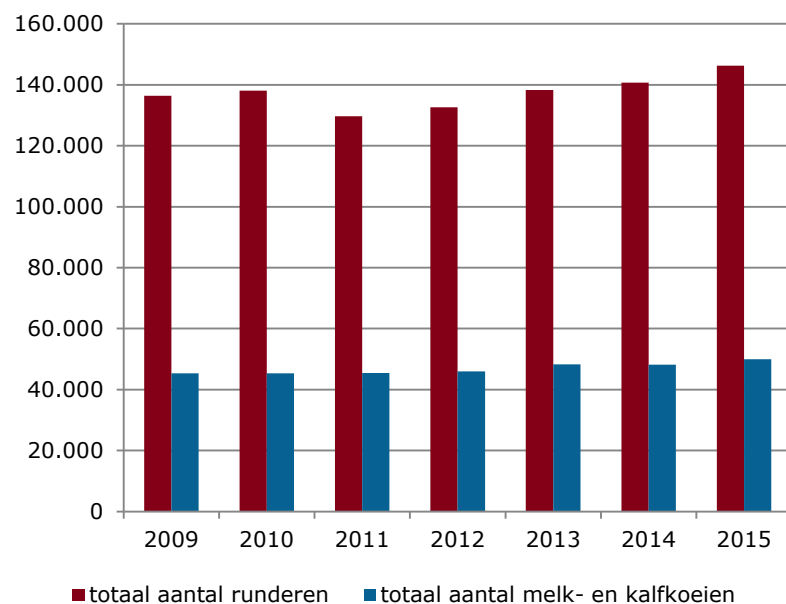

Gebied: 4gem & strook 5 km
Bron: BIRO

E3. Ontwikkeling landbouw

Grafiek 9: Runderen en melk- en kalfkoeien in de Vechtdalgemeenten Dalfsen, Ommen en Hardenberg, 2009-2015 (aantal)

Gebied: 3gem
Bron: CBS Statline

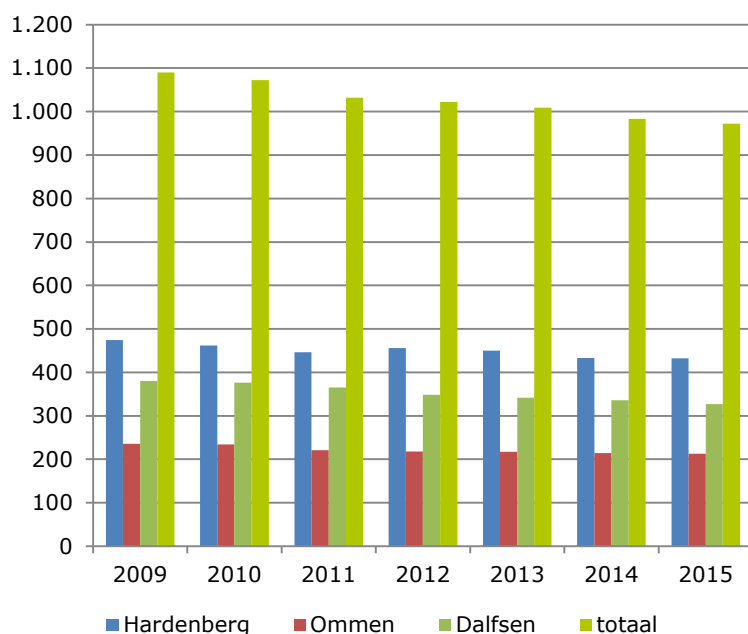
Het totaal aantal runderen in de drie Vechtdalgemeenten Dalfsen, Ommen en Hardenberg is in de periode 2009-2015 gestegen van 136.400 naar 146.274. Dat is een toename van 9.874 runderen (+7%). Zoomen we specifiek in op de sector melkveehouderij dan zien we in dezelfde periode een stijging van het aantal melk- en kalfkoeien van 45.388 naar 49.918. Dat is een toename van 4.530 koeien (+10%).

Het totaal aantal rundveebedrijven in het Vechtdal nam in de periode 2009-2015 af van 1.090 naar 972 (Grafiek 10) Dat is een afname van 118 bedrijven (-11%) en daarmee is ca. 1 op de 9 bedrijven gestopt . De afname deed zich in alle drie gemeenten voor met de volgende percentages: Dalfsen -14%, Ommen -10% en Hardenberg -9%.

Het gemiddeld aantal runderen per rundveebedrijf is in het Vechtdal in de periode 2009-2015 gestegen van 121 naar 145 (+20%). De stijging was continu en deed zich vrijwel jaarlijks voor. De stijging van het gemiddeld aantal runderen per rundveebedrijf was voor de drie gemeenten als volgt: Dalfsen (+16%), Ommen (+25%) en Hardenberg (+21%). De schaalvergroting is in Ommen en Hardenberg dus het grootst geweest. De melkveehouderij anticipeerde overeenkomstig de landelijke trend op het wegvallen van de melkquotering in 2015 wat blijkt uit de toename van het gemiddelde aantal melkkoeien per bedrijf.

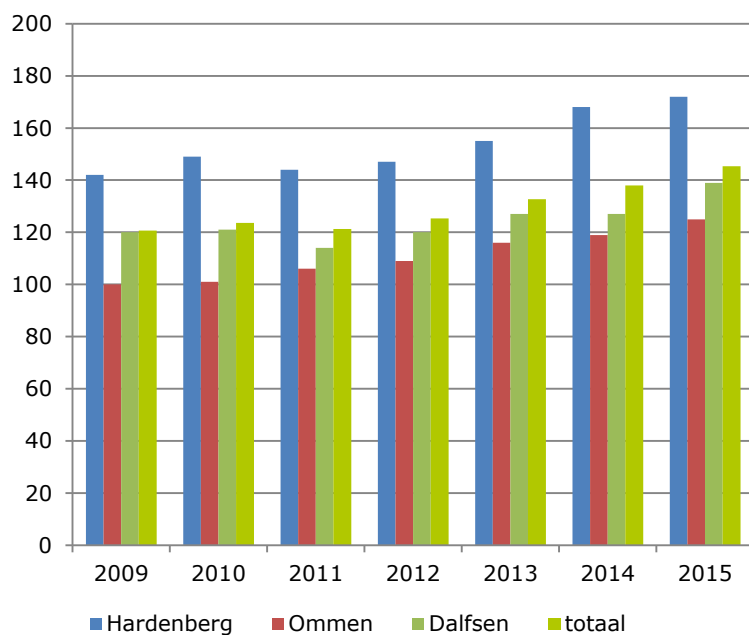
Vanuit het programma RvdV is de sociaal-economische ontwikkeling van het Vechtdal een van de hoofddoelstellingen. We zien in het Vechtdal over de periode 2009-2015 een schaalvergroting optreden die gekenmerkt wordt door een afname van 11% van de rundveebedrijven. Daar tegenover staat een toename van de totale rundveestapel met 7% en het gemiddeld aantal runderen per bedrijf met 17%. Voor de melkveehouderij geldt dat het aantal melkveebedrijven met 7% is afgenomen. Het gemiddeld aantal stuks melkvee per bedrijf nam met 15% toe. Schaalvergroting in de landbouw is een landelijke en autonome trend. Het Vechtdal beweegt hierin mee en de ontwikkeling ligt op eenzelfde niveau.

Grafiek 10: Rundveebedrijven in het Vechtdal, 2009-2015 (aantal)

Gebied: 3gem
Bron: CBS Statline

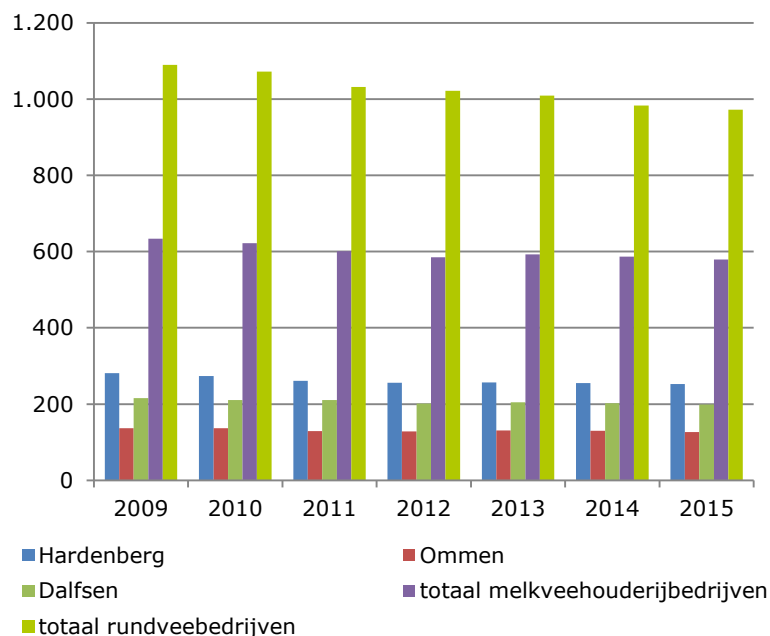
Grafiek 11: Runderen per rundveebedrijf in het Vechtdal, 2009-2015 (gemiddeld aantal)

Gebied: 3gem
Bron: CBS

Melkveehouderij uitgelicht

Grafiek 12: Melkveehouderijbedrijven (melkkoeien en kalfkoeien) en rundveebedrijven in het Vechtdal, 2009-2015 (aantal)

Gebied: 3gem
Bron: CBS Statline

De melkveehouderij vormt een belangrijke tak binnen de sector rundveehouderij. In 2009-2015 was 57-60% van de rundveehouderijbedrijven in het Vechtdal een melkveebedrijf.

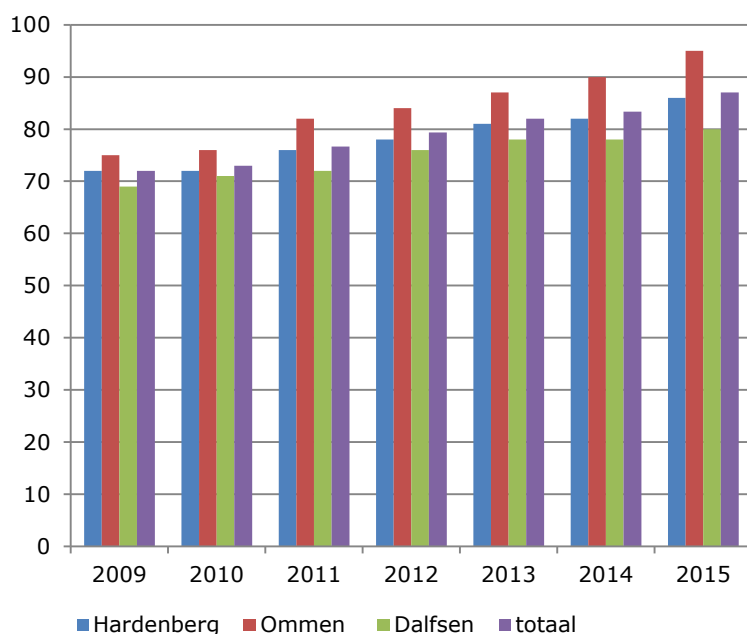
Het aantal melkveebedrijven in het Vechtdal is afgenomen van 634 naar 579 (-9%).

De afname is daarmee iets geringer dan in de totale rundveehouderijsector waar de afname bijna 11% bedroeg. Met name de melkveehouderij heeft ingespeeld op het wegvallen van melkquotering op 1 april 2015. Als voorbereiding daarop is er flink geïnvesteerd door grotere stallen te bouwen om de vergrotingsslag richting de toekomst te kunnen maken. Het aantal melk- en kalfkoeien nam toe van 45.388 in 2009 naar 49.918 in 2015 (+10%).

Het gemiddeld aantal stuks melkvee per bedrijf is in het Vechtdal in de periode 2009-2015 gestegen van 72 naar 87 (+21%) en ligt iets hoger dan het percentage voor de gehele rundveestapel (+20%).

De 3 gemeenten in het Vechtdal volgen de landelijke ontwikkeling. In Nederland nam het aantal bedrijven met melkkoeien af van 20.268 in 2009 naar 18.270 in 2015 (-10%; Vechtdal -9%). Het aantal melkkoeien nam in dezelfde periode toe van 1.489.071 naar 1.572.287 (+6%; Vechtdal ook +10%). Het gemiddeld aantal melkkoeien nam per bedrijf toe van 73 naar 85 (+18%; Vechtdal +21%) (bron: LEI, 2015). De cijfers liggen in dezelfde orde van grootte als in het Vechtdal.

Grafiek 13: Omvang melkvee per melkveehouderijbedrijf in het Vechtdal, 2009-2015 (gemiddeld aantal)

Gebied: 3gem
Bron: CBS Statline

Structuurverbetering

Een van de doelstellingen uit het programma RvdV is de verbetering van de verkaveling van landbouwgronden. In de periode 2009-2016 is er een aantal vrijwillige kavelruilen in het Vechtdal uitgevoerd via het Coördinatiepunt Kavelruil Overijssel (CKO). Het CKO organiseert vrijwillige planmatige kavelruilen in Overijssel om zo te zorgen voor landbouwstructuurverbetering. Het CKO is een samenwerkingsverband tussen LTO Noord en het Kadaster (en voorheen eveneens de Dienst Landelijk Gebied), en maakt gebruik van de expertise van Projecten LTO Noord en van die binnen de eigen organisaties. Vaak neemt een LTO Noord-afdeling het initiatief om een vrijwillige kavelruil te starten, omdat zij kansen ziet voor het gebied. Het CKO wordt door de initiatiefnemers gevraagd om hen daarin te assisteren en de kavelruil verder te begeleiden bij de realisatie. In het geval van het Vechtdal zijn de initiatieven binnen het kader van de ontwikkelingsagenda van het programma Ruimte voor de Vecht naar voren gekomen.

In de periode 2009-2016 zijn de volgende kavelruilen uitgevoerd in het Vechtdal:

- Vinkenbuurt – Witharen: structuurverbetering van 2.600 ha door ruiling van 226 ha van 43 deelnemers/grondeigenaren

- Ane – Collendoorn: structuurverbetering van 3.600 ha door ruiling van 370 ha van 67 deelnemers/grondeigenaren
- Bruchterveld e.o.: structuurverbetering van 2.500 ha. door ruiling van 254 ha. van 65 deelnemers/grondeigenaren
- Collendoornerveen: structuurverbetering van 1000 ha door ruiling van 80 ha.

De kavelruil Dalfsen-Ommen, waarvoor veel animo is, is vanwege vertraging rondom de N340 opgeschort. De planning was om in het najaar van 2016 weer van start te gaan, maar fase 1 en 2 worden nu samengevoegd en de komende 2 jaren zal er aan de structuurverbetering worden gewerkt.

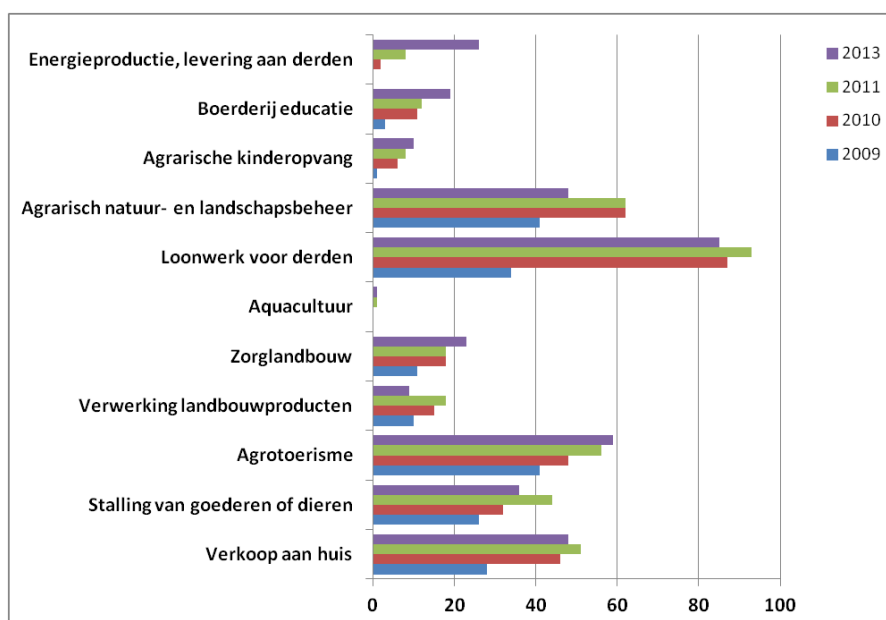
Het definitieve ruilplan voor het gebied Rheeze-Rheezerveen zit in de eindfase en er komt misschien nog een kavelruil binnen dit gebied.

Voor meer gedetailleerde info over de kavelruilen in het Vechtdal zie: www.cko.nl.

In de periode 2009-2016 is er in het Vechtdal 9.700 ha aan structuur verbeterd in landbouwgebied.

Verbreding landbouw Vechtdal

Grafiek 14: landbouwverbreding in het Vechtdal, 2009-2013 (aantal)

Gebied: 3gem

Bron: CBS Statline

* 1 landbouwbedrijf kan meerdere verbredingstakken hebben

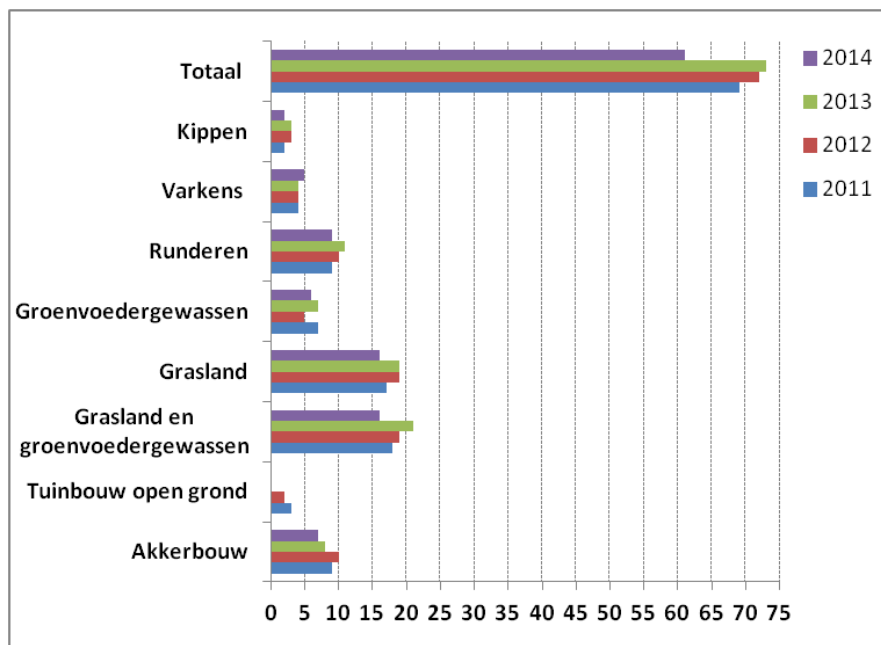
De grafiek geeft weer hoe vaak een verbredingsactiviteit is opgegeven tijdens de landbouwellingen. Het is belangrijk om te vermelden dat een landbouwbedrijf meerdere verbredingstakken kan hebben. Gemiddeld bedroeg het aantal verbredingstakken per bedrijf jaarlijks 1,3.

In de periode 2009-2013 is het aantal keren dat een verbredingstak is gemeld gestegen van 195 naar 364 (+87%). Dit houdt in dat de verbreding op landbouwbedrijven in de drie Vechtdalgemeenten sterk is toegenomen. In de jaren 2011 en 2013 is sprake van een lichte achteruitgang van 371 naar 364 (-2%) en lijkt een afvlakking op te treden. De verbredingstakken die het hoogst scoren zijn loonwerk voor derden (stijging van 34 naar 85; in 2013 23% van het totaal), agrotoerisme (41 naar 59; in 2013 16% van het totaal), agrarisch natuur- en landschapsbeheer (41 naar 48; in 2013 13% van het totaal) en verkoop aan huis (28 naar 48; in 2013 13% van het totaal). Opvallend is dat veel verbredingsactiviteiten na 2011 een afname laten zien (5 van de 11 takken). De takken die gedurende de hele periode een jaarlijkse toename laten zien zijn energieproductie (0

naar 26), boerderijeducatie (3 naar 19), agrarische kinderopvang (1 naar 10) en agrotourisme (41 naar 59). Zorglandbouw is ook toegenomen maar lag in 2010 en 2011 op eenzelfde niveau (18).

Biologische landbouw Vechtdal

Grafiek 15: biologische bedrijvigheid in het Vechtdal, 2011-2014 (aantal)

Gebied: 3gem

Bron: CBS Statline

De grafiek geeft weer hoe vaak een biologische bedrijvigheid is opgegeven tijdens de jaarlijkse landbouwtellingen. Het is belangrijk om te vermelden dat een landbouwbedrijf meerdere biologische takken kan hebben.

De biologische landbouw neemt binnen de totale landbouw in het Vechtdal een zeer bescheiden positie in. In 2011 waren er 24 biologische bedrijven (1,5% van het totaal) en in 2014 21 (1,3%).

De meeste biologische bedrijven treffen we aan in de takken grasland, grasland en groenvoedergewassen met jaarlijks 15-20 bedrijven. Van de akkerbouw- of rundveebedrijven zijn er jaarlijks ca. 5-10 biologisch. In de overige bedrijfstakken zijn er slechts enkele tot maximaal 5 biologisch.

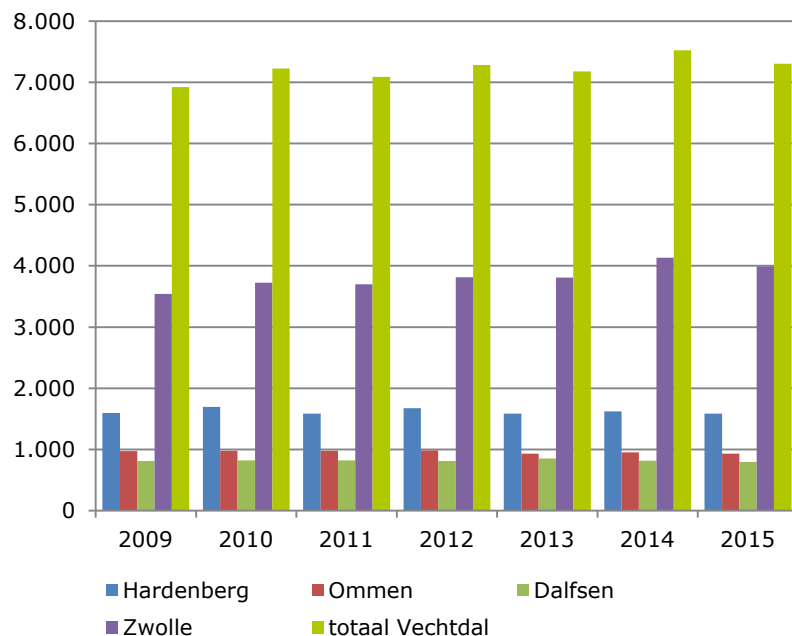
Van de schapen- en geitenbedrijven in het Vechtdal en de tuinbouwbedrijven (onder glas) bedrijft 0% biologische landbouw.

In Nederland varieerde het percentage biologische bedrijven in de periode 2011-2014 van 2,0-2,2%. In Overijssel lag dat percentage in dezelfde periode iets lager met 1,5-1,7%. De percentages in het Vechtdal liggen dus lager dan in Nederland en Overijssel met de opmerking dat het in het Vechtdal om een relatief klein gebied gaat.

E4. Werkgelegenheid – Recreatie Toerisme

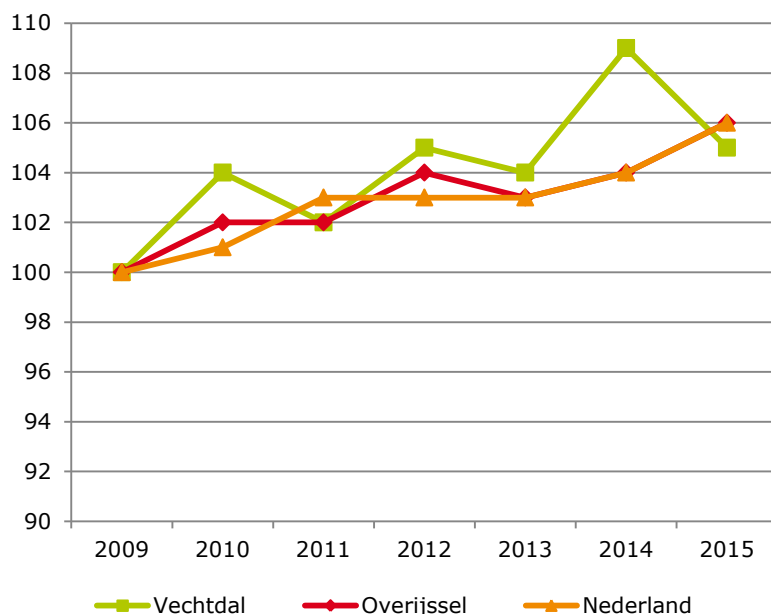
Grafiek 146: Banen in de sector recreatie en toerisme in de vier Vechtdalgemeenten, 2009-2015 (aantal)

Gebied: 4gem
Bron: LISA

Over de hele periode 2009-2015 zien we jaarlijks schommelingen, maar een toename van het aantal banen van 6.921 naar 7.301 in 2015 (+380; +5%). Kijken we naar de vier Vechtdalgemeenten onderling dan zien we dat Zwolle koploper is met 3.990 banen in 2015. Ten opzichte van 2009 nam het aantal banen in Zwolle toe met 447 en dat is een stijging van 11%. In Hardenberg, Ommen en Dalfsen nam het aantal banen juist af met percentages van respectievelijk -0,6%, -4,4% en -1,8%.

Grafiek 157: Banen in de sector vrije tijd in het Vechtdal, in Overijssel en in Nederland, 2009-2015 (index 2009=100)

Gebied: 4gem
Bron: LISA

Ten opzichte van Overijssel en Nederland is de ontwikkeling van het aantal banen in de sector vrije tijd in het Vechtdal overwegend positief te noemen. De indexcijfers laten zien dat in het Vechtdal t/m 2014 de grootste stijging heeft plaatsgevonden: van 100 naar 109. In 2015 daalde de index van het Vechtdal naar 105 en kwam daarmee onder die van Overijssel en Nederland te liggen (beide 106).

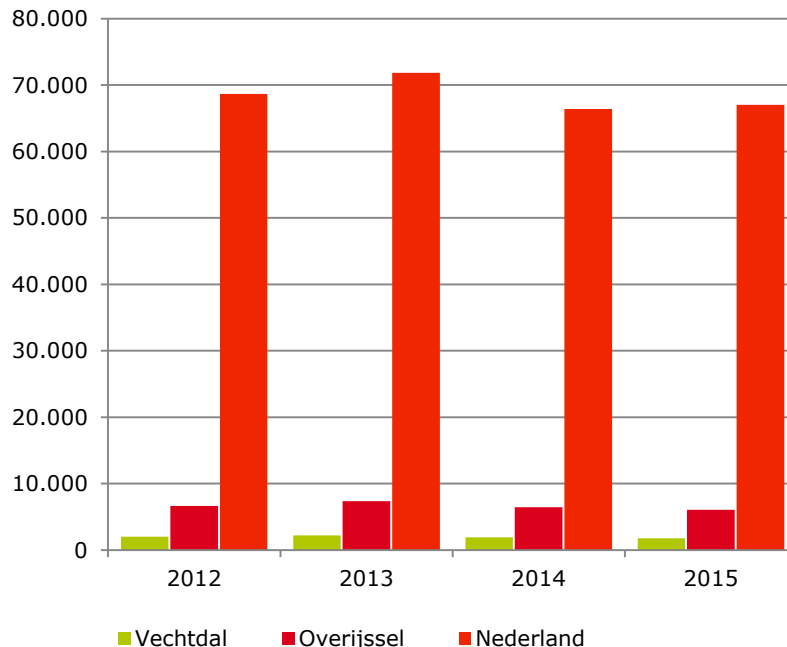
Overijssel en Nederland laten ten opzichte van 2009 een geringere toename zien en lopen sinds 2013 met een stijging van 103 naar 106 gelijk op.

Vanuit het programma RvdV is de sociaal-economische ontwikkeling van het Vechtdal een van de hoofddoelstellingen. De sector recreatie en toerisme is een belangrijke economische drager in het gebied. We zien in het Vechtdal over de periode 2009-2015 een toename van het aantal banen in de toeristische sector met 5%. In vergelijking met Overijssel en Nederland scoorde het Vechtdal t/m 2014 beter qua toename, maar in 2015 daalde het aantal banen en ligt de index iets onder die van Overijssel en Nederland. De stijging van het aantal banen in de toeristische sector in het Vechtdal over de periode 2009-2015 is in relatie tot de hoofddoelstelling RvdV een gewenste ontwikkeling en dus positief.

E5. Aantal overnachtingen

Grafiek 168: Binnenlandse overnachtingen* per jaar in het Vechtdal, in Overijssel en in Nederland, 2012-2015 (aantal x1.000)

*exclusief vaste standplaatsen en zakelijk toerisme
Gebied: Toeristische regio Vechtdal
Bron: Regiomonitor I&O research

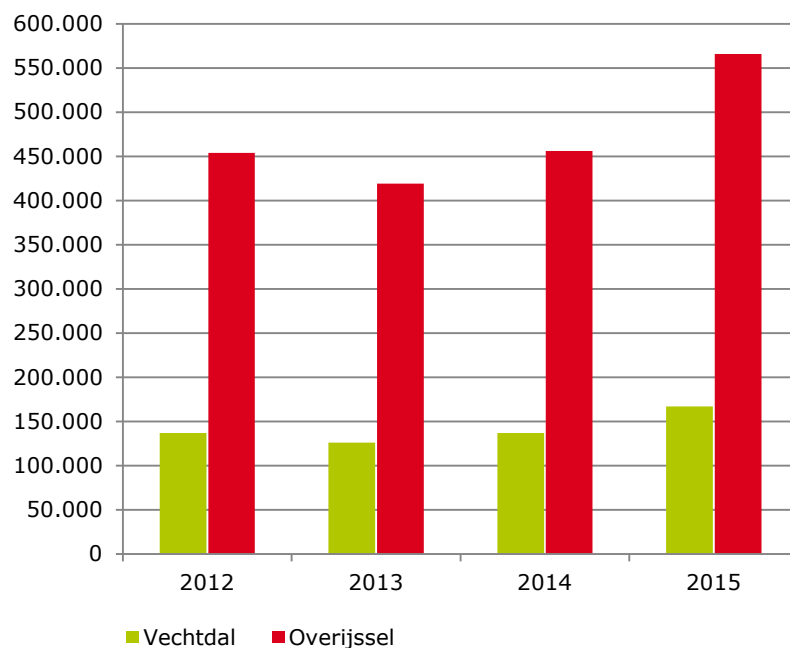
Het aantal binnenlandse overnachtingen in het Vechtdal laat vanaf 2013 (2,2 miljoen) een daling zien. In 2014 werden 1,9 miljoen en in 2015 1,7 miljoen binnenlandse overnachtingen genoteerd. Over de hele periode 2012-2015 is het aantal overnachtingen in het Vechtdal met 15% gedaald.

Hetzelfde patroon zien we terug in het aantal binnenlandse overnachtingen in Overijssel met in 2012, 2013 en 2014 respectievelijk aantallen van 6,6 miljoen, 7,4 miljoen en 6,4 miljoen. In 2015 werden in Overijssel 6 miljoen overnachtingen geboekt en daarmee bedraagt de afname in Overijssel over de periode 2012-2015 9%.

In Nederland gaat het in dezelfde jaren om respectievelijk 68,7 miljoen, 71,9 miljoen en 66,4 miljoen aantal overnachtingen, en om een lichte stijging in 2015 naar 67 miljoen. Totaal nam het aantal binnenlandse overnachtingen in Nederland af met 2%.

Het aantal binnenlandse overnachtingen in het Vechtdal volgt de op- en neerwaartse trend in Overijssel en in mindere mate de trend in Nederland. De huidige cijfers liggen landelijk, provinciaal en ook voor het Vechtdal onder het niveau van 2012.

Grafiek 179: Buitenlandse overnachtingen per jaar in het Vechtdal en in Overijssel, 2012-2015* (aantal)

*exclusief vaste standplaatsen en zakelijk toerisme
 Gebied: Toeristische regio Vechtdal
 Bron: Regiomonitor I&O Research

Het aantal buitenlandse overnachtingen nam in de periode 2012-2015 toe van 137.000 naar 167.000 (+22%). Het patroon in het Vechtdal over 2012-2015 is volgend aan dat in Overijssel. Provinciaal nam het aantal buitenlandse overnachtingen in 2012-2015 toe van 454.000 naar 566.000 (+25%).

Vanuit het programma RvdV is de sociaal-economische ontwikkeling van het Vechtdal een van de hoofddoelstellingen. De sector recreatie en toerisme is een belangrijke economische drager in het gebied.

We zien in het Vechtdal over de periode 2012-2015 een daling van het aantal binnenlandse overnachtingen met 15%. In Overijssel en Nederland was de afname over dezelfde periode 9% en 2%. Het Vechtdal is volgend aan de provinciale en landelijke ontwikkeling, maar de afname is groter geweest.

Het aantal buitenlandse overnachtingen nam in de periode 2012-2015 toe met 22% en volgt daarmee de provinciale trend. In dezelfde periode nam het aantal buitenlandse overnachtingen in Overijssel toe met 25%.

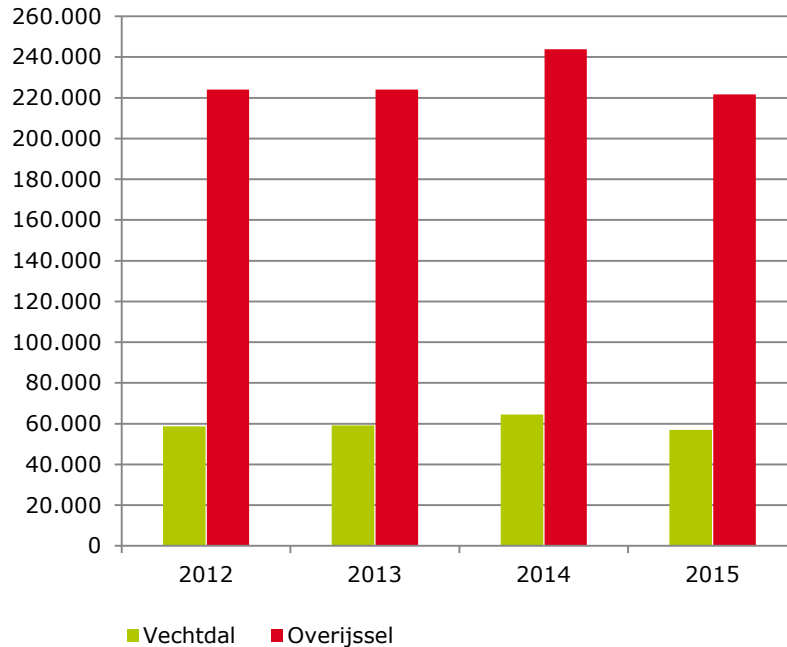
De ontwikkeling in het Vechtdal over de periode 2012-2015 geeft voor beide typen overnachtingen een wisselend beeld te zien. Positief is de stijging van het aantal buitenlandse overnachtingen. De daling van het aantal binnenlandse overnachtingen is negatief en sterker dan de provinciale en landelijke trend.

Geconcludeerd kan worden dat het beeld voor de periode 2012-2015 in relatie tot de hoofddoelstelling RvdV voor beide typen overnachtingen in totaliteit voldoende is geweest.

E6. Inkomsten toeristische overnachtingen

Grafiek 20: Inkomsten uit binnenlandse overnachtingen in het Vechtdal en in Overijssel, 2012-2015* (€ x1.000)

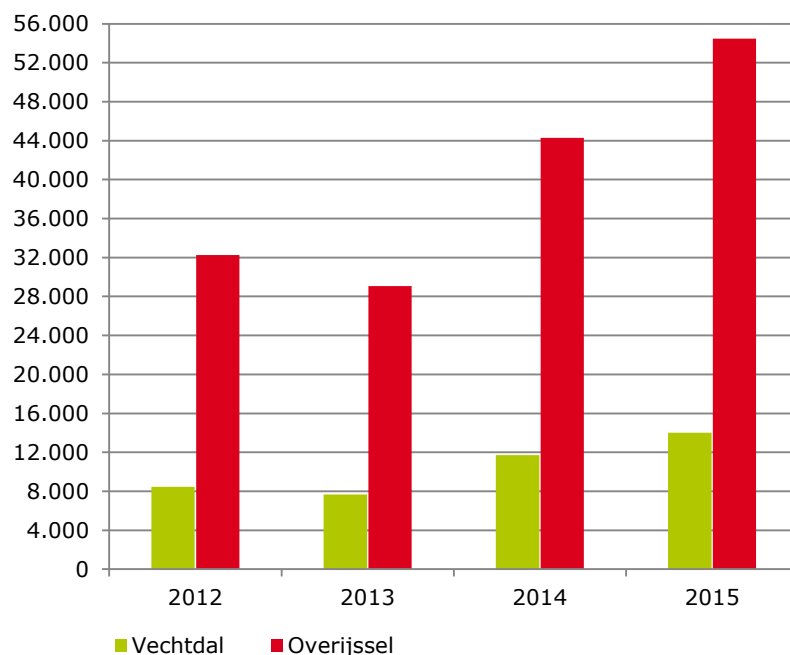

Gebied: Toeristische regio Vechtdal
Bron: Regiomonitor I&O Research

De inkomsten uit binnenlandse toeristische overnachtingen in het Vechtdal laten over de periode 2012-2014 een stijging zien, maar daarna een daling. Dit is te verklaren uit het feit dat het aantal binnenlandse overnachtingen in 2015 afnam (zie E5). De jaarlijkse inkomsten bedroegen in 2012, 2013 en 2014 respectievelijk € 58,6 miljoen, € 59,2 miljoen en € 64,5 miljoen. Een stijging met € 5,9 miljoen over een periode van drie jaar dus. In 2015 daalden de inkomsten t.o.v. 2014 fors naar € 57,0 miljoen (-12%) en waren ze de laagste uit de periode 2012-2015. Over de hele periode 2012-2015 is sprake van lichte daling met € 1.6 miljoen (-3%).

In Overijssel lagen de inkomsten uit toeristische overnachtingen in 2012 en 2013 op vrijwel hetzelfde niveau en net iets onder de € 224 miljoen en in 2014 rond de € 244 miljoen. De daling van de inkomsten in het Vechtdal in 2015 sluit aan bij het provinciale beeld. In 2015 bedroegen de inkomsten in Overijssel in totaal bijna € 222 miljoen en ten opzichte van 2014 is dat een daling met € 20 miljoen (-8%). Over de periode 2012-2015 is sprake van een daling met € 2 miljoen (-1%).

Grafiek 21: Inkomsten uit buitenlandse overnachtingen in het Vechtdal en in Overijssel, 2012-2015*(€ x1.000)

Gebied: Toeristische regio Vechtdal
Bron: Regiomonitor I&O research

De inkomsten uit buitenlandse toeristische overnachtingen in het Vechtdal laten over de periode 2012-2014 jaarlijks een wisselend beeld zien. De inkomsten bedroegen in 2012, 2013 en 2014 respectievelijk € 8,4 miljoen, € 7,7 miljoen en € 11,7 miljoen. Dat is een stijging met € 3,3 miljoen over een periode van drie jaar. Door een toename van het aantal buitenlandse overnachtingen in 2015 namen de inkomsten verder toe naar een bedrag van € 14,0 miljoen. Daarmee zijn de inkomsten over de hele periode 2012-2015 met € 5,6 miljoen zeer fors gestegen (+67%).

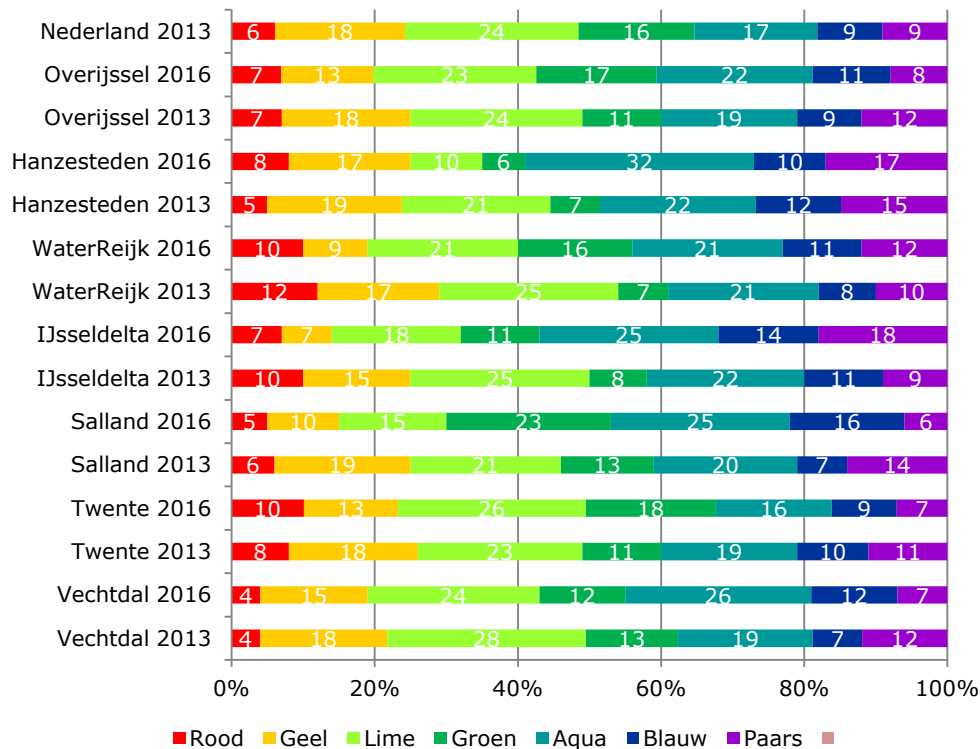
Heel Overijssel laat over dezelfde periode eenzelfde golfbeweging zien. De inkomsten uit de buitenlandse toeristische overnachtingen bedroegen in 2012, 2013 en 2014 respectievelijk € 32,2 miljoen, € 29,1 miljoen en € 44,3 miljoen. In 2015 namen de inkomsten verder toe naar € 54,5 miljoen. Over de hele periode 2012-2015 namen de inkomsten in Overijssel toe met € 22,3 miljoen (+69%) en lift het Vechtdal dus goed mee.

Vanuit het programma RvdV is de sociaal-economische ontwikkeling van het Vechtdal een van de hoofddoelstellingen. De sector recreatie en toerisme is een belangrijke economische drager in het gebied en wordt vanuit het programma gestimuleerd. Over de periode 2012-2014 laten de inkomsten uit binnenlandse overnachtingen jaarlijks een stijging zien, maar een daling in 2015. In totaal namen de inkomsten over de periode 2012-2015 af met € 1,6 miljoen (-3%). In relatie tot de hoofddoelstelling van RvdV kan gezegd worden dat dit een niet gewenste ontwikkeling is. De trend in het Vechtdal staat niet helemaal op zichzelf en is iets sterker dan in Overijssel (-1%). Over de periode 2012-2015 zien we bij de inkomsten uit buitenlandse overnachtingen een forse stijging met € 5,6 miljoen (+67%). Deze ontwikkeling sluit goed aan bij die in Overijssel; in de provincie was in 2012-2015 sprake van een toename van 69%. De ontwikkeling van de inkomsten uit buitenlandse overnachtingen in het Vechtdal is passend is bij de hoofddoelstelling RvdV. De totale inkomsten voor beide typen overnachtingen gesommeerd laten over de periode 2012-2015 een geringe stijging zien van € 4 miljoen. Dat is passend bij de sociaal-economische doelstelling van RvdV die het toerisme stimuleert.

E7. Leefstijlprofielen recreatie

Grafiek 182: Verdeling van de zeven leefstijlprofielen van verblijfsrecreanten in het Vechtdal, in Overijssel en in Nederland, 2013 en 2016 (%)

Gebied: Toeristische regio Vechtdal

Bron: KennispuntOost

* Landelijk heeft in 2016 geen update plaatsgevonden

Vanuit KennispuntOost ligt de focus in het Vechtdal op de leefstijlprofielen Geel en Aqua (zie verderop voor een beschrijving van de profielen). Er zijn geen harde doelstellingen geformuleerd, maar de campagne(s) in het Vechtdal is (zijn) gericht op deze twee leefstijlgroepen.

Verblijfsrecreanten

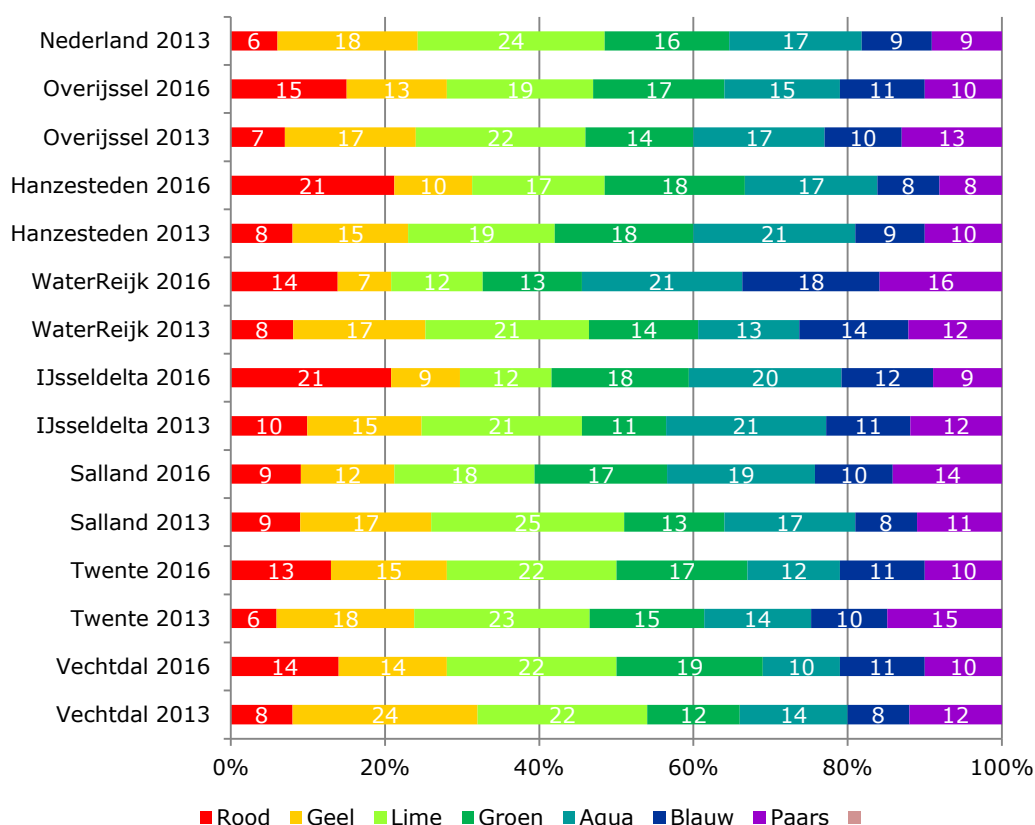
De beide metingen laten voor de verschillende leefstijlgroepen een wisselend beeld zien. Kijken we specifiek naar de twee focusgroepen dan maakten ze in 2013 samen 37% van de verblijfsrecreanten uit en steeg dat in 2016 naar 41%. In 2016 was zowel het percentage Aqua (26%) als het percentage Geel (15%) in het Vechtdal hoger dan het Overijssels gemiddelde met respectievelijk 22% en 13%.

Dagrecreanten

De twee focusgroepen Geel en Aqua maakten in 2013 38% uit van de dagrecreanten en dit percentage daalde in 2016 fors naar 24%. Zowel Geel laat een daling zien (24% naar 14%) alsook Aqua (14% naar 10%). Omdat in het Vechtdal de focus op deze twee groepen ligt is dit een slechte ontwikkeling.

In Overijssel zien we dezelfde ontwikkeling. De groep Geel nam af van 17% naar 13% en de groep Aqua van 17% naar 15%. Met name de afname van Geel onder de dagrecreanten is opvallend. Dit kan mede veroorzaakt worden doordat juist deze doelgroep minder vaak daguitstapjes maakt door de toegenomen digitalisering. Het Vechtdal scoort wat betreft het aandeel van de gele doelgroep in 2016 nog wel gelijk aan het Overijssels gemiddelde. Voor een dagje uit kiest de aqua doelgroep minder vaak voor het Vechtdal. Deze groep, die met name geïnteresseerd is in rust, maar zeker ook in cultuurhistorie, is met name in de IJsseldelta en de Hanzesteden te vinden, waardoor het Vechtdal een lager aandeel heeft dan het Overijssels gemiddelde

Grafiek 23: Verdeling van de zeven leefstijlprofielen van dagrecreanten in het Vechtdal, in Overijssel en in Nederland, 2013 en 2016 (%)

Gebied: Toeristische regio Vechtdal

Bron: KennispuntOost

* Landelijk heeft in 2016 geen update plaatsgevonden

Vanuit het programma RvdV is de sociaal-economische ontwikkeling van het Vechtdal een van de hoofddoelstellingen. De sector recreatie en toerisme is een belangrijke economische drager in het gebied. Aan de hand van metingen naar welke typen recreanten in het Vechtdal verblijven kan beter ingespeeld worden op de behoeften van toeristen. Het Vechtdal richt zich op de leefstijlgroepen Geel en Aqua. Uit de tweede meting in 2016 blijkt dat bij verblijfsrecreanten de groepen Geel en Aqua gezamenlijk toenamen van 37% naar 41%. In 2016 was zowel het percentage Aqua (26%) als het percentage Geel (15%) in het Vechtdal hoger dan het Overijssels gemiddelde met respectievelijk 22% en 13%. Bij de dagrecreanten daalden Geel en Aqua van 38% naar 24% en dat is vanuit de doelstellingen voor het Vechtdal een ongewenste ontwikkeling. In Overijssel zien we dezelfde ontwikkeling. Beide groepen namen af van 34% naar 28%.

Korte omschrijving zeven leefstijlprofielen

Cultureel en Inspirerend Rood

Creatief, op zoek naar uitdagingen en inspirerende ervaringen. Bewegen zich graag buiten de gebaande paden. Vaak hoog opgeleid, maar door het grote aandeel jongeren nog niet altijd een hoog inkomen. Recreatie betekent naast sportiviteit en ontspanning ook het zoeken naar vernieuwende stromingen, moderne kunst en andere culturen. Voor een vakantie in Nederland zoekt rood vaak de stad op of het Heuvellandschap, maar ook back to basic op het platteland doen ze graag. Ze staan liever niet met meerdere mensen op een park. Liever overnachten ze in een B&B, appartement of particuliere woning. Ook een jeugdherberg of verblijf op een boot spreekt deze groep aan.

Uitbundig Geel (Vechtdal richt zich op deze leefstijlgroep in zijn toeristische campagne)

Echte levensgenieters. Houden van samen met anderen actief en sportief recreëren. Vaak jonge gezinnen. Zoeken graag de gezellige drukte op, recreëren is lekker eten, genieten en leuke dingen doen. Houden van een vakantie waarin ze veel kunnen doen, waar iedereen het naar de zin heeft en waar genoeg feest en vermaak is. Het liefst staan ze in Nederland op de camping of een bungalowpark. Beschikken over iets meer budget dan gemiddeld.

Gezellig Lime

Recreëren is lekker vrij zijn, rust en ontspanning. Zijn gericht op het eigen gezin, de directe leefomgeving. Het gemiddeld inkomen ligt wat lager, zijn prijsgevoelig. Een braderie of rommelmarkt is gezellig, je komt er altijd wel iemand tegen. Vinden het fijn om samen als gezin op vakantie te gaan. Even 'de boel de boel laten' en samen op pad gaan. Even uit de dagelijks sleur. Staan graag op een camping of bungalowpark. Veel gezinnen met wat oudere kinderen en oudere tweepersoonshuishoudens.

Rustig Groen

Rustige recreanten, ook tijdens de vakantie. Geen grote wensen, houden van privacy en rust. Gaan graag op vakantie naar mooie natuurgebieden. Vaak een- en tweepersoonshuishoudens in de oudere leeftijdscategorie. Willen de drukte vermijden en gaan daarom dus niet graag naar evenementen en grote attracties. In de eigen omgeving is genoeg moois te zien en te ontdekken op de fiets of al wandelend, je hoeft er niet ver voor te reizen. Doe maar gewoon dan doe je al gek genoeg. Overnachten bij voorkeur in een hotel of na een kleine camping buiten het hoogseizoen.

Ingetogen Aqua (Vechtdal richt zich op deze leefstijlgroep in zijn toeristische campagne)

Rustige, geïnteresseerde recreanten. Zoeken inspirerende activiteiten. Gaan vaak samen met hun partner op stap. Waarderen sportieve en culturele mogelijkheden. Willen meedoen met de maatschappij en alle veranderingen die zij daarin zien. Cultuur en natuur zijn ook de sleutelwoorden als het om vakantie gaat. Ze gaan in Nederland graag naar het bos of naar het strand. Een hotel of accommodatie die niet op een park staat, zoals B&B, heeft de voorkeur.

Comfort en Luxe Blauw

Zelfverzekerd. Vinden dat ze in hun vrije tijd wel wat luxe en stijlvolle ontspanning verdienen. Als ze vakantie hebben, willen ze graag tijd voor zichzelf, de partner en vrienden. Zakelijk en intelligent. Houden van stijl en klasse, meer gericht op exclusievere vormen van recreatie, vakantie. Recreëren is ontspanning en afstand nemen van de dynamiek van alledag. Actief sporten en aandacht besteden aan het sociale netwerk (ons soort mensen). Qua accommodaties gaat de voorkeur uit naar een hotel of bungalowpark. Met voldoende luxe en comfort. Jonge een- en tweepersoonshuishoudens en huishoudens met oudere kinderen.

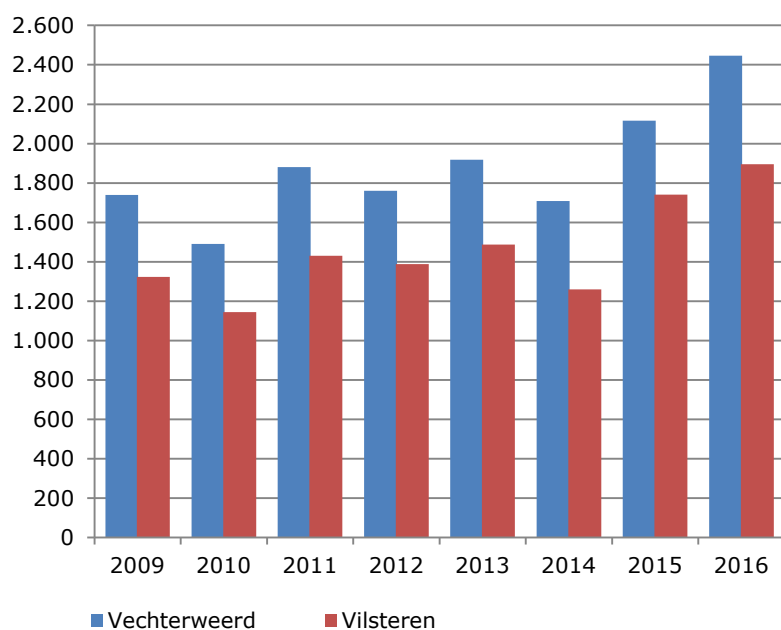
Sportief en Avontuurlijk Paars

Laten zich graag verrassen en inspireren, met name door cultuur. Nieuwe dingen zien, ontdekken en beleven. Het gewone is vaak niet goed genoeg, op zoek naar een bijzondere ervaring. Paarse recreanten zijn echte actievelingen. Sportief en actief bezig zijn, nieuwe dingen meemaken en het avontuur opzoeken. Ontspannen door sauna of een Wellness arrangement. Gaan graag met een groep op vakantie. Verblijven graag in een hotel, jeugherberg of andere alternatieve accommodatie. Vaker mensen van middelbare leeftijd, 35-54 jaar. Met name een- en tweepersoonshuishoudens. Voorkeur voor individuele activiteiten.

E8. Bevaarbaarheid Vecht benedenstrooms

Grafiek 194: Gemotoriseerde schepen op en af bij de sluisen Vilsteren en Vechterweerd, 2009-2016 (aantal)

Gebied: Drents Overijsselse Delta

Bron: DOD

Grafiek 24 toont jaarlijks de passage van het aantal gemotoriseerde schepen bij de sluisen van Vilsteren en Vechterweerd in de periode 2009-2016. Data die betrekking hebben op het bovenstroomse deel (De Haandrik) zijn helaas te summier en onvoldoende beschikbaar, zodat geen goed beeld van de aantallen en ontwikkeling in de tijd kan worden gegeven. Bovendien wordt de sluis De Haandrik weinig en slechts voor lokaal werkverkeer gebruikt en niet voor recreatieve doeleinden.

De discussie rondom dit thema richt zich met name op de diepgang van de boten die straks kunnen en mogen varen stroomopwaarts vanaf de nieuwe sluis bij Junne. Bij het ontwerp van de nieuwe meanders in de Vecht wordt geen rekening gehouden met de door VNO/NCW gewenste diepgang. Uitgangspunt is en blijft de ontwikkeling van de halfnatuurlijke Vecht. Zolang beide aspecten samen kunnen gaan is bevaarbaarheid stroomopwaarts vanaf Junne, binnen de kaders van de Nb-vergunning (aantallen, snelheid) aanvaardbaar en zal het BBO waterschap Vechtstromen verzoeken het verkeersbesluit aan te passen.

Een eerste telling bij de nieuwe sluis Hardenberg in 2016 leverde beeld op van de vaarintensiteit in dit deel van de Vecht. Er werden in totaal 393 schepen geteld en dit aantal kan gezien worden als een nulmeting voor dit deel van de Vecht. In vergelijking met Vechterweerd en Vilsteren ligt dit aantal beduidend lager.

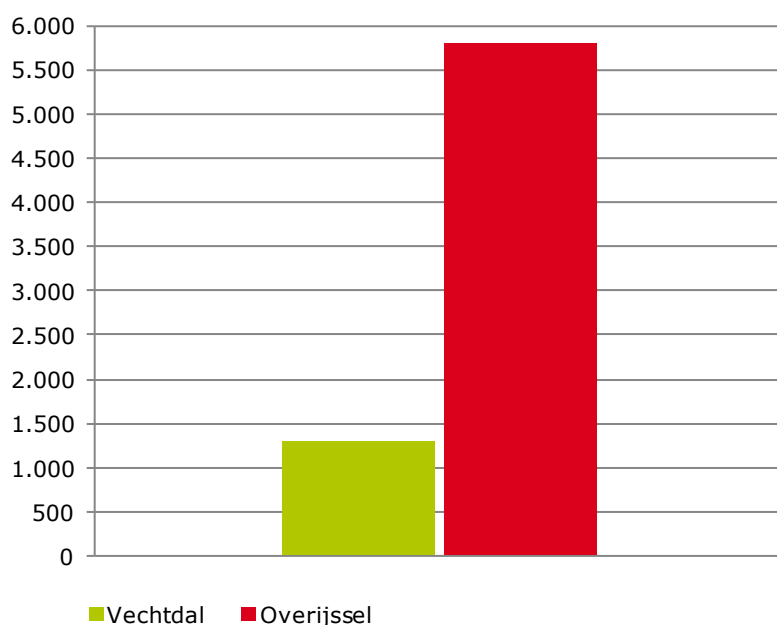
Het aantal sluispassages bij Vilsteren en Vechterweerd laat jaarlijks een sterk schommelend beeld zien, maar over de gehele periode genomen wel een stijging. Bij Vilsteren nam het aantal schuttingen toe van 1.323 in 2009 naar 1.895 in 2016. Daarmee bedraagt de toename 43%. Bij sluis Vechterweerd nam het aantal schuttingen toe van 1.739 in 2009 naar 2.447 in 2016. De toename bij Vechterweerd bedraagt daarmee 41%.

De doelstelling uit het Masterplan RvdV is om de Vecht een prominentere plaats te geven in de omgeving en meer manifest te maken. De rivier is van groot belang voor de vrijetijdssector, omdat ze een belangrijke rol speelt in de recreatiemogelijkheden en de aantrekkelijkheid van het gebied. Het organiseren van bezoekersstromen is daarbij ook een doelstelling. De bevaarbaarheid van de Vecht hangt nauw samen met de vaarmogelijkheden voor recreanten. In het Masterplan RvdV wordt dan ook gesteld dat het vergroten van de bevaarbaarheid passend is bij de visie van het programma RvdV. Daarbij wordt vooral het avontuurlijk varen omarmd. De ontwikkeling van het aantal sluispassages in het benedenstroomse deel met toenames van respectievelijk 41% (Vechterweerd) en 43% (Vilsteren) duidt op een grotere vaarintensiteit en dat past bij de doelstelling RvdV voor dat deel van de Vecht.

E9. Wandelmogelijkheden

Grafiek 205: Lengte aan wandelroutes in het Vechtdal en Overijssel, 2016 (kilometer)

Gebied: 4gem
Bron: Wandelnet.nl

Wandelen in het Vechtdal kent een lange traditie. De eerste wandelgids van het Vechtdal stamt al uit 1903! De totale lengte aan wandelroutes in het Vechtdal bedroeg in 2016 1.300 kilometer. Dat is maar liefst 22% van het Overijssels netwerk dat in totaal 5.810 kilometer bedraagt. De aanleg en ontwikkeling over de periode 2009-2016 is helaas niet te reproduceren, maar er is veel gerealiseerd in de afgelopen uitvoeringsperiode en ook fysiek zijn er paden aangelegd. In 2015-2016 zijn er geen wandelroutes bijgekomen. Het Wandelnetwerk Vechtdal koppelt honderden kilometers rondwandelingen en wandelroutes vanaf Zwolle Dalfsen, Ommen en Hardenberg aan elkaar.

Het Vechtdal is in trek bij wandelaars omdat het een enorme variatie biedt: rivierenlandschap met uiterwaarden, overgangen naar het cultuurlandschap, bossen, heide en ook zandverstuivingen. De gemeente Ommen is in Nederland als wandelgemeente van het jaar 2013 uitgeroepen en Hardenberg eindigde als nummer twee in de verkiezing van 2014. Dalfsen werd landelijk als het groenste dorp van 2013 uitgeroepen (Entente Florale Nederland) en in september 2016 zelfs als groenste "klienestad" van Europa tijdens de verkiezing in het Tsjechische Brno (Entente Florale Europe). Hiermee zetten de gemeenten het Vechtdal op de kaart.

Uitgelicht: Vechtdalpad

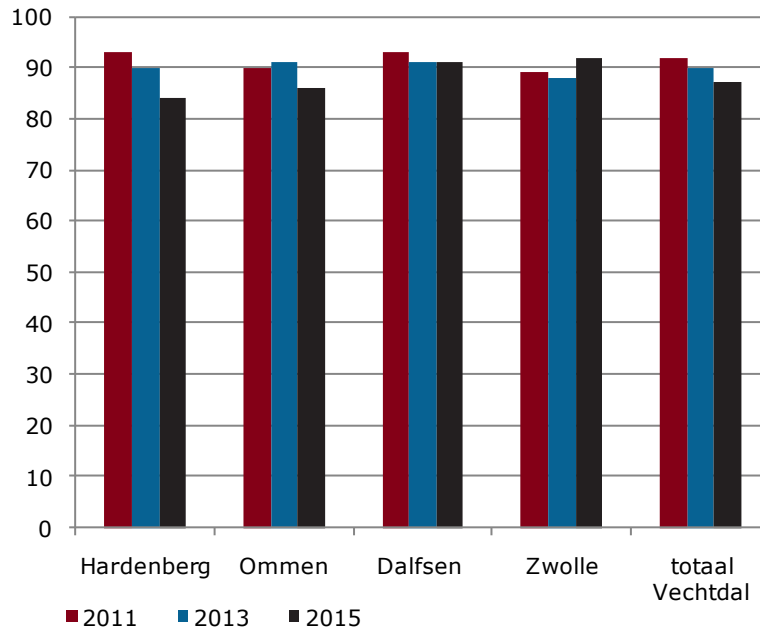
Een mooi voorbeeld van integraliteit en het aan elkaar knopen van routes is het Vechtdalpad. Dit lange-afstandswandelpad begint in Zwolle. Etappe 1 voert van Zwolle naar Dalfsen (22,8 km), etappe 2 voert van Dalfsen naar Ommen (16,6 km), etappe 3 loopt van Ommen naar Mariënberg (18,5 km) en etappe 4 loopt van Mariënberg naar Gramsberg (22,7 km). Aan de route is nu een vijfde etappe toegevoegd die van Gramsbergen naar Laar (Duitsland) loopt. In Duitsland kan men verder via de etappes 6 Laar-Emlichheim en 7 Emlichheim-Hoogstede.

Vanuit het programma RvdV is de sociaal-economische ontwikkeling van het Vechtdal een van de hoofddoelstellingen. De sector recreatie en toerisme is een belangrijke economische drager in het gebied. Het Masterplan RvdV stelt dat een goede padenstructuur vanuit de dorpen nodig is om mensen in contact te brengen met het Vechtdal. Het bieden van goede mogelijkheden om de omgeving te verkennen en te doorkruisen zal leiden tot een betere en succesvollere vrijetijdseconomie. Fietsen en wandelen behoren tot de meest voorkomende en geliefde vrijetijdsbestedingen in het Vechtdal. Een goede padenstructuur kan beschouwd worden als een belangrijke randvoorwaarde voor het aantrekken van toeristen en recreanten. Hoewel de jaarlijkse ontwikkeling over 2009-2016 niet in beeld kan worden gebracht is er tot op heden veel tot stand gebracht op wandelgebied. Ongeveer een vijfde deel van de aanwezige wandelroutes in Overijssel ligt in het Vechtdal en dat is hoog te noemen. Daarnaast is Ommen uitgeroepen tot wandelgemeente van Nederland in 2013 en eindigde Hardenberg als tweede in de verkiezing van 2014. Dalfsen werd in 2016 uitgeroepen tot groenste dorp van Europa en dat zet het Vechtdal op de kaart. Er ligt momenteel een hoogwaardig wandelnetwerk in het Vechtdal. Vanuit de doelstellingen RvdV kan gezegd worden dat dit goed aansluit bij de doelstellingen en dat het beeld is dat er in de periode 2009-2016 voldoende gerealiseerd is. Omdat de mogelijkheid voor beleving van de Vecht nog onvoldoende is wordt de komende jaren ingezet op aanvullingen op het wandelnetwerk.

E10. Recreatie inwoners Vechtdal

Grafiek 216: Aantal Vechtdalbewoners dat in de vrije tijd bij de Vecht recreëert, 2011, 2013 en 2015 (%)

Gebied: strook 2 km

Bron: I&O Research

* **Niet in 2016 gemeten**

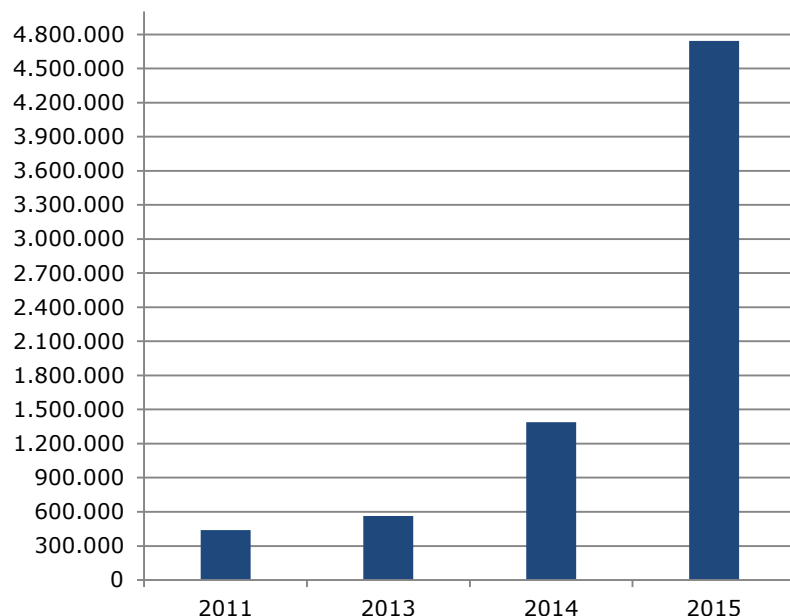
Ongeveer 9 op de 10 inwoners komt in hun vrije tijd wel eens bij de Vecht. Over de hele periode 2011-2015 is een licht dalende trend te zien. De verschillen tussen de gemeenten onderling zijn in die periode ook groter geworden. In Hardenberg en Ommen is de afname van het percentage bewoners het grootst en in beide gemeenten komen minder bewoners bij de Vecht dan in de gemeenten Dalfsen en Zwolle. Dalfsen laat een vrij stabiel beeld zien en in Zwolle is sprake van een lichte stijging sinds 2011. De licht dalende trend verhoudt zich negatief tot de doelstelling sociaal-economische ontwikkeling RvdV.

Vanuit het programma RvdV is de sociaal-economische ontwikkeling van het Vechtdal een van de hoofddoelstellingen. De sector recreatie en toerisme is een belangrijke economische drager in het gebied. Bovendien verhoogt, naar verwachting, de recreatie in het Vechtdal door Vechtdalbewoners het Vechtdalgevoel. Het hoge percentage bewoners van het Vechtdal dat recreëert bij de Vecht is op zich een goede score en in relatie tot de doelstelling goed te noemen. De ontwikkeling over de periode 2011-2015 is met een totale afname van 5% echter negatief en niet gewenst in relatie tot de doelstelling.

E11. Publiciteitswaarde

Grafiek 227: Publiciteitswaarde* van het Vechtdal, 2011-2015 (€)

* on- en offline

- 2012: geen metingen

- 2014: nieuwe methodiek en bron; vergelijking niet mogelijk

Gebied: Toeristische regio Vechtdal

Bron: Knipseldienst en Buzztalk

De publiciteitswaarde van het Vechtdal is on- en offline gemeten aan de hand van de toeristische en recreatie-uitingen in kranten, blogs en websites. De publiciteitswaarde betreft free publicity, advertorials en betaalde spreads. Artikelen worden hier dus niet in meegenomen. De publiciteitswaarde wordt berekend door te kijken hoeveel ruimte het free publicity item heeft ingenomen en wat het zou kosten als je het moet inkopen. Grote kranten vertegenwoordigen vanzelfsprekend een hogere publiciteitswaarde dan lokale krantjes. De Knipseldienst en Buzztalk is onderdeel van de Persgroep.

Hoewel voor de periode 2011-2013 en 2014-2015 sprake is van een wat andere methodiek is het duidelijk dat de publiciteitswaarde van het Vechtdal toeneemt. De publiciteitswaarde van het Vechtdal bedroeg in 2011 en 2013 resp. € 438.261,- en € 564.390,-. Tussen beide jaren steeg de waarde met € 126.129,- (29%). Tussen 2014 en 2015 nam de publiciteitswaarde van het Vechtdal fors toe van € 1.389.198 naar € 4.743.388 (+ €3.354.190,-; 241%).

Vanuit het programma RvdV is de sociaal-economische ontwikkeling van het Vechtdal een van de hoofddoelstellingen. De sector recreatie en toerisme is een belangrijke economische drager in het gebied.

De publiciteitswaarde laat in 2011-2013 een stijging zien van 29% (+ € 126.129,-) en in de periode 2014-2015 een stijging van 241% (+ €3.354.190,-). Dit is gezien de sociaal-economische doelstelling van RvdV een goede en gewenste ontwikkeling.

3.3 Resultaten Waterveiligheid (W)

3.3.1 Samenvattend beeld waterveiligheid

Van het speerpunt Waterveiligheid scoren de indicatoren als volgt:

- W1 Van de 61,4 km aan primaire keringen voldoet in 2016 38,8 km (63%) aan de normering en 22,6 km (37%) niet.
- W2 Van de 7,95 km aan regionale keringen voldoet in 2016 100% aan de normering.
- W3 Rivierverruiming benedenstrooms: in 2010-2016 is in totaal ca. 488.234 m3 materiaal uit het winterbed verwijderd.
- W4 Rivierverruiming bovenstrooms: in 2009-2016 is in totaal 189.000 m3 materiaal uit het winterbed verwijderd.
- W5* Met 6% in 2015 zijn de bewoners in het Vechtdal minder bang voor water in de woning dan in de rest van Overijssel (9%) en Nederland (15%).
- W6* Het bewustzijn onder Vechtdalbewoners over het feit dat Vecht wateroverlast kan veroorzaken is met 9 op de 10 hoog te noemen.

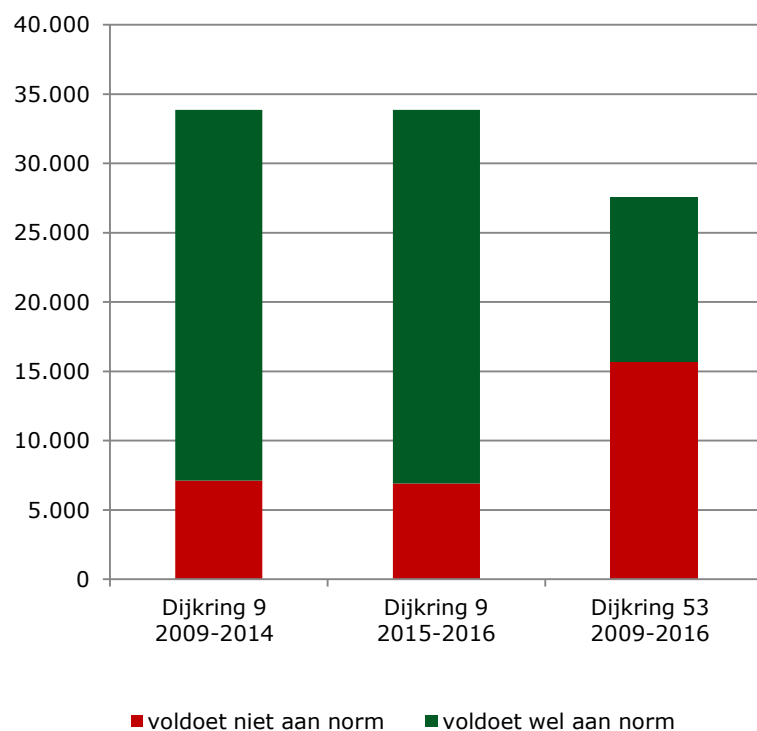
** Voor de indicatoren W5 en W6 zijn in 2016 geen nieuwe gegevens beschikbaar. Gegevens voor deze 2 indicatoren worden verzameld tijdens de tweejaarlijkse bewonersonderzoeken door I&O Research. In 2017 vindt het eerstvolgende bewonersonderzoek in het Vechtdal weer plaats.*

3.3.2 Beeld indicatoren waterveiligheid

W1. Veiligheid primaire waterkeringen

Grafiek 238: Lengte primaire keringen langs de Vecht (Ommen-Zwolle) dat na toetsing voldoet aan de huidige normeringen, 2009-2016 (meter)

Gebied: Drents Overijsselse Delta
Bron: waterschap DOD

In het benedenstroomse deel van de Vecht liggen twee primaire keringen die belangrijk zijn voor de veiligheid. Het gaat om Dijkkring 9 en Dijkkring 53 die beide in beheer zijn bij het waterschap DOD. Dijkkring 9 beschermt het gebied tussen Ossenzijl, Blokzijl, Zwartsluis, Dalfsen en Ommen tegen overstroming vanuit het Zwarte Meer, het Zwarte Water en de Overijsselse Vecht. Het deel van Dijkkring 9 dat binnen het Vechtdal ligt heeft een lengte van 33.857 meter. Dijkkring 53 Salland beschermt een groot gebied tussen Deventer, Zwolle en Ommen tegen overstroming vanuit de IJssel en de Overijsselse Vecht. Globaal kan dijkkring 53 onderverdeeld worden in a) waterkeringen langs de IJssel, met een lengte van 46,5 km (van Schipbeek tot Spooldersluis) en b) waterkeringen langs het Zwarte water en de Overijsselse Vecht met een lengte van 36,5 km (Spooldersluis tot de N348 bij Ommen). Het deel dat van Dijkkring 53 in het Vechtdal ligt bedraagt 27.546 meter.

In de periode 2009-2016 zijn beide dijken getoetst aan de normen en is gestart met de uitvoering van enkele maatregelen.

Van Dijkkring 9 voldeed 7.114 meter (21%) in de periode 2009-2014 niet aan de normering. Door het uitvoeren van verbeteringsmaatregelen in 2015 over een traject van 192 meter voldeed 6.922 meter (20%) niet aan de normering. In 2016 zijn verder geen maatregelen uitgevoerd.

Voor Dijkkring 53 is de toestand over de periode 2009-2016 onveranderd gebleven en zijn geen maatregelen uitgevoerd die geleid hebben tot dijkherstel. Van Dijkkring 53 voldoet in 2016 15.694 meter (57%) niet aan de normering.

Van de in totaal 61.403 meter aan primaire keringen voldoet in 2016 22.616 meter (37%) niet aan de normering.

De verbeteringswerkzaamheden voor de primaire keringen zijn ingepland in het landelijk Hoogwaterbeschermingsprogramma en hebben daarin hoge prioriteit gekregen. Gezien de omvangrijke en zeer kostbare opgave voor de verbetering van de waterveiligheid is de uitvoering neergelegd bij het separate Hoogwaterbeschermingsprogramma dat geregiseerd wordt door het Rijk. Omdat nieuwe normen worden ontwikkeld, is de uitvoering van werkzaamheden nog niet verder opgepakt. In 2016 zijn vervroegde verkenningen uitgevoerd naar de beide dijkringen. Naar inschatting zal de planvorming, de ontwerpfasen en afstemming met andere bovenstroomse gebieden veel tijd vragen, waardoor uitvoering op z'n vroegst in 2023 wordt verwacht.

Vanuit het programma RvdV is het verbeteren van de waterveiligheid een van de hoofd-doelstellingen. De visie vanuit het BBO is het versterken van de rivier de Vecht tot een veilige en beleefbare halfnatuurlijke laaglandrivier.

Het geschetste beeld over de periode 2009-2016 laat zien dat de opgave groot is en er tot nu toe onvoldoende herstel heeft plaatsgevonden om de dijkvakken veiliger te maken. Over de periode 2009-2016 voldoet van de totale 61.403 meter aan primaire keringen 38.787 meter (63%) wel aan de normen en 22.616 meter (37%) niet.

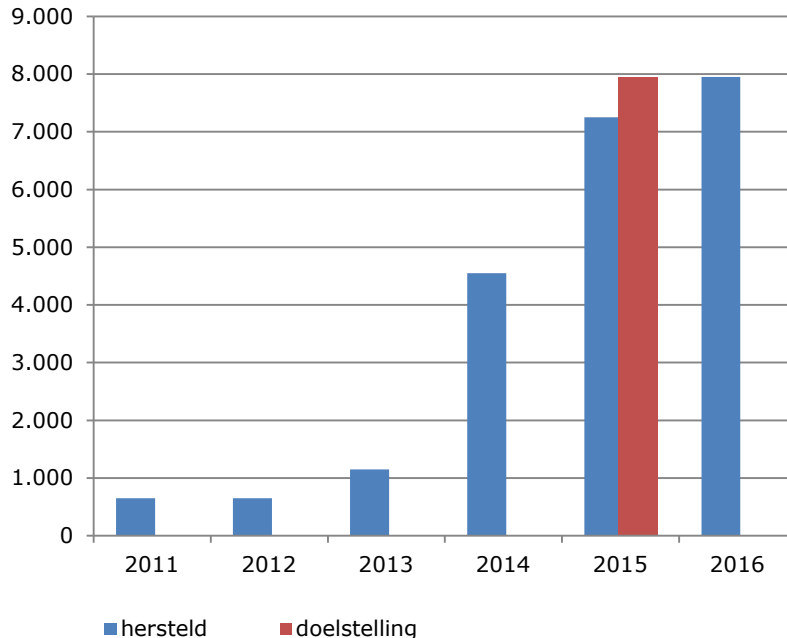
Kijken we naar de beide dijkringen apart dan is het vermeldenswaard dat van Dijkkring 53 na de eerste uitvoeringsperiode 57% niet voldoet aan de normering en hier de grootste opgave ligt.

Gezien de doelstelling RvdV en het feit dat waterveiligheid een zeer grote plek binnen het programma heeft is de ontwikkeling binnen de periode 2009-2016 onvoldoende geweest.

W2. Veiligheid regionale waterkeringen

Grafiek 249: Lengte regionale keringen langs de Vecht (Duitse grens-Ommen) dat hersteld is, 2011-2016 (meter cumulatief)

Gebied: Vechtstromen

Bron: waterschap Vechtstromen

In het bovenstroomse deel van de Vecht ligt in totaal 7.950 meter aan regionale keringen die in het kader van de veiligheid van belang zijn. De regionale keringen zijn in beheer bij het waterschap Vechtstromen. In de periode 2011-2015 zijn de regionale keringen getoetst en is Vechtstromen begonnen met het uitvoeren van maatregelen ter bevordering van de veiligheid. Het einddoel was om eind 2015 de totale lengte van 7.950 te laten voldoen aan de veiligheidsnormen.

In de eerste jaren van de uitvoeringsperiode is jaarlijks relatief weinig aan herstelmaatregelen uitgevoerd en bedroeg in 2013 de totale lengte hersteld 1.150 meter (14%). In de twee jaren daarna is een forse inhaalslag gemaakt; in 2014 werd 3.400 meter hersteld en in 2015 3.850 meter, waardoor het totaal uitkwam op 7.250 meter (91%). De herstelmaatregelen aan de resterende 700 meter (locatie Zeeserweg) vonden plaats in de eerste helft van 2016 waarmee nu 100% aan de eisen voldoet.

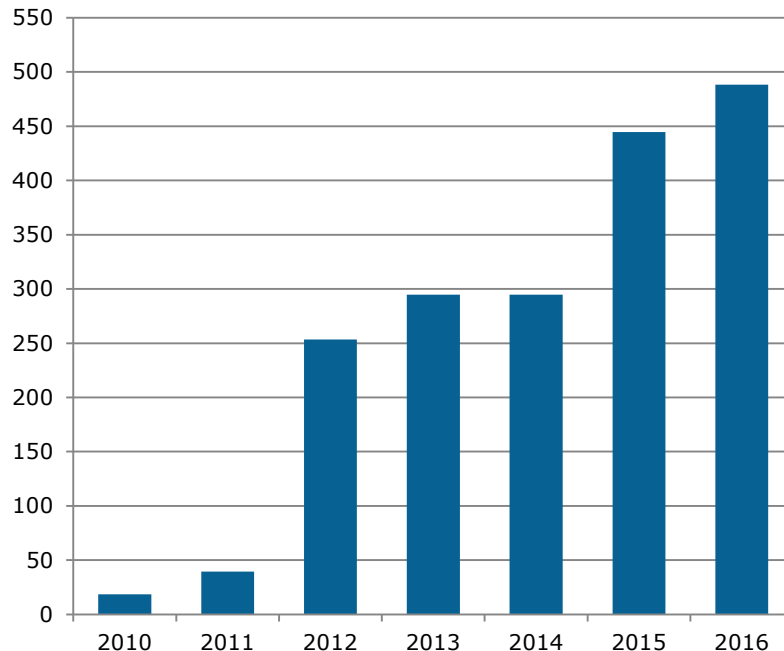
Vanuit het programma RvdV is het verbeteren van de waterveiligheid een van de hoofd-doelstellingen. De visie vanuit het BBO is het versterken van de rivier de Vecht tot een veilige herstelde en beleefbare halfnatuurlijke laaglandrivier.

Over de periode 2011-2016 is 100% van de regionale keringen op orde gebracht. Gezien de doelstelling RvdV en het feit dat waterveiligheid een zeer grote plek binnen het programma heeft is deze ontwikkeling zeer gewenst en goed geweest.

W3. Rivierverruiming benedenstrooms

Grafiek 30: Ontgronding in het benedenstroomse deel (Ommen-Zwolle) van de Vecht, 2010-2016 (m³ x1.000 cumulatief)

Gebied: Drents Overijsselse Delta
Bron: waterschap DOD

Over de periode 2010-2016 hebben diverse ontgrondingen plaatsgevonden in het benedenstroomse deel van de Vecht. Die ontgrondingen vonden plaats in het kader van de aanleg van meanders en geulen (Den Doorn, Vechterweerd, Vilsteren), inrichting EHS (Varsen, De Stokte), natuurinrichtingen en de aanleg van natuurbuffers. De ontgrondingen hebben tot gevolg gehad dat er een grote hoeveelheid materiaal, vooral zand, uit het winterbed van de rivier verwijderd is. In 2009 zijn er geen ontgrondingen geweest. In 2010 en 2011 is respectievelijk 18.600 m³ en 21.000 m³ aan materiaal uit het winterbed verwijderd. Daarna is de ontgronding in het winterbed toegenomen met een forse ingreep in 2012 van totaal 213.834 m³ ten behoeve van de inrichting EHS Varsen. In 2015 vonden er diverse ontgrondingen plaats met in totaal 150.000 m³. In 2016 vond er alleen in het gebied De Stokte in het kader van de EHS een ontgronding plaats van 43.500 m³. Vanaf 2010 is er in totaal 488.234 m³ materiaal in het benedenstroomse winterbed van de Vecht afgegraven en daarbuiten gebracht.

Vanuit het programma RvdV is het verbeteren van de waterveiligheid een van de hoofddoelstellingen. De visie vanuit het BBO is het versterken van de rivier de Vecht tot een veilige en beleefbare halfnatuurlijke laaglandrivier.

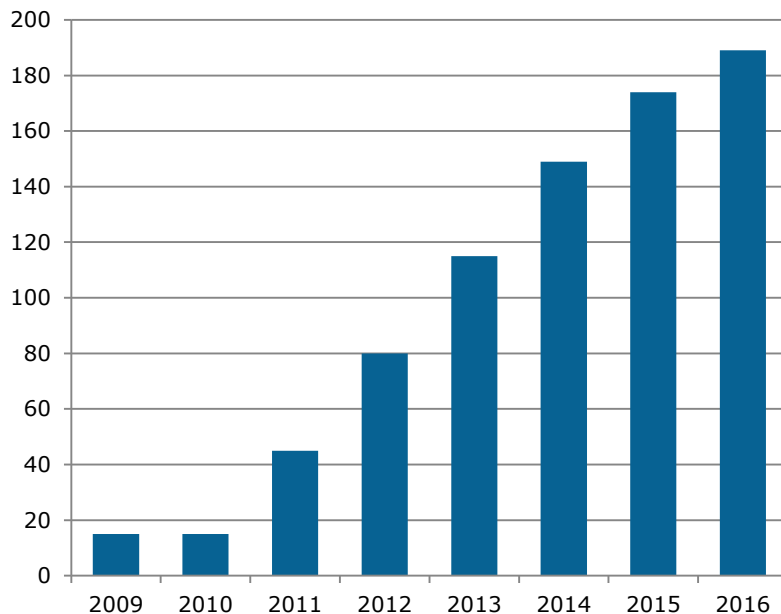
Over de periode 2010-2016 is er in het winterbed van het benedenstroomse deel van de Vecht in totaal 448.200 m³ aan materiaal afgegraven en daarbuiten gebracht. Daarmee krijgt de Vecht meer ruimte en is de waterbergingscapaciteit toegenomen. Tevens dragen de ontgrondingen bij aan de inrichting van natuurgebieden en stimulering van de recreatie.

Gezien de doelstelling RvdV en het feit dat waterveiligheid een zeer grote plek binnen het programma heeft is de geschetste ontwikkeling over de periode 2010-2016 gewenst en goed geweest. De ontgrondingen en de toename van de waterbergingscapaciteit zullen leiden tot meer ruimte voor de rivier en buffering. In combinatie met een vergrote afvoercapaciteit zal dit leiden tot een grotere veiligheid en hogere mate van realisatie van natuur in het Vechtdal.

W4. Rivierverruiming bovenstrooms

Grafiek 31: Ontgronding in het bovenstroomse deel van de Vecht (Duitse grens-Ommen), 2009-2016 (m³x1.000 cumulatief)

Gebied: Vechtstromen

Bron: waterschap Vechtstromen

Over de periode 2009-2016 hebben diverse ontgrondingen plaatsgevonden in het bovenstroomse deel van de Vecht. Die ontgrondingen vonden plaats in het kader van projecten bij Brucht, de aanpak van de Vechtoevers, en het project Vechtpark bij Hardenberg met de deelprojecten Radewijkerbeek, Molengoot en de uiterwaarden bij het centrum. De ontgrondingen hebben tot gevolg gehad dat er een grote hoeveelheid materiaal, vooral zand, uit het winterbed van de rivier verwijderd is.

In 2009 en 2010 vonden er relatief weinig ontgrondingen plaats en werd er 15.000 m³ materiaal uit het winterbed verwijderd. In de periode daarna steeg het aantal kuubs jaarlijks met ca. 25.000-40.000 m³. Over de periode 2009-2015 is in totaal 174.000 m³ aan materiaal verwijderd uit het winterbed. In 2016 vond er één ingreep plaats in het kader van het project Vechtoevers Ommen. Er werd in totaal 15.000 m³ aan materiaal verwijderd. Daarmee komt het totaal voor de periode 2009-2016 in het bovenstroomse deel van de Vecht op totaal 189.000 m³.

Vanuit het programma RvdV is het verbeteren van de waterveiligheid een van de hoofddoelstellingen. De visie vanuit het BBO is het versterken van de rivier de Vecht tot een veilige herstelde en beleefbare halfnatuurlijke laaglandrivier.

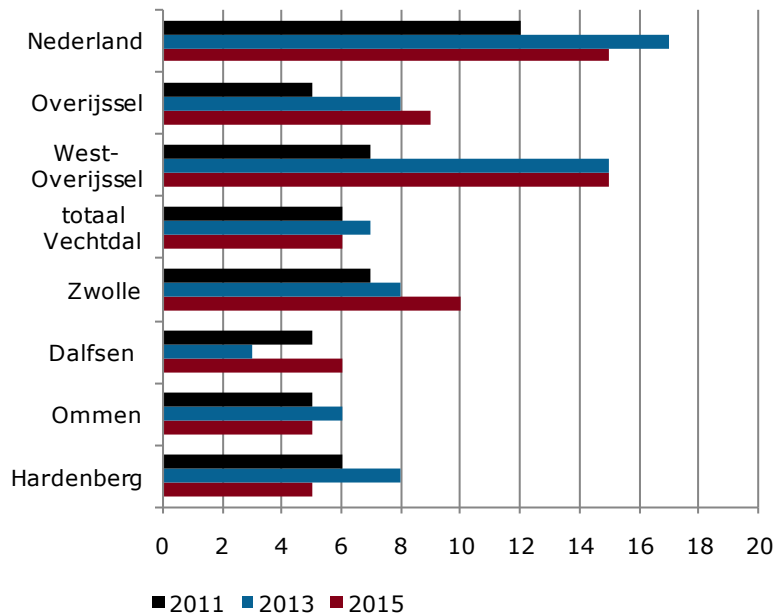
Over de periode 2009-2016 is er in het winterbed van het bovenstroomse deel van de Vecht in totaal 189.000 m³ aan materiaal afgegraven en daarbuiten gebracht. Daarmee krijgt de Vecht meer ruimte en is de waterbergingscapaciteit toegenomen. Als neven-effect dragen de ontgrondingen bij aan de inrichting van de EHS, realisatie van natuur en recreatie.

Gezien de doelstelling RvdV en het feit dat waterveiligheid een zeer grote plek binnen het programma heeft is de geschetste ontwikkeling over de periode 2010-2016 gewenst en goed geweest. De ontgrondingen en de toename van de waterbergingscapaciteit zullen leiden tot meer ruimte voor de rivier en buffering. In combinatie met een vergrote afvoercapaciteit zal dit leiden tot een grotere veiligheid en hogere mate van realisatie natuur in het Vechtdal.

W5. Beleving veiligheid bewoners

Grafiek 252 : Aantal inwoners in het Vechtdal dat bang is dat het Vechtwater bij overstroming de eigen woning zal bereiken, 2011, 2013 en 2015 (%)

Gebied: 4gem & strook 2 km

Bron: I&O Research

* **niet in 2016 gemeten**

Een klein deel van de Vechtdalbewoners, namelijk 6-7%, is wel eens bang dat het Vechtwater de eigen woning zal bereiken.

Inwoners van Zwolle zijn het meest angstig en die angst is over de periode 2010-2015 toegenomen. In 2015 was 1 op de 10 inwoners van Zwolle bang voor Vechtwater in de eigen woning. In Hardenberg is de angst over de periode 2011-2015 licht afgenomen. In Ommen schommelde het percentage in 2011-2015 rond de 5-6% en in Dalfsen steeg het percentage naar 6% in 2015, na een daling naar 3% in 2013.

Vergelijken we het Vechtdal met West-Overijssel, geheel Overijssel en Nederland dan zien we dat Vechtdalbewoners minder bang zijn voor wateroverlast in de eigen woning. In West-Overijssel ligt het percentage inwoners dat angstig is met 14% in 2015 ruim twee keer hoger dan in het Vechtdal. Over heel Overijssel genomen is 9% van de inwoners bang voor wateroverlast. Dat is opvallend hoger dan de 6% in het Vechtdal. In Nederland was 15% van de inwoners in 2015 bang voor overstroming of wateroverlast.

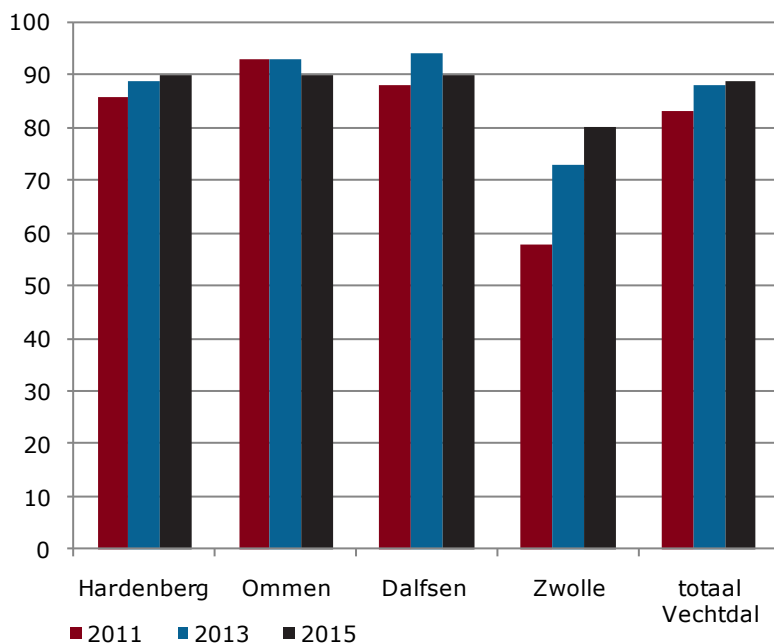
Vanuit het programma RvdV is het verbeteren van de waterveiligheid een van de hoofddoelstellingen. De visie vanuit het BBO is het versterken van de rivier de Vecht tot een veilige herstelde en beleefbare halfnatuurlijke laaglandrivier. In dat kader is het belangrijk dat bewoners van het Vechtdal niet bang zijn dat de Vecht bij een overstroming de woning bereikt. De drie onderzoeken in de periode 2011-2015 tonen aan dat 6-7% van de Vechtdalbewoners daarvoor bang is. De angst is het grootst in Zwolle met ca. 1 op de 10 bewoners. In vergelijking met West-Overijssel, Overijssel gemiddeld en Nederland is de angst in het Vechtdal lager en dus gunstiger. In West-Overijssel is 14%, in Overijssel 9% en in Nederland 15% bang voor wateroverlast in de woning.

Het beeld over de periode 2011-2015 is gunstig en kan in relatie tot de doelstelling als voldoende gekwalificeerd worden.

W6. Bewustzijn wateroverlast bewoners

Grafiek 263: Aantal inwoners Vechtdal dat zich bewust is van het feit dat er bij overstroming van de Vecht wateroverlast kan ontstaan, 2011, 2013 en 2015 (%)

Gebied: 4gem & strook 2 km

Bron: I&O Research

* **Niet in 2016 gemeten**

Onderzoek over de periode 2011-2015 laat zien dat een groot aantal Vechtdalbewoners, namelijk 9 op de 10, zich bewust is van het risico dat er bij een overstroming van de Vecht wateroverlast kan ontstaan. Over de hele periode is met een toename van 83% naar 89% sprake van een zeer lichte toename. Kijken we naar de gemeenten afzonderlijk dan blijkt dat in Zwolle het bewustzijn het laagst is met in 2015 8 op de 10 inwoners. Ten opzichte van 2011 was dat nog net geen 6 op de 10 inwoners en daarmee is Zwolle de gemeente met de grootste toename (58% naar 80%).

In de drie andere gemeenten ligt het bewustzijn op een vergelijkbaar niveau. In Ommen is over de periode 2011-2015 sprake van een zeer lichte daling (-3%). In Hardenberg is het bewustzijn over dezelfde periode licht gestegen (+4%). Dalfsen laat een fluctuatie zien; het bewustzijn ligt in 2015 met 90% iets hoger dan in 2011 (88%), maar iets lager dan de 94% in 2013.

Vanuit het programma RvdV is het verbeteren van de waterveiligheid een van de hoofddoelstellingen. De visie vanuit het BBO is het versterken van de rivier de Vecht tot een veilige herstelde en beleefbare halfnatuurlijke laaglandrivier. In dat kader is het belangrijk dat bewoners van het Vechtdal zich ervan bewust zijn dat de Vecht bij een overstroming tot overlast kan leiden. De drie onderzoeken in de periode 2011-2015 tonen aan dat een groot deel van de Vechtdalbewoners, namelijk 9 op de 10, zich daarvan bewust zijn. Dat bewustzijn is ten opzichte van 2011 zeer licht toegenomen. Het beeld over de periode 2011-2015 is gunstig en kan in relatie tot de doelstelling als voldoende gekwalificeerd worden. Onder de Vechtdalbewoners is sprake van een hoog bewustzijn dat sinds 2011 zeer licht is toegenomen.

3.4 Resultaten Natuur (N)

3.4.1 Samenvattend beeld natuur

Van het speerpunt Natuur scoren de indicatoren als volgt:

- N1 Sinds 2009 is de ontstening van Vechtoevers fors toegenomen en in 2015 was in totaal 48,4 km ontsteend; dat is 40% van de totale oeverlengte.
- N2 In 2009-2015 is er ten behoeve van de EHS 474 hectare aan gronden verworven en is 531 hectare als nieuwe natuur ingericht.
- N3 Het agrarisch natuurbeheer is sinds 2010 met 22% afgenomen: voor weidevogelbeheer bedroeg de afname 36% en voor overig beheer 7%.
- N4 De aanwezigheid aan stroomdalgraslanden is in de periode 2009-2016 met 8% toegenomen mede als gevolg van natuurherstelprojecten.
- N5* De kwaliteit van waterlichamen in het bovenstroomse deel (Duitse grens-Ommen) voldoet voor de drie parameters macrofauna, waterflora en vis nog niet aan de normen.
- N6* De kwaliteit van waterlichamen in het benedenstroomse deel (Ommen – Zwolle) voldoet voor de parameter waterflora aan de norm en voor macrofauna en vis niet.
- N7 Van de zes vispassages in de Vecht voldoet er één, de werking van twee vispassages is onzeker en drie vispassages werken onvoldoende.

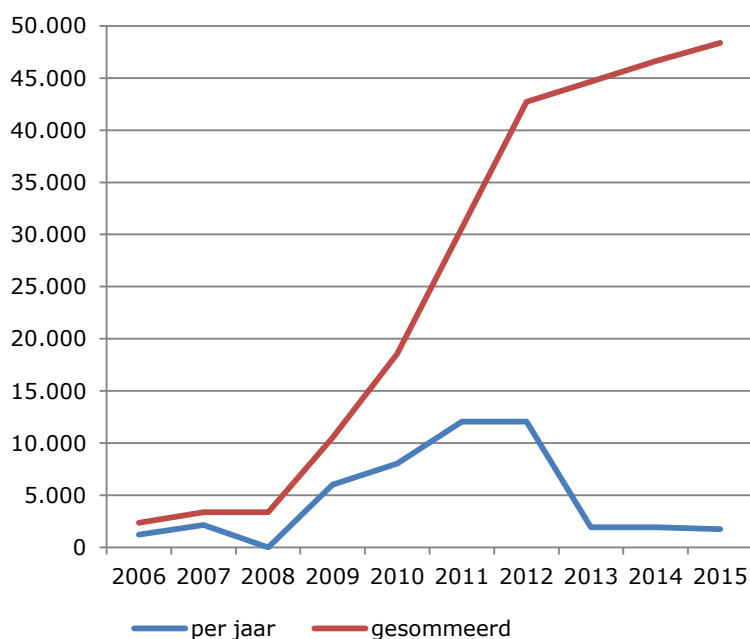
* Voor de indicatoren N5 en N6 zijn in 2016 geen nieuwe gegevens beschikbaar. Gegevens voor deze 2 indicatoren worden verzameld tijdens de driejaarlijkse Europese KRW-meetrondes. In 2017 vindt het eerstvolgende KRW-meetronde in het Vechtdal weer plaats.

3.4.2 Beeld indicatoren natuur

N1. Natuurvriendelijke oevers

Grafiek 274: Lengte Vechtoever dat ontsteend is, 2006-2015 (meter)

Gebied: Vecht
Bron: provincie Overijssel

De oevers van de Vecht zijn in het verleden over grote lengtes vastgelegd met kraagstukken, natuursteen en stortsteen. Deze situatie past niet in het streven naar de doelstelling van een halfnatuurlijke laaglandrivier, zoals dat in het Programma RvdV is vastgelegd. Daarom zijn de waterschappen op verschillende locaties langs de Vecht begonnen met het ontstenen van de oevers. De stenen oevers vormen een groot knelpunt vanuit de zogeheten Kaderrichtlijn Water (KRW), waarin de Europese doelstellingen zijn opgenomen voor een goede ecologische waterkwaliteit van de Vecht. Veel vissen, waterinsecten en planten zijn afhankelijk van een natuurlijke oever in verband met het voorkomen van voedsel, beschutting en paaiplaatsen. Door het verwijderen van de stenen oevers krijgen natuurlijke processen als erosie en sedimentatie weer de ruimte en zal op termijn een lokaal mozaïek ontstaan van natuurlijke strandjes, steilrandjes en begroeiing. Uiteindelijk zal dit bijdragen aan de vorming van een halfnatuurlijke rivier.

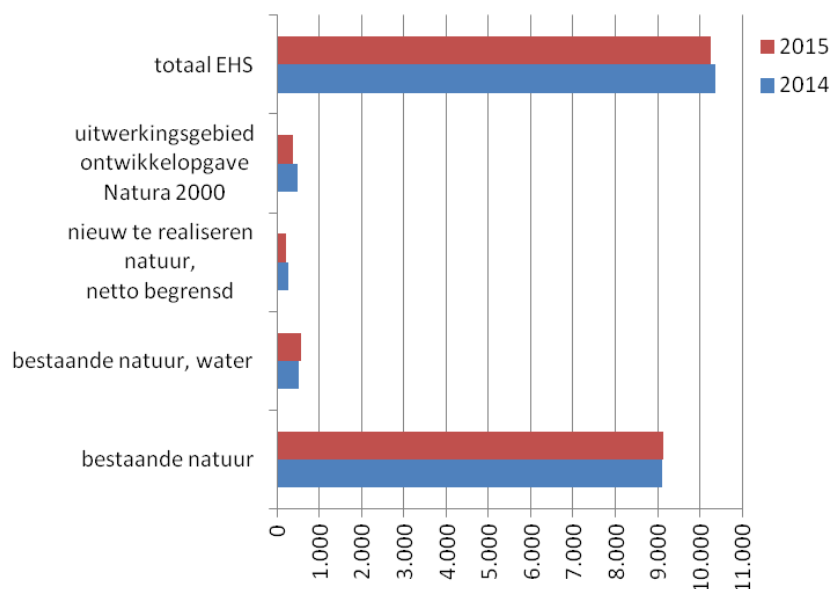
De ontstening van de Vechtoevers is al begonnen vóór 2009. Jaarlijks werd toen ongeveer 1-2 km aan oeverlengte ontsteend. Vanaf 2009 nam de ontstening fors toe met in 2011 en 2012 jaarlijks een ontstening van circa 12 km. In de jaren daarna werd jaarlijks tussen de 1,5-2,0 km ontsteend. In 2015 was van de 121 km aan Vechtoevers 48,4 km ontsteend (40%).

Het programma RvdV heeft als hoofdoel de Vecht om te vormen tot een halfnatuurlijke laaglandrivier in 2050. De visie vanuit het BBO is het versterken van de rivier de Vecht tot een veilige en beleefbare halfnatuurlijke laaglandrivier. Daarnaast behoort tot de hoofddoelstelling ook het integraal realiseren van de natuuropgaven in het Vechtdal. In relatie tot de omvorming naar een halfnatuurlijke laaglandrivier en het realiseren van natuurdoelen en -kwaliteit, is het ontstenen van 40% van de totale lengte aan Vechtoever een goede ontwikkeling geweest die positief zal bijdragen aan de hoofddoelen uit het programma RvdV.

N2. Aanwezigheid natuur binnen EHS

Grafiek 285: Oppervlakte EHS Vechtdal, 2014-2015* (ha)

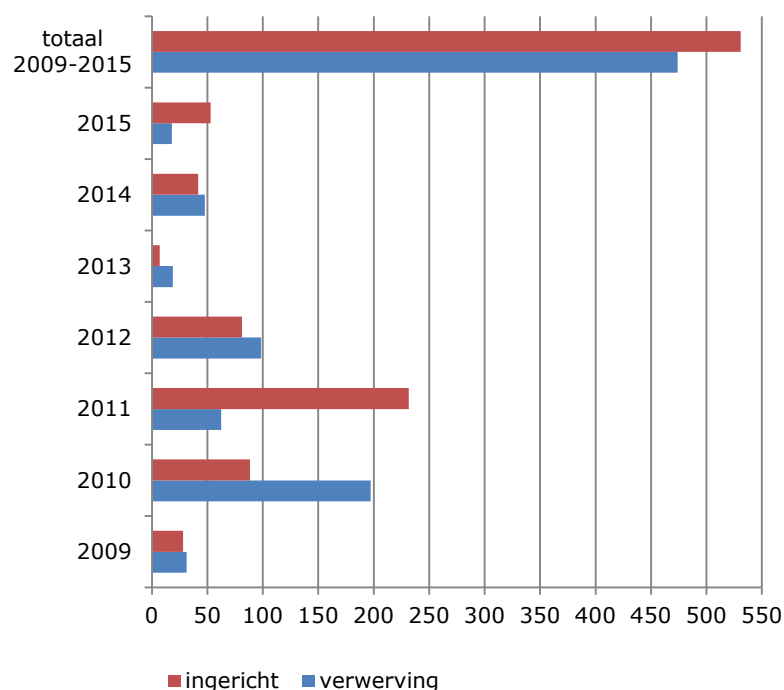

*na herijking in 2013 en vaststelling Provinciale Staten
 Gebied: 4gem & strook 5 km
 Bron: provincie Overijssel

In 2013 heeft in Overijssel een herijking van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) plaatsgevonden. Voor de herijking had de EHS in 2013 in het Vechtdal een totale oppervlakte van 13.280,9 ha. De herijking heeft onder andere tot gevolg gehad dat de begrenzing van de EHS in het Vechtdal is aangepast en de totale oppervlakte werd teruggebracht naar 10.367 ha. Na de herijking is nu buiten de EHS in het Vechtdal een zone aangewezen met een oppervlakte van 3.183,8 ha waarbinnen ondernemen met natuur en water mogelijk is. I.v.m. de ingrijpende wijziging en begrenzing van de EHS Vechtdal is het niet mogelijk een exacte ontwikkeling van de EHS-opgaven en realisatie in de periode 2009-2015 te geven. Wel een stand van zaken in 2014 en 2015. In 2014 beslaat natuur een totale oppervlakte van 9.620 ha (93%) binnen de totale EHS (10.367,9 ha). Het betreft hier de totale oppervlakte van de EHS minus de ontwikkelopgave voor Natura 2000 en Nieuwe Natuur. Door uitvoering in 2014-2015 zien we een lichte afname van de ontwikkelopgave en nieuw te realiseren natuur. Daarnaast een toename van bestaande natuur.

De verwerving en inrichting Nieuwe Natuur binnen de EHS in het Vechtdal is weer-gegeven in grafiek 34.

Grafiek 296: Verworven en ingerichte Nieuwe Natuur in het Vechtdal, 2009-2015 (ha)

Gebied: 4gem & strook 5 km
Bron: provincie Overijssel

Ten behoeve van het behalen van de EHS-natuurdoelen is er in het Vechtdal in de jaren 2009 t/m 2015 in totaal 474 ha aan gronden verworven. Het aantal ha gronden dat jaarlijks werd verworven varieerde met uitschieters in 2010 (197,4 ha) en 2012 (98,4 ha). Uiteindelijke doel is om deze gronden om te vormen en in te richten als Nieuwe Natuur. Parallel aan de verwerving van gronden is er in de jaren 2009 t/m 2015 ook flink gewerkt aan de inrichting en omvorming tot Nieuwe natuur. Jaarlijks gaat het daarbij om tientallen hectares met een uitschieter in 2011 met 231,7 ha. In 2014 en 2015 ligt de inrichting op eenzelfde niveau met respectievelijk 41,7 ha en 53 ha. Ten behoeve van de realisatie Nieuwe Natuur is er in de periode 2009-2015 concreet 531 ha als natuur ingericht. Dat is meer dan de verworven 474 ha, maar daarbij geldt de kanttekening dat vóór 2009 ook al gronden zijn verworven in het kader van de EHS.

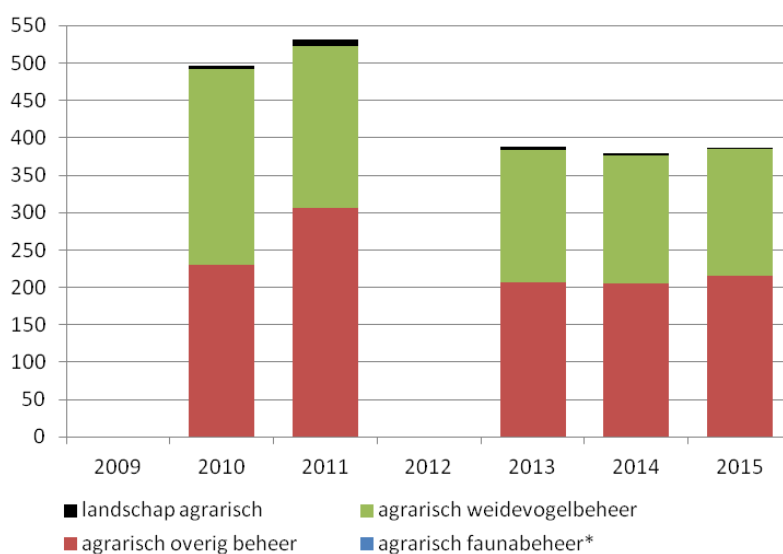
Een van de hoofddoelen binnen het programma RvdV is het integraal realiseren van de natuuropgaven in het Vechtdal. Verwerving van gronden en het inrichten of omvormen van deze gronden tot Nieuwe natuur is van essentieel belang om de gestelde EHS-doelen te behalen. Naast de inrichting van de gronden naar natuur worden zoveel mogelijk ook doelen voor water en recreatie meegenomen.

De ontwikkelingen op het gebied van verwerving en inrichting in 2009-2015 zijn in relatie tot de natuurdoelstelling zeer positief geweest. Naast de verwerving van een flink aantal hectares aan gronden (474 ha) is er ook veel aan gronden ingericht (531 ha). Daarmee is een flinke bijdrage geleverd aan het behalen van de natuurdoelstellingen.

N3. Natuurbeheer agrarisch

Grafiek 307: Agrarisch natuurbeheer in het Vechtdal, 2009-2015 (ha)

* cijfers niet zichtbaar in grafiek (<1 ha)

**Weidevogelbeheer is geen doelstelling (meer) in het Vechtdal; voor dit type beheer kunnen geen nieuwe contracten meer worden afgesloten

Gebied: 4gem & strook 5 km

Bron: provincie Overijssel

Parallel aan het verwerven en inrichten van gronden kunnen de natuurwaarden in het Vechtdal ook vergroot worden door boeren agrarisch natuurbeheer op hun landbouwgronden uit te laten voeren. Door een integrale aanpak van agrarisch natuurbeheer door agrariërs kan de realisatie van natuurdoelen in het Vechtdal worden versneld. In het Vechtdal hebben agrariërs de mogelijkheid contracten af te sluiten voor een bepaald type agrarisch natuurbeheer en dat mee te nemen in hun bedrijfsvoering. Voor weidevogelbeheer geldt dat er geen nieuwe contracten meer kunnen worden afgesloten (geen doelstelling meer in het Vechtdal).

De ontwikkeling over de periode 2009-2015 laat zien dat het agrarisch faunabeheer (0,8 ha in 2015) en agrarisch landschapsbeheer (1,6 ha in 2015; was nog 7,7 ha in 2011) een geringe rol spelen in het Vechtdal. Gegevens over 2009 en 2012 zijn niet beschikbaar. Kijken we naar het totaalbeeld over de periode 2009-2015 dan blijkt dat het totale agrarisch natuurbeheer is afgenomen met 110 ha (-22%). In 2010 bedroeg het aantal ha's nog 496 ha en in 2011 zelfs 531 ha. Positief is het feit dat het aantal ha's in 2015 t.o.v. 2014 met 7 ha is toegenomen en momenteel 386,4 ha bedraagt. Met name de categorie agrarisch overig beheer nam in 2015 toe met 10,8 ha. Voor het type overig beheer (het belangrijkste beheer in het vechtdal) zien we een daling van 230 ha in 2010 naar 215 ha in 2015, waarmee de afname 7% bedraagt.

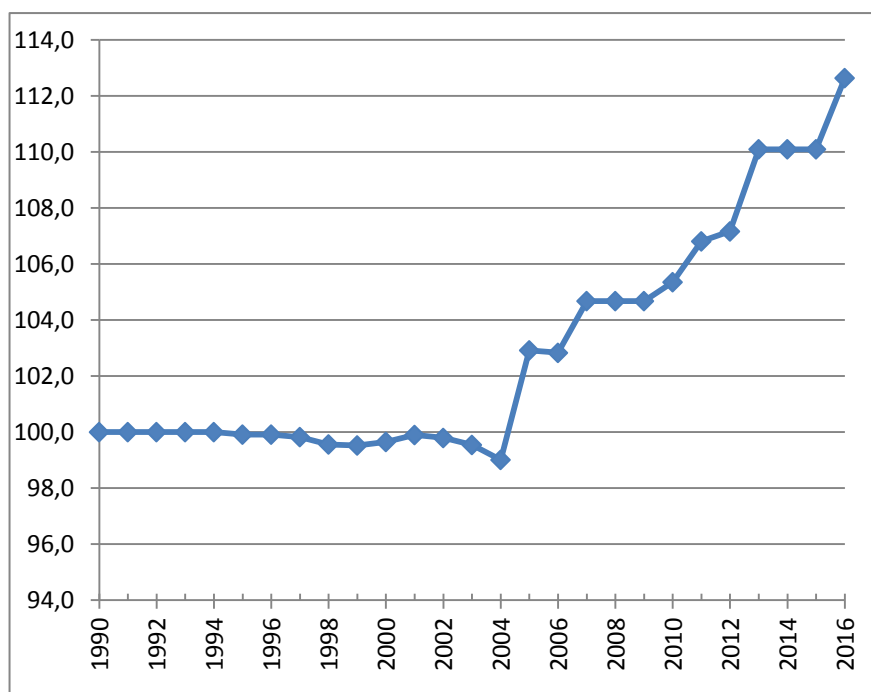
Een van de hoofdoelen binnen het programma RvdV is het integraal realiseren van de natuuropgaven in het Vechtdal. Het afsluiten van contracten met agrariërs voor het uitvoeren van agrarisch natuurbeheer is daarbij een belangrijk spoor. In het Masterplan RvdV wordt gesteld: "Recreatie en maatschappelijke diensten, zoals natuurbeheer, kunnen onderdeel uit gaan maken van de agrarische bedrijfsvoering. In het Vechtdal is zeker ruimte voor de gangbare en innovatieve landbouw."

In relatie tot de hoofddoelstelling RvdV kan gesteld worden dat de ontwikkeling van het agrarisch natuurbeheer in het Vechtdal een negatieve trend vertoont en ongewenst is. Totaal is het agrarisch natuurbeheer in 2009-2015 met 22% afgenomen. De afname van agrarisch natuurbeheer door agrariërs zal leiden tot het een minder natuurlijk Vechtdal.

N4. Aanwezigheid stroomdalgraslanden

Grafiek 318: Droog rivierduingrasland in het Vechtdal, 1990-2016
(index 1990=100 (281,4 ha))

Gebied: 4gem & strook 2 km
Bron: provincie Overijssel

Stroomdalgraslanden hebben een sterke relatie met het riviersysteem en vormen binnen het Vechtdal een belangrijk natuurdoeltype. Dit type grasland kan voor de natuur in het Vechtdal als toonaangevend beschouwd worden, omdat het een belangrijk habitat vormt voor vele zeldzame planten- en diersoorten. Veel van de karakteristieke stroomdalsoorten staan op de Rode lijst van beschermde soorten.

In de grafiek is de aanwezigheid van het type droog rivierduingrasland in het Vechtdal weergegeven over de periode 1990 t/m 2016. Het betreft hier de oppervlakte aan droog riviergrasland dat is aangetroffen op zowel rivierduinen (bijvoorbeeld Arriër Koeland) als op de oeverwallen langs de rivier. Een andere randvoorwaarde is dat van een gebied meer dan 80% uit droog grasland bestaat, waarbij het gaat om bijvoorbeeld de Zwolse Anjer-Thijm-gemeenschap, maar ook om andere droge typen.

De grafiek toont aan dat in de jaren 1990 t/m 2004 de index rond de 100 ligt en er weinig verandering optrad. Vanaf 2004 zien we een indexstijging naar 110 in de periode 2013-2015 en naar 112 in 2016. Concreet is de oppervlakte aan droog rivierduingrasland toegenomen van 289,7 ha in 2005 naar 317,0 ha in 2016.

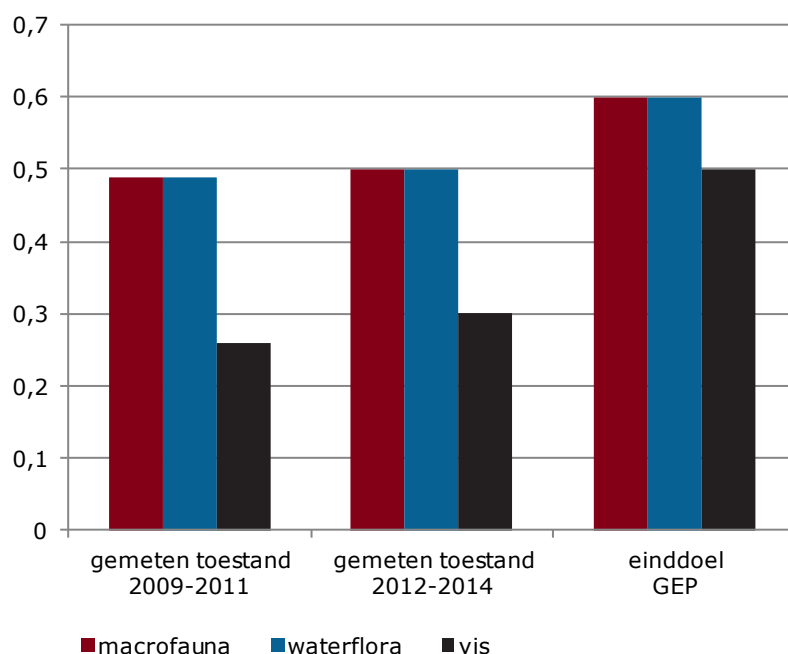
De positieve trend die sinds 2004 is opgetreden is het gevolg van het uitvoeren van natuurherstelprojecten en EHS-realitatie. In 2016 is er 13% meer droog rivierduingrasland dan in 1990. In de periode 2009-2016 is sprake van een toename van 8% en de verwachting is dat dit oppervlak verder zal toenemen.

Een van de hoofdoelen binnen het programma RvdV is het integraal realiseren van de natuuropgaven in het Vechtdal. Het behalen van de EHS-doelen en het verhogen van de natuurwaarden in het Vechtdal is daarbij van groot belang. De toename van 8% aan oppervlakte stroomdalgrasland in de periode 2009-2016 is in relatie tot de doelstellingen RvdV gewenst en positief te noemen. De maatregelen die in het Vechtdal zijn uitgevoerd lijken hun vruchten af te werpen met een toename van de natuurwaarden als gevolg.

N5. Kwaliteit waterlichamen bovenstrooms

Grafiek 329: Ecologische kwaliteit Vecht bovenstrooms (Duitse grens – Ommen), 2009-2011 en 2012-2014 en GEP-einddoel (EKR-waarde)

Gebied: Vechtstromen

Bron: Waterschap Vechtstromen

* Niet in 2016 gemeten

De Vecht vormt zelf een belangrijk onderdeel van het ecosysteem en is daarom van groot belang voor de natuurwaarden in het Vechtdal. Het riviersysteem biedt een leefomgeving aan diverse soortgroepen, waaronder een beschermd aantal vissoorten als de Modderkruiper en de Donderpad. Om te kunnen voortbestaan is het voor de soortgroepen van levensbelang dat de kwaliteit van het rivierwater voldoende is. De ecologische kwaliteit of natuurkwaliteit wordt binnen de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) voor natuurlijke wateren uitgedrukt in de Ecologische Kwaliteits Ratio (EKR). Omdat de Vecht (nog) niet als natuurlijk, maar als sterk veranderd (SV) wordt gekwalificeerd geldt een afgeleid doel, het zogenaamde Goed Ecologisch Potentieel (GEP). Bij het vaststellen van dit doel is rekening gehouden met onomkeerbare ingrepen die zich in de Vecht hebben voorgedaan. In het bovenstroomse deel geldt een GEP-doelstelling voor macrofauna en waterflora van 0,6 en voor vis 0,5. In de grafiek is de gemeten toestand (EKR-waarde) in het bovenstroomse deel van de Vecht weergegeven voor de periodes 2009-2011 en 2012-2014. De vaststelling van de kwaliteit van de waterlichamen vindt eens per drie jaar plaats in het kader van de KRW-monitoring.

Het beeld over beide periodes laat een vrij stabiel beeld zien qua scores. De parameter vis laat in de periode 2012-2014 ten opzichte van daarvoor een zeer lichte verbetering zien.

In relatie tot de GEP-doelen kan gesteld worden dat alle drie parameters nog niet voldoen aan het einddoel. Macrofauna en waterflora liggen beide 0,1 onder het doel van 0,6 en worden via de GEP-systematiek als geel gekwalificeerd (gemiddeld). De parameter vis ligt met een EKR-score van 0,3 onder het GEP-doel van 0,5 en wordt volgens de systematiek als oranje gekwalificeerd (onvoldoende). De GEP-doelen moeten formeel in 2015 behaald zijn, maar er geldt uitstel tot maximaal 2027.

Een van de hoofdoelen binnen het programma RvdV is het integraal realiseren van de natuuropgaven in het Vechtdal. Het behalen van een goede kwaliteit van de waterlichamen binnen het Vechtdal volgens de normen is daarbij van groot belang. Mede gezien vanuit de Europese KRW-doelstellingen.

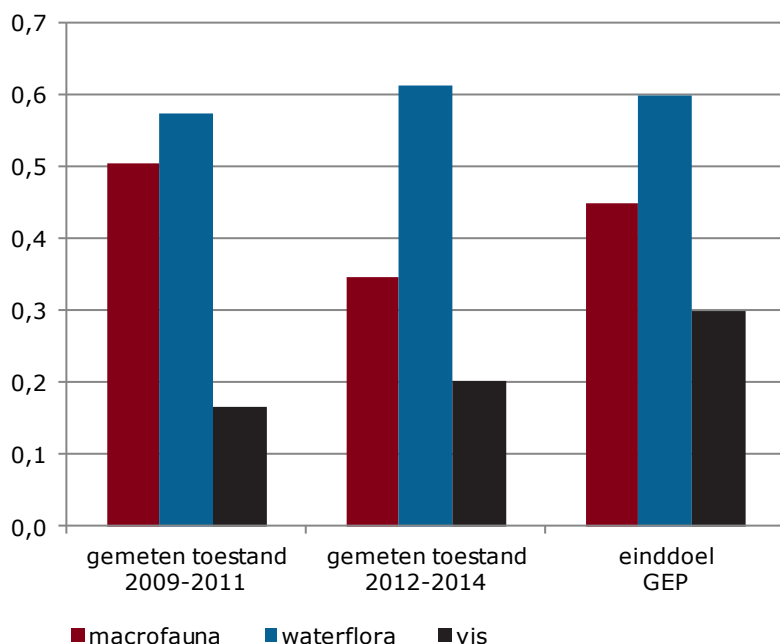
De kwaliteit van de waterlichamen in het bovenstroomse deel van de Vecht en de ontwikkeling daarvan in de tijd laat een zeer geringe vooruitgang zien en is volgens de normering voor de twee parameters macrofauna en waterflora gemiddeld en voor de parameter vis onvoldoende.

In het licht van de doelstellingen RvdV, waarbij gestreefd wordt naar een goede kwaliteit van de waterlichamen, kan gesteld worden dat de gemeten toestand in de tijd en de kwaliteitsbeoordeling te matig/ongunstig scoort.

N6. Kwaliteit waterlichamen benedenstrooms

Grafiek 40: Ecologische kwaliteit Vecht benedenstrooms (Ommen – Zwolle), 2009-2011 en 2012-2014 en GEP-einddoel (EKR-waarde)

Gebied: Groot Salland

Bron: waterschap Groot Salland

* **Niet in 2016 gemeten**

Het belang van deze indicator en de beoordelingssystematiek is beschreven onder de voorgaande indicator N5 Kwaliteit waterlichamen bovenstrooms. Gemakshalve wordt daar naar verwezen. Belangrijke kanttekening hierbij is dat het benedenstroomse deel

van de Vecht eveneens binnen de kwalificatie van sterk veranderde wateren (SV) valt, maar dat de GEP-doelen verschillen ten opzichte van het bovenstroomse deel (gelegen binnen beheergebied Vechtstromen)! In het benedenstroomse deel gelden voor het gehele waterlichaam Vecht-Zwarte Water de volgende GEP-doelstellingen: macrofauna 0,45, waterflora 0,6 en vis 0,3.

Elk waterschap heeft - onafhankelijk van elkaar - bepaald wat maximaal haalbare doelen zijn voor het bij haar in beheer zijnde deel van de Vecht. De gekozen doelen (GEP) liggen benedenstrooms wat lager dan bovenstrooms. Het benedenstroomse deel ligt in het deltagebied en heeft dus van nature een minder dynamisch karakter dan bovenstrooms. Bovendien heeft de rivier hier primaire keringen en is er recreatievaart.

In de grafiek is de gemeten toestand in het benedenstroomse deel van de Vecht weergegeven voor de periodes 2009-2011 en 2012-2014. Op basis van het relatief geringe aantal beschikbare gegevens kan nog geen echte trend worden vastgesteld. Er zijn in de afgelopen jaren al maatregelen uitgevoerd en ook de komende jaren zullen er nog maatregelen worden uitgevoerd. De ecologische verbetering zal dan geleidelijk zichtbaarder worden. Aangezien de GEP-waardes gelden voor het gehele waterlichaam Vecht-Zwarte water is een toetsing van scores voor alleen het Vecht-gedeelte van dit waterlichaam indicatief.

Het beeld laat voor alle drie parameters een verschillend en wisselend beeld zien. De EKR-waarde voor de macrofauna nam af van 0,5 naar 0,35. Daarmee is de waarde onder het GEP-doel gedaald.

De gemeten toestand van de waterflora laat in 2012-2014 een verbetering zien met een stijging van 0,57 naar 0,61. Daarmee voldoet de gemeten toestand van de waterflora aan het gestelde GEP-doel.

De visstand heeft nog verbetering nodig. De EKR-waarde voor vis in 2009-2011 is ingeschat op basis van expert-judgement, omdat er nog geen monitoringsgegevens beschikbaar waren. Voorzichtig kan gesteld worden dat de visstand zeer licht is verbeterd, maar dat de gemeten EKR-waarde in 2012-2014 onder het GEP-doel ligt. Totaal gezien voldoet een parameter aan het GEP-doel en twee parameters voldoen niet. De GEP-doelen moeten formeel in 2015 behaald zijn, maar er geldt uitstel tot maximaal 2027.

Een van de hoofddoelen binnen het programma RvdV is het integraal realiseren van de natuuropgaven in het Vechtdal. Het behalen van een goede kwaliteit van de waterlichamen binnen het Vechtdal volgens de normen is daarbij van groot belang. Mede gezien vanuit de Europese KRW-doelstellingen.

De kwaliteit van de waterlichamen in het benedenstroomse deel van de Vecht en de ontwikkeling daarvan in de tijd laat een wisselend beeld zien met een zeer geringe vooruitgang of verbetering. De toestand van de macrofauna verslechterde en scoort nu onder de norm. De vistoeestand laat weliswaar een lichte verbetering zien, maar scoort nog altijd onder de norm. De toestand van de waterflora verbeterde eveneens licht, maar kwam daardoor wel uit boven de normering en is dus goed te noemen.

In het licht van de doelstellingen RvdV, waarbij gestreefd wordt naar een goede kwaliteit van de waterlichamen, kan gesteld worden dat de gemeten toestand in de tijd en de kwaliteitsbeoordeling te matig/ongunstig scoort.

N7. Vispasseerbaarheid

Tabel 3: Aanwezige vispassages in de Vecht en huidig functioneren 2009-2016

Vispassage	Beoordeling	Aanlegjaar	Opmerking
Vechterweerd		'80	Oud type en niet bekend of hij werkt voor bodemvissen. Lijkt te voldoen aan KRW-scorende soorten, maar dat is niet zeker. In 2016 is geen nieuwe informatie verzameld over het functioneren. In 2016 is de situatie ongewijzigd. Uitgebreide inventarisatie en evaluatie is gepland in 2019.
Vilsteren		'80	Oud type en niet bekend of hij werkt voor bodemvissen. Lijkt te voldoen aan KRW-scorende soorten, maar dat is niet zeker. In 2016 is geen nieuwe informatie verzameld over het functioneren. In 2016 is de situatie ongewijzigd. Uitgebreide inventarisatie en evaluatie gepland in 2019.
Junne		'80	Inlaatconstructie is te groot. Verval te groot waardoor vis er niet tegenop kan zwemmen. Lokstroom: verkeerd gepositioneerd. Sinds 2013 meander eromheen, maar uitstroom is onvoldoende om vis de meander in te krijgen. Vispassage voldoet dus niet in huidige vorm. In 2016 is de situatie ongewijzigd. Nodig: inlaatconstructie aanpassen of meander doortrekken naar buiten waardoor de inlaat overbodig is. Vispasseerbaarheid bij de stuw garanderen door vispasseerbare sluis, vispassage of door stuw te vervangen door riffles.
Diffelen		'80	Locatie en lokstroom slecht. Sinds 2010 meander eromheen gelegd, maar deze komt ver onder de stuw uit, waardoor vissen de meander voorbijzwemmen naar de stuw. Deze passage is vrij turbulent omdat later in het ontwerpproces de bekkengrootte naar beneden toe is bijgesteld en men concessies heeft gedaan aan de eisen voor vismigratie. De oude passage kent de bekende beperkingen, ook zijn hier de beweegbare inlaatconstructies vastgelopen met zand, waardoor ze niet meer ingesteld kunnen worden op het goede peil. In 2016 is de situatie ongewijzigd. Nodig: meander plus vispassage en/of peil aanpassen zodat er meer water doorheen gaat. Vispasseerbaarheid bij de stuw garanderen door vispasseerbare sluis, vispassage of door stuw te vervangen door riffles.
Hardenberg		'80	In 2013/2014 is de oude vispassage vervangen door een sluisje. Aan de andere zijde is een lange natuurlijke vispassage aangelegd. Deze stroomt het hele jaar door met een debiet van ongeveer 1m ³ /s, heeft bodemdoorgangen en een peilverschil van minder dan 9 cm per drempel. Werkt goed, maar wel meer onderzoek nodig. In 2016 is de situatie ongewijzigd. Nodig: onderzoek doen naar passeerbaarheid van gehele (voormalige) knelpunt.
De Haandrik		'80	Dit is een oude vispassage met de bekende beperkingen. Hier moet wat aan gedaan worden, maar er zijn nu geen concrete plannen. In 2016 is de situatie ongewijzigd. Nodig: meest wenselijke is compleet hergraven en hermeanderen van de Vecht of een lange natuurlijke vispassage van ongeveer 1 km of langer aanleggen.

Gebied: Drents Overijsselse Delta en Vechtstromen

Bron: waterschap DOD en waterschap Vechtstromen

Vanuit ecologisch opzicht is een gezonde rivier rijk aan vissoorten en vispasseerbaarheid een van de aspecten die medebepalend is voor die rijkdom. Een gezonde vispopulatie kan gezien worden als een afgeleide van een gezond ecosysteem en is daarmee een goede indicatie voor de toestand van het totale riviersysteem.

In de Vecht liggen momenteel zes vispassages: twee in het benedenstroomse deel en vier in het bovenstroomse deel van de Vecht.

De bovenstroomse vispassages stammen uit de 80-er jaren en zijn aangelegd met de kennis van toen. De meeste van deze vispassages werken niet optimaal. De passage Hardenberg lijkt na aanpassing goed te werken. De twee benedenstroomse vispassage bij Vechterweerd en Vilsteren zijn ook oudere types en er is onzekerheid over de werking. Een evaluatie en eventuele aanpassing is erg laat in de uitvoeringsperiode gepland (vanaf 2019).

Het huidige functioneren en specifieke beoordeling van de zes vispassages is weergegeven in tabel 3. Over het algemeen kan gesteld worden dat de meeste oudere passages niet voldoen of dat er twijfel is over de werking. Anno 2015 lijkt alleen de vispassage Hardenberg te voldoen na een aantal ingrepen in 2013/2014, waardoor de werking sterk is verbeterd. Een evaluatie en eventuele aanpassing van de beide bovenstroomse vispassages is erg laat in de uitvoeringsperiode gepland (vanaf 2019).

Een van de hoofddoelen binnen het programma RvdV is het integraal realiseren van de natuuropgaven in het Vechtdal. Daarbij hoort een gezond rivier-ecosysteem met een goede visstand. Het mogelijk maken van vismigratie van bron tot monding is dan ook een van de doelstellingen van het programma RvdV.

Het huidige functioneren van de zes aanwezige vispassages in de Vecht kan als onvoldoende worden gekwalificeerd. Zeker in relatie tot de doelstelling RvdV die een mogelijke vismigratie van Vecht-oorsprong naar de riviermonding voorstaat. Momenteel voldoet één vispassage aan die doelstelling. Uitgebreid onderzoek naar het functioneren van de passages Vechterweerd en Vilsteren is gepland in 2019. Daarna vindt een evaluatie plaats. Dat houdt in dat deze passages op z'n vroegst in 2020-2021 optimaal gaan functioneren.

3.5 Resultaten identiteit (I)

3.5.1 Samenvattend beeld identiteit

Van het speerpunt Identiteit scoren de vier indicatoren als volgt:

- I1 De bekendheid van het Vechtdal bij Nederlanders is in de periode 2009-2015 toegenomen van 1% naar 6%.
- I2* Het percentage bewoners dat het Vechtdal aantrekkelijk vindt voor recreatie is in de periode 2011-2015 gestegen van 90% naar 94%. De toename vond plaats in Dalfsen, Ommen en Hardenberg, terwijl Zwolle met 93-94% constant bleef.
- I3* Het gevoel Vechtdaller te zijn is in over de hele periode 2011-2015 toegenomen met 12%, maar ten opzichte van 2013 licht afgenomen.
- I4* Een nulmeting in 2015 toont aan dat iets meer dan 7 op de 10 bewoners de Vecht als onderdeel van de woonomgeving belangrijk tot zeer belangrijk vindt.
- I5* Vechtdalbewoners zijn tevreden over hun woonomgeving en geven het in 2015 een rapportcijfer van 8,1. Ten opzichte van 2011 en 2013 is sprake van een licht stijgende trend.

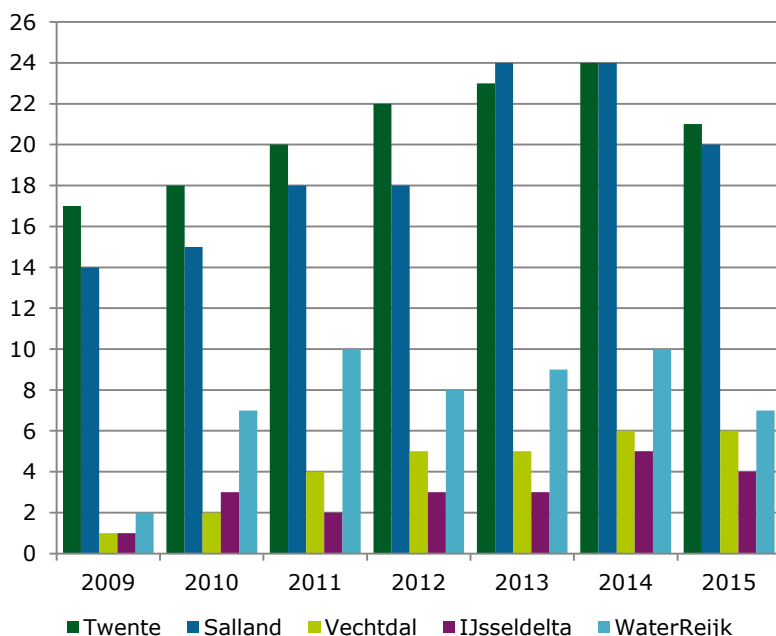
* Voor de indicatoren I2 t/m I5 zijn geen nieuwe gegevens beschikbaar. Gegevens voor deze 4 indicatoren worden verzameld tijdens de tweejaarlijkse bewonersonderzoeken door I&O Research. In 2017 vindt het eerstvolgende bewonersonderzoek in het Vechtdal weer plaats.

3.5.2 Beeld indicatoren identiteit

I1. Landelijke bekendheid spontaan

Grafiek 41: Aantal Nederlanders dat het Vechtdal en andere toeristische regio's in Overijssel spontaan kan noemen, 2009-2015 (%)

Gebied: Toeristische regio Vechtdal
Bron: NBTC-NIPO Research

Deze indicator geeft aan hoe bekend het Vechtdal is in de rest van Nederland. De bekendheid van het Vechtdal zegt veel over de identiteit van het gebied. Dit geeft ook de potentie aan voor de recreatieve sector. Niet alleen de Vechtdalbewoners zijn relevant voor het 'Vechtdalgevoel', maar juist ook mensen uit andere regio's kunnen in belangrijke mate bijdragen aan de ontwikkeling van het Vechtdal.

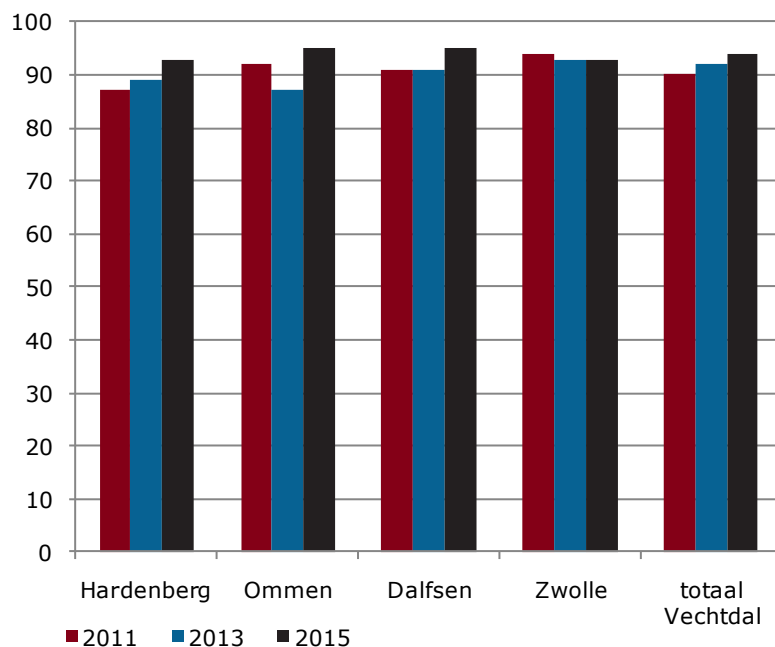
De spontane bekendheid van het Vechtdal is onder Nederlanders in 2015 niet verder toegenomen en is 6% gebleven. Binnen Overijssel is alleen de IJsseldelta minder bekend met een bekendheidsscore van 4%. Vrijwel alle toeristische regio's laten binnen Overijssel over de periode 2009-2015 een toename zien. De bekendheid van WaterReijk daalde opmerkelijk van 10% in 2014 naar 4% in 2015. Vooral Twente en Salland zijn binnen Nederland de meest bekende regio's van Overijssel en beide scores in 2015 21% en 20%. Dat is beduidend hoger dan de 6% voor het Vechtdal in datzelfde jaar.

Vanuit het programma RvdV is de sociaal-economische ontwikkeling van het Vechtdal een van de hoofddoelstellingen. De sector recreatie en toerisme, maar ook de andere sectoren bedrijvigheid zijn belangrijke economische dragers. De identiteit van het Vechtdal is belangrijk voor de regio als vestigingsklimaat, woonomgeving en toeristische bestemming. Hoe beter het Vechtdal op de kaart wordt gezet hoe groter de kans dat de regionale economie zich ontwikkelt tot een gebied met toenemende recreatie. De toename van de landelijke bekendheid van het Vechtdal in de periode 2009-2015 van 1% naar 6% sluit goed aan bij de doelstellingen van RvdV. De grotere bekendheid zal leiden tot meer bezoekers, maar de mate waarin is onbekend. In vergelijking met de sterke regio's Twente en Salland scoort het Vechtdal laag. Het is niet bekend welke doorgroei binnen het Vechtdal mogelijk is en daarmee de haalbare score voor landelijke bekendheid.

12. Beleving aantrekkelijkheid voor recreatie

Grafiek 42: Aantal bewoners dat het Vechtdal aantrekkelijk vindt voor recreatie, 2011, 2013 en 2015 (%)

Gebied: 4gem & strook 2 km

Bron: I&O Research

* **Niet gemeten in 2016**

Deze indicator geeft aan hoe aantrekkelijk de bewoners het Vechtdal vinden om in te recreëren. Dit gegeven is belangrijk voor de recreatiesector, maar geeft ook aan hoe aantrekkelijk het gebied is als woonomgeving.

Uit de bewonersonderzoeken in de periode 2011-2015 blijkt dat het percentage bewoners dat het Vechtdal aantrekkelijk vindt voor recreatie licht is gestegen van 90 naar 94. Concreet betekent dit dat ruim 9 op de 10 inwoners het Vechtdal aantrekkelijk vindt om in te recreëren en dat is hoog. De lichte toename over 2011-2015 wordt met name veroorzaakt door de toenames in Hardenberg, Ommen en Dalfsen. In Zwolle is het percentage met 93-94 over de hele periode vrijwel constant.

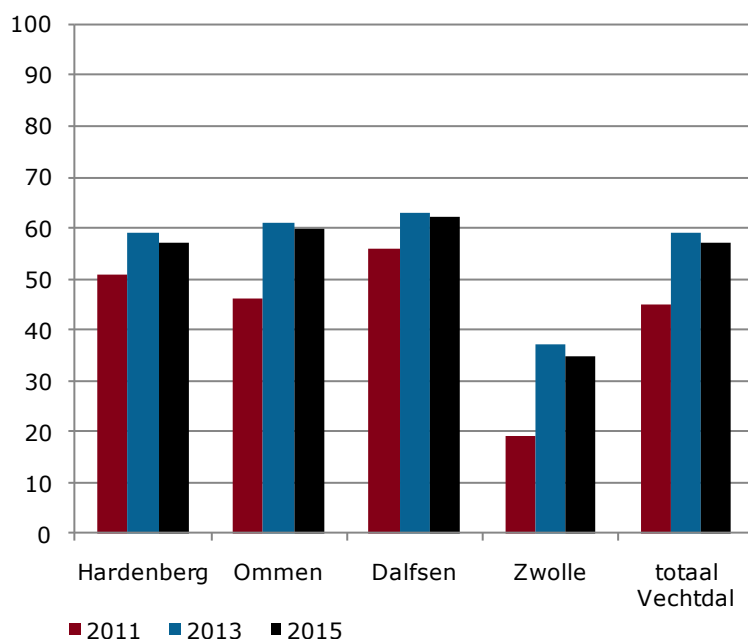
Vanuit het programma RvdV is de sociaal-economische ontwikkeling van het Vechtdal een van de hoofddoelstellingen. De sector recreatie en toerisme is een van de belangrijke economische dragers in het gebied. De identiteit van het Vechtdal is belangrijk voor de regio als vestigingsklimaat, woonomgeving en toeristische bestemming. Hoe beter het Vechtdal op de kaart wordt gezet hoe meer de regionale economie van het gebied zich zal ontwikkelen als recreatieplek. In het Masterplan RvdV is aangegeven dat de veranderende Vecht aanleiding moet zijn om vooral ook Vechtdalbewoners naar hun Vecht te leiden.

Uit de bewonersonderzoeken blijkt dat een hoog percentage van de Vechtdalbewoners de Vecht aantrekkelijk vindt als recreatiegebied. Bovendien is dat percentage over de jaren 2011-2015 licht gestegen. De hoge score en de aangetoonde ontwikkeling sluit goed aan bij de doelstelling RvdV en is wat men vanuit het programma wil zien.

13. Gevoel Vechtdaller te zijn

Grafiek 333 : Aantal bewoners dat zich Vechtdaller voelt, 2011, 2013 en 2015 (%)

Gebied: 4gem & strook 2 km

Bron: I&O Research 2015.

* **Niet gemeten in 2016**

Het gevoel Vechtdaller te zijn geeft aan hoe het Vechtdal als identiteit wordt beleefd. Identiteit heeft te maken met hoe trots de oorspronkelijke bewoners zijn op hun gebied of hoe trots de bevolking is op het feit dat ze in het Vechtdal wonen en werken. Cijfers uit het bewonersonderzoek over de periode 2011-2015 tonen aan dat het Vechtdalgevoel gestegen is van 45% naar 57%. Ten opzichte van 2013 trad een kleine maar significante afname plaats (bron: I&O Research, 2015).

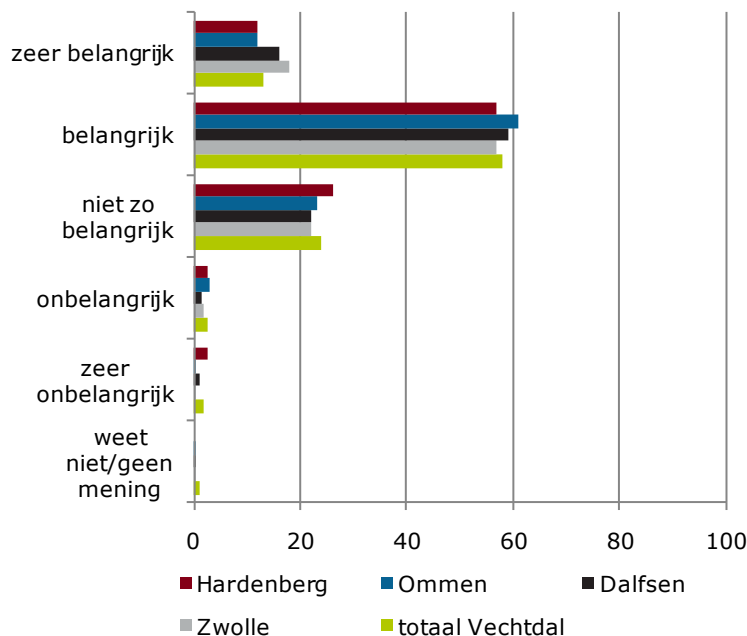
Het Vechtdalgevoel is in alle gemeenten toegenomen met forse toenames in Zwolle (16%) en Ommen (14%). In Dalfsen en Hardenberg steeg het percentage met 6%. Het gevoel Vechtdaller te zijn is binnen de vier gemeenten het minst aanwezig in de stad Zwolle (35%). In de andere drie gemeenten ligt dat percentage een stuk hoger met waarden tussen de 57%-62%.

Vanuit het programma RvdV is de sociaal-economische ontwikkeling van het Vechtdal een van de hoofddoelstellingen. Doelstelling is om de kwaliteit van de leefomgeving en de onderlinge verbondenheid van de Vechtdalgemeenten te versterken. De cijfers over het Vechtdalgevoel laten een gemiddelde stijging zien van 12% en dat is een trend die gewenst is vanuit de doelstelling RvdV.

14. Zichtbaarheid Vecht woonomgeving

Grafiek 344 : Aantal bewoners dat de Vecht als zichtbaar onderdeel van de woonomgeving ervaart, 2015 (%)

Gebied: 4gem & strook 2 km
Bron: I&O Research

*** Niet gemeten in 2016**

Een van de statements in het Masterplan is 'Maak van de Vecht een voorkant'. De rivier en haar mogelijkheden voor wonen, werken, recreëren en natuur vormt een belangrijke basis voor de identiteit van het Vechtdal. Hoe de inwoners de aanwezigheid van de rivier beleven als onderdeel van hun woonomgeving is dus erg belangrijk.

Een eerste peiling in 2015 toont aan dat voor bijna 6 op de 10 inwoners de aanwezigheid van de Vecht in de woonomgeving belangrijk is. Voor 13% van de inwoners is dat zelfs zeer belangrijk. Ongeveer 1 op de 4 inwoners (24%) vindt de aanwezigheid van de Vecht voor het wonen niet zo belangrijk. Voor zeer weinig inwoners is de aanwezigheid van de Vecht onbelangrijk of zeer onbelangrijk.

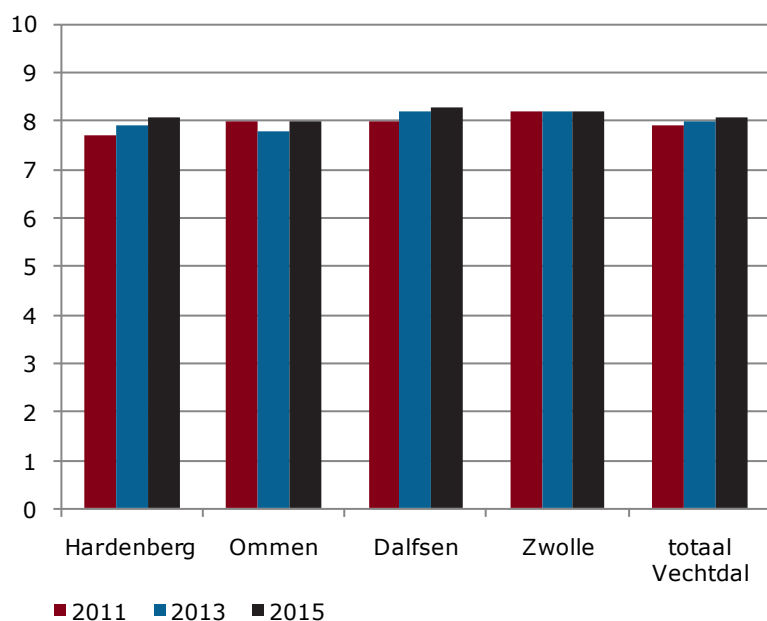
Vanuit het programma RvdV is de sociaal-economische ontwikkeling van het Vechtdal een van de hoofddoelstellingen. Het programma stelt de rivier centraal in het bereiken van samenhang en sociale verbondenheid en heeft als doel de Vecht een prominenter plaats te geven in de omgeving.

In 2015 is deze indicator voor het eerst in het bewonersonderzoek Vechtdal meegenomen. Deze indicator krijgt daarom geen beoordeling, omdat nog geen trend kan worden aangegeven.

15. Waardering leefomgeving

Grafiek 355: Tevredenheid wonen in het Vechtdal, 2011, 2013 en 2015 (rapportcijfer)

Gebied: 4gem & strook 2 km

Bron: I&O Research 2015.

* **Niet gemeten in 2016**

Wonen, werken en recreëren vormen een belangrijke basis voor de identiteit van het Vechtdal. Hoe tevreden de inwoners hun woonomgeving vinden is een graadmeter voor de leefomgeving en dus erg belangrijk.

Uit het bewonersonderzoek blijkt dat de mensen tevreden zijn over het wonen in het Vechtdal. Men geeft hiervoor gemiddeld een rapportcijfer 8,1. Slechts 17 procent van de inwoners geeft een 7 of lager voor wonen in het Vechtdal. Inwoners van Dalfsen zijn het meest tevreden over het wonen in het Vechtdal. De trend over de periode 2011, 2013 en 2015 lijkt licht stijgend.

Vanuit het programma RvdV is de sociaal-economische ontwikkeling van het Vechtdal een van de hoofddoelstellingen. Het programma stelt de rivier centraal in het bereiken van samenhang en sociale verbondenheid en heeft als doel de Vecht een prominenter plaats te geven in de omgeving. Tevredenheid van de inwoners is een goede graadmeter voor de kwaliteit van de leefomgeving.

Het hoge rapportcijfer van 8,1 en het feit dat er over de periode 2011-2015 sprake lijkt te zijn van een licht stijgende trend sluit goed aan bij de doelstellingen van RvdV.

4 Literatuur

DHV & NWP Planungsgesellschaft mbH, 2009. De Vecht, een grenzeloze halfnatuurlijke rivier. Grensoverschrijdende Vechtvisie.

Monitor Ruimte voor de Vecht, 2016. Provincie Overijssel, Team Beleidsinformatie.

Provincie Overijssel, 2007. Levende Vecht. Atelier Overijssel, werkplaats voor ruimtelijke kwaliteit.

Programma Ruimte voor de Vecht, 2011. Programmaplan 2012-2015.

Programma Ruimte voor de Vecht, 2015. Uitvoeringsprogramma 2016-2018.

Ruimte voor de Vecht, 2008. Startdocument Masterplan Ruimte voor de Vecht.

Ruimte voor de Vecht, 2009. Masterplan Ruimte voor de Vecht.

Ruimte voor de Vecht, 2009. Masterplan Uitvoeringsprogramma Vecht en Vechtdal 2009.

Bijlage 1 Overzicht indicatoren Monitor RvdV: frequentie metingen, volgende meting, bronnen en leveranciers

	Indicatoren	Frequentie meting	Volgende meting	Bron en leverancier gegevens
E	Economische impuls			
E1	Aantal bedrijven	Jaarlijks	2017	BIRO, via Team Beleidsinformatie, provincie Ov.
E2	Werkgelegenheid Vechtdalregio	Jaarlijks	2017	BIRO, via Team Beleidsinformatie, provincie Ov.
E3	Schaalontwikkeling landbouw	Jaarlijks	2017	CBS Statline, CKO
E4	Werkgelegenheid sector recreatie en toerisme	Jaarlijks	2017	LISA, via Marketing Oost
E5	Aantal overnachtingen recreatie en toerisme	Jaarlijks	2017	Regiomonitor I&O research, via Marketing Oost
E6	Inkomsten toeristische overnachtingen	Jaarlijks	2017	Regiomonitor I&O research, via Marketing Oost
E7	Leefstijlprofielen recreatie	Driejaarlijks	2017	KennispuntOost, via Marketing Oost
E8	Bevaarbaarheid Vecht	Jaarlijks	2017	Groot Salland en Vechtstromen
E9	Wandelmogelijkheden	Jaarlijks	2017	Wandelnet.nl
E10	Recreatie inwoners Vechtdal	Tweejaarlijks	2017	I&O Research in opdracht van provincie Overijssel
E11	Publiciteitswaarde	Jaarlijks	2017	Knipseldienst en Buzztalk, via Marketing Oost
W	Waterveiligheid			
W1	Veiligheid primaire keringen	Jaarlijks	2017	Waterschap Groot Salland
W2	Veiligheid regionale keringen	Jaarlijks	2017	Waterschap Vechtstromen
W3	Rivierverruiming benedenstrooms	Jaarlijks	2017	Waterschap Groot Salland
W4	Rivierverruiming bovenstrooms	Jaarlijks	2017	Waterschap Vechtstromen
W5	Beleving veiligheid bewoners	Tweejaarlijks	2017	I&O Research in opdracht van provincie Overijssel
W6	Bewustzijn wateroverlast bewoners	Tweejaarlijks	2017	I&O Research in opdracht van provincie Overijssel
N	Natuurwaarden			
N1	Natuurvriendelijke oevers	Jaarlijks	2017	Team Beleidsinformatie, provincie Overijssel
N2	Aanwezigheid natuur binnen EHS	Jaarlijks	2017	Team Beleidsinformatie, provincie Overijssel
N3	Agrarisch natuurbeheer	Jaarlijks	2017	Team Beleidsinformatie, provincie Overijssel
N4	Aanwezigheid stroomdalgraslanden	Jaarlijks	2017	Team Beleidsinformatie, provincie Overijssel
N5	Kwaliteit waterlichamen bovenstrooms	Driejaarlijks	2017	Waterschap Vechtstromen
N6	Kwaliteit waterlichamen benedenstrooms	Driejaarlijks	2017	Waterschap Groot Salland
N7	Vispasseerbaarheid	Jaarlijks	2017	Waterschappen Groot Salland en Vechtstromen
I	Identiteit			
I1	Landelijke bekendheid spontaan	Jaarlijks	2017	NBTC-NIPO, via Marketing oost
I2	Beleving aantrekkelijkheid voor recreatie	Tweejaarlijks	2017	I&O Research in opdracht van provincie Overijssel
I3	Gevoel Vechtdaller te zijn	Tweejaarlijks	2017	I&O Research in opdracht van provincie Overijssel
I4	Zichtbaarheid Vecht woonomgeving	Tweejaarlijks	2017	I&O Research in opdracht van provincie Overijssel
I5	Waardering leefomgeving	Tweejaarlijks	2017	I&O Research in opdracht van provincie Overijssel

Bijlage 2 Toelichting indicatoren

ECONOMISCHE IMPULS		
E1	Aantal bedrijven	Bedrijvigheid in het Vechtdal is belangrijk vanuit economisch perspectief. Het is van groot belang dat de bedrijvigheid groeit en daarmee mogelijkheid biedt voor de werkgelegenheid in de regio. Doelstelling uit RvdV is om het Vechtdal sociaal-economisch te ontwikkelen. Het aantal bedrijven indiceert de omvang en in de tijd de ontwikkeling en groei.
E2	Werkgelegenheid	Bedrijvigheid in het Vechtdal en daarmee de werkgelegenheid is belangrijk vanuit economisch perspectief. Een goede werkgelegenheid binnen het Vechtdal is van essentieel belang voor de regionale economie, het gebied als woonomgeving en als ondernemersklimaat. Doelstelling uit RvdV is om het Vechtdal sociaal-economisch te ontwikkelen. Het aantal banen indiceert de omvang en in de tijd de ontwikkeling en groei.
E3	Schaalontwikkeling landbouw	De agrarische sector vormt een belangrijk onderdeel van het Vechtdal vanuit economisch perspectief. Schaalontwikkeling is gekozen om overzichtelijk te krijgen hoe de agrarische sector zich door de jaren heen ontwikkelt. De schaalontwikkeling toont niet zozeer het succes of de groei van de sector aan, maar indiceert de aard van de agrarische bedrijvigheid die plaatsvindt in het gebied. Het is een belangrijke indicator die de ontwikkeling in de agrarische sector aantoont
E4	Werkgelegenheid recreatie en toerisme	Bedrijvigheid in het Vechtdal en daarmee de werkgelegenheid is belangrijk vanuit economisch perspectief. Een goede werkgelegenheid binnen het Vechtdal is van essentieel belang voor de regionale economie, het gebied als woonomgeving en als ondernemersklimaat. De sector recreatie en toerisme is een belangrijke economische drager in het Vechtdal. De werkgelegenheid in de vrijetijdssector geeft een goede indicatie van de omvang en groei van de vrijetijdseconomie. Daarmee geeft deze indicator een goed beeld voor de ontwikkeling van de totale regionale vrijetijdseconomie. Doelstelling uit RvdV is om het Vechtdal sociaal-economisch te ontwikkelen. Het aantal banen indiceert de omvang en in de tijd de ontwikkeling en groei.
E5	Aantal overnachtingen	Een van de doelstellingen uit het masterplan RvdV is om toeristen te verleiden meerdere dagen in het Vechtdal door te brengen. Deze indicator geeft een beeld van de hoeveelheid overnachtingen die jaarlijks worden geboekt. De inkomsten uit de toeristische overnachtingen (E6) is in combinatie met deze indicator (E5) veelzeggend over het gemiddelde budget dat wordt besteed aan overnachtingen in het Vechtdal.
E6	Inkomsten toeristische overnachtingen	Een van de doelstellingen uit het masterplan RvdV is om toeristen te verleiden meerdere dagen in het Vechtdal door te brengen. Deze indicator geeft het totaal aan inkomsten weer die worden behaald uit het jaarlijks aantal overnachtingen in accommodaties in de toeristische sector. Dit geeft een goede indicatie van de omzet die wordt gemaakt door toeristen die de regio Vechtdal komen bezoeken voor een vakantie. Het aantrekken van toeristen van buitenaf hangt samen met de aantrekkelijkheid en de positie van de regio als vakantiebestemming.
E7	Leefstijlprofielen recreatie	Vanuit RvdV is de sociaal-economische ontwikkeling van het Vechtdal een van de hoofddoelstellingen. De sector recreatie en toerisme is een belangrijke economische drager in het gebied. Aan de hand van welk type recreanten in het Vechtdal verblijven kan beter ingespeeld worden op de behoeften van toeristen en op welke leefstijlgroepen het gebied zich moet richten. De toeristische campagne richt zich in het Vechtdal richt zich op de leefstijlgroepen Geel en Aqua.
E8	Bevaarbaarheid Vecht	De Vecht staat centraal in het programma RvdV. De doelstelling uit het masterplan is om de Vecht een prominentere plaats te geven in de omgeving en meer manifest te maken. De rivier is van groot belang voor de vrijetijdssector, omdat ze een belangrijke rol speelt in de recreatiemogelijkheden en de aantrekkelijkheid van het gebied. Het organiseren van bezoekersstromen is daarbij ook een doelstelling. De bevaarbaarheid van de Vecht hangt nauw samen met de vaarmogelijkheden voor recreanten, wat bijdraagt aan de toeristische sector. In het Masterplan wordt dan ook gesteld dat het vergroten van de bevaarbaarheid passend is bij de visie van het programma RvdV.
E9	Wandelmogelijkheden	Het Masterplan RvdV stelt dat een goede padenstructuur vanuit de dorpen nodig is om mensen in contact te brengen met het Vecht- landschap. Het bieden van goede mogelijkheden om de omgeving te verkennen en te doorkruisen zal leiden tot een betere en succesvollere vrijetijdseconomie. Fietsen en wandelen behoren tot de meest voorkomende en geliefde vrijetijdsbestedingen in het Vechtdal. Een goede padenstructuur kan beschouwd worden als een belangrijke randvoorwaarde voor het aantrekken van toeristen en recreanten.

E10	Recreatie inwoners Vechtdal	De inwoners van het Vechtdal zijn een belangrijke bron van inkomsten voor de vrijetijdsector. Het percentage inwoners dat aangeeft te recreëren in de omgeving geeft een goede indicatie van de aantrekkelijkheid van het Vechtdal voor haar eigen bewoners om in te recreëren. Dat is van grote waarde voor de vrijetijdseconomie in het Vechtdal.
E11	Publiciteitswaarde	Vanuit het programma RvdV is de sociaal-economische ontwikkeling van het Vechtdal een van de hoofddoelstellingen. De sector recreatie en toerisme is een belangrijke economische drager in het gebied. De publiciteitswaarde van het Vechtdal wordt on- en offline gemeten aan de hand van de toeristische en recreatie-uitingen in kranten, blogs en websites. De publiciteitswaarde betreft free publicity, advertorials en betaalde spreads en wordt berekend aan de hand van de hoeveelheid ruimte die het free publicity item heeft ingenomen en hoeveel het kost als je het moet inkopen. De publiciteitswaarde is gerelateerd aan de economische bedrijvigheid op het gebied van toerisme en recreatie.

WATERVEILIGHEID

W1	Veiligheid primaire keringen	Aan de veiligheidsnormering van de primaire keringen liggen modelberekeningen ten grondslag, waarin o.a. dijkhoogte en -sterkte, klimaat, neerslag, begroeiing, stroomsnelheid zijn meegenomen. Aan de hand van de berekeningen kan een inschatting gemaakt worden op de kans op overstroming. De veiligheid van de primaire keringen is een zeer belangrijke indicator voor het speerpunt waterveiligheid, mede omdat er veel factoren in verwerkt zijn die voor het vaststellen van de waterveiligheid nodig zijn. Primaire keringen liggen in het benedenstroomse deel van de Vecht en worden beheerd door waterschap Groot Salland.
W2	Veiligheid regionale keringen	Voor uitleg zie W1. Regionale keringen liggen in het bovenstroomse deel van de Vecht en worden beheerd door waterschap Vechtstromen.
W3	Rivierverruiming benedenstrooms	Deze indicator heeft betrekking het speerpunt waterveiligheid en daarnaast ook op het natuurlijk herstel van de Vecht. Het creëren van meer ruimte voor de rivier gebeurt o.a. door het verwijderen van m3's materiaal uit het winterbed. De waterbergingscapaciteit en veiligheid voor het gebied nemen daardoor toe. W3 heeft betrekking op het benedenstroomse deel van de Vecht.
W4	Rivierverruiming bovenstrooms	Deze indicator heeft betrekking het speerpunt waterveiligheid en daarnaast ook op het natuurlijk herstel van de Vecht. Het creëren van meer ruimte voor de rivier gebeurt o.a. door het verwijderen van m3's materiaal uit het winterbed. De waterbergingscapaciteit en veiligheid voor het gebied nemen daardoor toe. W4 heeft betrekking op het benedenstroomse deel van de Vecht.
W5	Beleving veiligheid bewoners	Naast de daadwerkelijke kans op overstromingen is het belangrijk hoe de inwoners van het gebied de waterveiligheid ervaren. Het veilig voelen van bewoners is van essentieel belang voor een gebied als woonomgeving en voor het ondernemersklimaat. Deze indicator sluit ook aan op de ambities van de provincie zoals opgenomen in Gezond en Veilig leefmilieu. Daarbij is het veilige gevoel van bewoners belangrijk in relatie tot het gebied als woonomgeving. Deze indicator wordt meegenomen in de bewonersonderzoeken die tweejaarlijks in het Vechtdal worden uitgevoerd.
W6	Bewustzijn wateroverlast	Naast het aspect dat bewoners zich veilig wanen is ook het bewustzijn op wateroverlast relevant. Deze indicator is ook passend bij de ambities vanuit Gezond en Veilig leefmilieu. Een hoog bewustzijnsniveau v.w.b. wateroverlast leidt tot veiliger handelen en dus een grotere veiligheid. Deze indicator is ook belangrijk in relatie tot een veilige woonomgeving en ondernemersklimaat.

NATUUR

N1	Natuurvriendelijke oevers	De rivier de Vecht is van grote waarde voor de aanwezige natuur in het Vechtdal. Het vormt een belangrijk habitat voor o.a. de aanwezige vispopulaties en overige fauna en flora. De hoeveelheid km natuurvriendelijke (ontsteende) oevers is een voorwaarde voor een stabiel ecologisch systeem in en om de rivier. Het ontstienen van de oevers is dan ook een belangrijk onderdeel van de projecten binnen het RvdV programma om te komen tot een meer natuurlijke laaglandrivier. Natuurvriendelijke oevers vormen een basis voor vele ecologische gemeenschappen op zowel de oever als in de rivier zelf. Deze indicator betreft de voortgang van de projecten m.b.t. ontstening.
N2	Aanwezigheid natuur binnen EHS	De hoeveelheid verworven en ingerichte natuur in het vechtdal is een belangrijke indicator voor de realisatie van de natuurdoelen en omvorming tot halfnatuurlijke rivier. De realisatie van de EHS is een natuuropgave vanuit het rijk en vormt een belangrijke voorwaarde voor de aanwezige natuurkwaliteit in de regio. De hoeveelheid aanwezige natuur in hectares en de stand van zaken m.b.t. verwerving en inrichting van gronden tot nieuwe natuur is een direct resultaat. De aanwezigheid van natuur in het Vechtdal is belangrijk in relatie het landelijk gebied, inwoners, ondernemers en toeristen.
N3	Agrarisch natuurbeheer	Naast de natuur die is aangelegd binnen de EHS-zone, is het voor de natuurwaarde in het Vechtdal belangrijk dat er op de tussenliggende agrarische gronden een natuurvriendelijk beheer wordt gevoerd. Het afsluiten van contracten met boeren voor agrarisch natuurbeheer biedt daarvoor een goede mogelijkheid. In het Masterplan RvdV wordt gesteld: 'Recreatie en maatschappelijke diensten, zoals natuurbeheer, kunnen onderdeel uit gaan maken van de agrarische bedrijfsvoering. In het Vechtdal is zeker ruimte voor de gangbare en innovatieve landbouw.' Deze indicator geeft een beeld van de totale oppervlakte waarop een natuurvriendelijk beheer wordt gevoerd en staat kan als afgeleide gezien worden voor de natuurkwaliteit buiten de EHS gebieden. Hij geeft daarnaast ook aan hoe integraal de natuuropgaven in het vechtdal worden benaderd.
N4	Aanwezigheid stroomdalgraslanden	Stroomdalgraslanden zijn een belangrijk onderdeel van de natuurtypes die voorkomen in het Vechtdalgebied en worden beschouwd als toonaangevend voor de natuur in het Vechtdal. Daarnaast heeft dit vegetatietype een sterke relatie met de rivier. Stroomdalgraslanden vormen een belangrijk habitat voor vele plant- en diersoorten die van grote waarde zijn voor het gebied. Veel van de karakteristieke stroomdalsoorten staan op de Rode lijst van beschermde soorten. Om die reden is de aanwezigheid van stroomdalgraslanden een randvoorwaarde voor het behoud en instandhouding van beschermde soorten. De aanwezigheid van dit type graslanden is tevens een belangrijke factor voor het behoud van een rijke biodiversiteit en karakteristiek ecotype in het vechtdal.
N5	Kwaliteit waterlichamen bovenstrooms	De Vecht is van grote waarde voor de natuur in het Vechtdal, omdat het een belangrijk onderdeel vormt voor het hele rivier-ecosysteem. De waterkwaliteit in de rivier vormt de leefomgeving voor verscheidene soortgroepen, waaronder beschermde vissoorten als de modderkruiper en de donderpad. Het is van groot belang dat de waterkwaliteit van goed niveau is voor deze soortgroepen. Deze indicator is een randvoorwaarde voor de bescherming van beschermde soorten en een gezond ecosysteem. De meeteenheid is de GEP-score voor sterk veranderd water. De score moet voldoen aan de ecologische GEP-normen. De GEP-scores hebben betrekking op drie parameters: macrofauna, waterflora en vis. Aan de hand van de scores van de ecologische parameters kan bepaald worden of de kwaliteit van waterlichamen voldoet. De parameter N5 heeft betrekking op het bovenstroomse deel van de Vecht. Hier gelden andere GEP-doelen dan in het benedenstroomse deel.
N6	Kwaliteit waterlichamen benedenstrooms	Voor een beschrijving en duiding van deze parameter: zie N5. De parameter N6 heeft betrekking op het benedenstroomse deel van de Vecht. Hier gelden andere GEP-doelen dan in het boventroomse deel.
N7	Vispasseerbaarheid	Vanuit ecologisch oogpunt is een gezonde rivier rijk aan vissoorten. Voor een grote rijkdom aan vissoorten en gezonde populaties is vispasseerbaarheid van levensbelang. Het mogelijk maken van vismigratie van bron tot monding is daarom een van de doelstellingen van het programma RvdV. Een gezonde vispopulatie is inherent aan een gezond rivier-ecosysteem. Daarom geven de aanwezige vissoorten en -populaties een goede indicatie van de gezondheid van het totale riviersysteem. Deze indicator geeft de werking weer van de zes vispassages die in de vecht zijn aangebracht.

IDENTITEIT

I1	Landelijke bekendheid spontaan	Deze indicator geeft aan hoe bekend het Vechtdal is in de rest van Nederland. De bekendheid van het Vechtdal zegt veel over de identiteit en geeft ook de mogelijkheden en potentie aan voor de toeristische sector. Mensen uit andere regio's van het land kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van het Vechtdal. De indicator geeft het percentage van de ondervraagde Nederlanders weer dat het Vechtdal spontaan noemt als bekende toeristische regio.
I2	Beleving aantrekkelijkheid voor recreatie	Deze indicator geeft aan hoe aantrekkelijk de bewoners van het Vechtdal het gebied vinden om in te recreëren. De data voor deze indicator volgen uit het bewonersonderzoek dat tweejaarlijks in het Vechtdal plaatsvindt. Deze indicator is vooral belangrijk vanuit de sector recreatie en toerisme. Daarnaast geeft hij ook inzicht in hoe omwonenden het gebied ervaren als woonomgeving en zegt het iets over het woonklimaat van het Vechtdal. Deze indicator geeft het percentage van de bevolking weer dat aangeeft het Vechtdal aantrekkelijk te vinden om in te recreëren.
I3	Gevoel Vechtdaller te zijn	Het gevoel Vechtdaller te zijn geeft aan hoe het Vechtdal als identiteit wordt beleefd. Identiteit heeft te maken met hoe trots de oorspronkelijke bewoners zijn op hun gebied of hoe trots de bevolking is op het feit dat ze in het Vechtdal wonen en werken. De data voor deze indicator zijn afkomstig uit het bewonersonderzoek dat tweejaarlijks in het Vechtdal wordt uitgevoerd. De indicator geeft het percentage van de bevolking aan dat aangeeft zich Vechtdaller te voelen.
I4	Zichtbaarheid Vecht woonomgeving	Een van de statements in het Masterplan is 'Maak van de Vecht een voorkant'. De rivier en haar mogelijkheden voor wonen, werken, recreëren en natuur vormt een belangrijke basis voor de identiteit van het Vechtdal. Hoe de inwoners de aanwezigheid van de rivier beleven als onderdeel van hun woonomgeving is dus erg belangrijk. De data voor deze indicator zijn afkomstig uit het bewonersonderzoek dat tweejaarlijks in het Vechtdal plaatsvindt. Voor deze indicator geldt dat in 2015 een eerste meting (nulmeting) is uitgevoerd.
I5	Waardering leefomgeving	Vanuit het programma RvdV is de sociaal-economische ontwikkeling van het Vechtdal een van de hoofddoelstellingen. Het programma stelt de rivier centraal in het bereiken van samenhang en sociale verbondenheid en heeft als doel de Vecht een prominentere plaats te geven in de omgeving. Wonen, werken en recreëren vormen een belangrijke basis voor de identiteit van het Vechtdal. De mate van tevredenheid van de inwoners is een goede graadmeter voor de kwaliteit van de leefomgeving. Deze indicator wordt uitgedrukt in een rapportcijfer en is afkomstig uit de bewonersonderzoeken die in het vechtdal worden uitgevoerd.